DEMOKRAT TÜRKİYE

GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

SAYI 23
KASIM 83

3 DM
3.75 HFL
3 SFR
24 ÖS

Nr.23
Gültig vom 20 November
bis 15 Dezember

G 2008 E POSTVERTRIEBSTÜCK GEBÜHR BEZAHLT

6 Kasım seçimlerinde

Halk cuntaya hayır dedi

Türkiye toplumu demokrasi dışı çözümü reddetti. Cunta'nın partisi MDP'yi eledi. Bu seçim sonuçları, halkımızı güdülecek bir sürü gibi görmek isteyenlere ders olmuştur.

İÇ SAYFALARDA

HALKTAN TOKAT YEDİLER

Cunta'nın seçim sonuçlarını gölgeleme operasyonu

K. Kıbrıs'ta Cumhuriyet ilan edildi

Denktaş

ARKA KAPAKTA

Askeri Mahkemelerde

5 devrimci için 5 idam kararı daha

Geçtiğimiz ay içinde Askeri Mahkemelerde yapılan duruşmalarda, biri Bergama, dördü İzmir Devrimci Yol davasında 5 devrimci için idam kararı verildi.

11. SAYFADA

Barış Derneği davasında 23 kişiye 5-8 yıl hapis cezası verildi

Barış Derneğidavasında sanıklar tutuklandılar.

8. SAYFADA

6 Kasım Seçimleri gerçeği

6 Kasım seçimleri, 12 Eylül rejiminin, bir başka deyişle demokrasi dışı bir yönetim anlayışının ve icraatının toplum önünde sınanması haline dönüşmüştür. Aynı zamanda 6 Kasım seçimleri, Türkiye toplumunun siyasal olgunluğunda sınandığı ve dolayısıyla Türkiye toplumunun gelecekteki siyasal şekillenmesinin nasıl olabileceğinin ya da olması gerektiğinin ip uçlarının da belirdiği bir dönüm noktası olmuştur.

Toplumsal onaya dayanmayan elitçi yönetim anlayışı T.C. tarihinin hiçbir döneminde toplumdan geniş bir destek alamamıştı. Bu anlayışın 1980 gerçeğindeki temsilcisi Evren Cuntası ise, 12 Eylül'de, toplumun cangüvenliği ve huzur taleplerine burjuva sivil siyasal güçlerin de çıkış öneremediği bir noktada iktidara geldi. Ve bu geleneksel elitçi anlayış kendi tarihinin hiç bir döneminde, ne altın çağı olan tek parti yönetiminde, ne 60 darbesinde, ne de 71 muhtırasında sağlayamadığı genişlikte bir desteği, 12 Eylül darbesinde sağladı. Terörden ve iktisadi çöküşten yorulmuş toplumun verdiği bu destek, alternetifsizliğinde yarattığı uygun durumla uzun bir zaman sürdü. İşte bu uygun durum nedeniyle Cunta, geleneksel muhalifi, resmi devlet çizgisine her zaman karşı olmuş popülist **"milli irade"** *ci eğilimi kendi alanında, yani milli iradenin tezahürü olan seçimler platformunda vurma cesaretini ilk defa gösterebildi.*

7 Kasım sabahı ise görülen odur ki; cunta, büyük avantajlar ve olanaklarla girdiği bu sınavdan çakmıştır.

Toplumun büyük bir çoğunluğu ise 12 Eylül icraatında ifadesini bulan demokrasi dışı bir yönetim anlayışını onaylamayarak sınavdan başarıyla geçmiştir. Çünkü Türkiye toplumu, 11 Eylül'ün cangüvenliği ve huzur olmayan günlerinin acı hatıralarına, eski siyasal temsilcilerinin çözümsüzlüklerine devrimci ve demokratların siyasal arenadaki etkisizliklerine rağmen geleneksel özelliklerine ve siyasal olgunluğuna uygun bir biçimde demokrasi dışı bir yönetim anlayışını reddetmiştir. Bu nedenle diyebiliriz ki, HP'de ama özellikle ANAP'nde toplanan oylar çok farklı siyasal eğilimlerin cuntaya, bir yanıylada elitçi resmi çizgiye duydukları tarihsel tepkilerin birleşmiş bir ifadesidir.

Kısaca 6 Kasım seçim sonuçlarının en genel ve özlü ifadesi; faşist cuntaya atılmış bir tokat olması ve herşeye rağmen halkın demokrasi özleminin sönmemesidir. Ama şurası gözden kaçırılmamalıdır ki; Türkiye toplumu geleneksel özelliklerine de uygun olarak cuntaya karşı tepkisini radikal bir biçimde ve içerikte ifade etmemiştir. Üç yıldır siyasal arenada kendisini etkili bir biçimde hissettiremeyen devrimci ve demokratların ve Ecevit'te ifadesini bulan bir kısım sosyal-demokratların cuntanın dayattığı seçimler platformunu bütünüyle reddeden, program ve eylem itibarıyle en solda yer alan çizgilerini tasvib etmemiştir. Ama aynı zamanda birincilere göre siyasal arenada etkili olabilen Doğru Yol ve SODEP'in seçimler platformu içinde radikal olan geçersiz oy kullanma önerilerini de tercih etmemiştir. Toplum her iki çizgininde yol açacağı siyasal bir çatışmayı istememiş, cuntanın sunduğu seçenekler dahilinde daha istikrarlı ama köklü değişimlere yol açmayacak kısa vadeli pragmatik bir tavrı tercih etmiştir. Ama şöyle yada böyle sonuç olarak toplum, demokrasi dışı bir çözümü reddetmiştir.

GEÇİŞ DÖNEMİ

Önümüzdeki dönem bir geçiş sürecidir. Nereye geçileceği seçim sonuçlarıyla belli olmasına rağmen ne kadar geçileceği önümüzdeki dönemin siyasal taraflarının ağırlıklarınca ve toplumun siyasal olgunluğunun alacağı içerikle belirlenecektir.

Cuntanın üç yıldır yaptığı uygulamalar, oluşturduğu mekanizmalar ve yasalar 6 Kasım günü cuntanın vetolarla, parti kapatmalarıyla sınırladığı bir platformda toplumun onayına sunulmuştur. Ayrıca Evren'in seçimlerden bir gün önce yaptığı konuşmayla da kendi yaptıklarının sürdürücüsü olacak partinin MDP olacağı ve onayın burdan geçtiği ANAP'sine saldırılarak dolaylıca belirtilmiştir. Ve toplum buna rağmen MDP'ni üçüncü sıraya indirerek 12 Eylül felsefesinin, demokrasi dışı yönetiminin sürmesini ezici bir çoğunlukla istemediğini, ordunun ön planda olacağı bir MDP'li siyasal sisteme hayır diyerek belirtmiştir. Böylece toplum bir başka burjuva siyasal sistem arayışına girmiş ve pek açıkça olmasa da, pek bilinçli ve köklü olmasa da demokrasi özlemini belirtmiştir. Bu nedenle önümüzdeki dönem bir geçiş, belli bir anlamda demokrasi arayışı sürecidir. Bu geçiş sürecinde,

Devamı 2. sayfada.

6 Kasım Seçimleri gerçeği

Baştarafı 1. sayfada

demokrasinin olup olmayacağı, ya da hangi boyutta olacağı siyasal arenadaki demokrasi yanlısı ve karşıtı siyasal odakların güç dengelerine, işçi sınıfının arenaya girişindeki bilinç ve etkinlik düzeyine, bir bütün olarak toplumun elitçi resmi çizgiye karşı geleneksel tepkisinin köklü bir demokrasi bilincine ne oranda dönüşebileceğine bağlıdır. Bu nedenledir ki sağ ve sol eğilimli geniş bir burjuva kesim toplumun cuntaya gösterdiği tepkinin köklü bir demokrasi talebine dönüşmesi ihtimalini seçimin ertesi gününden itibaren önlemeye çalışmaktadır. Ve bu nedenledir ki sağdan orta sola kadar tüm burjuva basını ve seçimlere katılan parti yöneticileri seçim sonuçlarının **"Cuntaya ve orduya bir tepki olduğu"** *biçiminde yorumlanamayacağının,* **"istikrarlı bir geçişin ancak 'ordu-millet' bütünleşmesinden geçtiğinin"** *kampanyasına telaşlı bir biçimde seçimler ertesinde başlamışlardır. Sivil burjuva siyasal güçlerin büyük bir kısmı, ordunun sessizce kışlasına sokulmasını ve bu kurumun yıpranmasını önleyerek, Türkiye siyasal yaşamında sürekli ve etkili bir siyasal odak olarak yer almasını bugünden garantilemek istemektedirler. Ayrıca, toplumun seçimlerde cuntanın sunduğu platform içindeki radikal tavırlardan bile yana olmaması, istikrar ve uzlaşma eğiliminde olması burjuva siyasal güçlerin yukarıda bahsettiğimiz hesaplarını daha da sağlamlaştırmaktadır.*

Ama şurası bilinmelidir ki, burjuvazinin siyasal güçleri arasında devlet-toplum ilişkisi itibariyle, bir başka deyişle yönetim anlayışı noktasında önemli farklar sözkonusudur. MDP, ordunun siyasal yaşantıda birinci dereceden etkili ve önde rol alması, toplumsal onayın devletin bekası için reddedilmesi eğilimindedir. Bunun tam karşısında yer alan ve Doğru Yol'da, SODEP'te ve Ecevit'te ifadesini bulan liberal sağ ve sosyal demokrat eğilimler ise, ordunun siyasal yaşamdaki fonksiyonunu daha bir geriye itmekte, toplumsal onayı ön plana çıkartmaktadır. Bu birbirine tezat eğilimlerin ortasında yer almaya çalışan ANAP ise, **"ordu-millet"** *bütünlüğü sloganıyla bugün için dengeci eğilimleri temsil etmektedir.*

İşte bu farklı eğilimlerin çatışması, bugüne kadar T.C.'nin fırtınalı siyasal yaşantısına neden olduğu gibi, önümüzdeki beş yılın siyasal şekillenmesinde de birinci dereceden belirleyici olabilecektir.

Toplumun cuntanın dayattığı yönetim anlayışını, onun dayattığı siyasal sistemi reddetmesi bir başka burjuva siyasal sistem arayışına girmesi, doğal olarak bir anayasa ve rejim tartışmasına gebedir. Öte yandan, gerek seçimlere sokulmayan Doğru Yol ve SODEP, gerekse cuntanın dayattığı platformu başından beri reddeden Ecevit, seçimlerde liberal sağ ve orta sol eğilimli kitlelerin oyunu alan partilerden farklarını belirtmek, kitleler gözünde ayrımlarını netleştirmek için anayasa ve rejim tartışmasını zorlayabileceklerdir.

Çünkü gerek HP'nin ikinci parti olabilmesi, gerekse ANAP'nin hükümet olması, cunta ile seçimlere katılamayan sivil burjuva muhalefetin çatışmasından, çatışan tarafların dengelerinden kaynaklanmıştır. Açıktır ki, hem ANAP hem de HP, Doğru Yol'un ve SODEP'in olabilecek oy potansiyelini, bunların seçimlere katılamaması nedeniyle kendilerine çekebilmişlerdir. Özellikle ANAP, cuntaya, geleneksel resmi devlet çizgisine tepki duyan farklı siyasal eğilimlere sahip kitlelerin oylarını toplamıştır. Toplumun bu nitelikteki tepkisi ANAP'ni hükümet yapmıştır. ANAP ağırlıkla böylesi bir tepkiden oluşan tabanını cuntaya karşı temsil etmek ve Doğru Yol'a karşı tanımlamak ikilemiyle karşı karşıyadır.

Bu nedenle ANAP önümüzdeki süreçte, bir yandan Cuntayla uzlaşma ve kendi kişiliğini cuntaya karşı oluşturma, diğer yandan önemli ölçüde Doğru Yol'un tabanı olabilecek bir kitlenin bu partiye kaymasını önlemek gibi çelişkilerin bunaltıcı ortamında yaşayacaktır. Bütün bunlara cuntanın müdahaleleri ile tüm muhalefet güçlerinin kendisini hedef seçeceklerini de eklemek gerekir.

İşte bu nedenlerle önünüzdeki geçiş süreci aynı zamanda liberal sağ ve orta sol kesimlerde siyasal kimlik arayışlarına neden olabilecek, seçimlerin ve seçimlere katılan partilerin meşruluklarını tartışmasını gündeme getirebilecektir.

Bu süreçte yeni siyasal kimliklerin oluşması ya da oluşmaması, SODEP ve Doğru Yol'un etkili olup olamayacakları, meşruluk tartışmalarının, anayasa ve rejim tartışmalarının etkili bir biçimde kendini hissettirip hissettiremeyeceği, bir başka deyişle, cevapları bugün kesin olarak verilemeyen soruların cevaplanması ya da yeni soruların sorulması, önümüzdeki mahalli seçimlerin sonuçlarına önemli oranda bağlı olacaktır.

Kısaca, önümüzdeki dönem, bir geçiş sürecinin, bir arayış sürecinin doğasına uygun olarak rejim tartışmalarının, meşruluk tartışmalarının, demokrasi dışı müdahalelerle demokrasi istemlerinin iç içe sürdüğü renkli bir dönem olmaya adaydır.

SEÇİM SONUÇLARI VE DEVRİMCİ DEMOKRATLAR

6 Kasım seçimlerinin sonuçları, açıktır ki, devrimci-demokratlara önümüzdeki dönemin demokrasi mücadelesi için önemli perspektifler ve uyarılar da sunmuştur. Görülmüştür ki, Türkiye toplumu bazı umutsuzların iddia ettiği gibi çok gerilerde, demokrasi güdüsünden uzak, siyasal duyarlığı olmayan bir toplum değildir. Ama başka bazılarının fantazilerine uygun, radikal atılımlar için birilerinin hemen önüne geçmesini bekleyen bir toplum da değildir. Türkiye toplumu iktisadi saikleri ikinci plana itebilen ve siyasal saiklerle hareket edebilen (ki 6 Kasım seçimlerinde böyle yapmıştır) bir siyasal olgunluğa erişmiştir. Fakat, bu siyasal olgunluğu, henüz demokrasi bilinciyle işlenmiş, köklü atılımları hedefleyebilen, kısa vadeli perspektiflerden uzak, ilkelilik inceliğine de ulaşmış değildir.

6 Kasım seçim sonuçları şunu göstermiştir ki, Türkiye toplumu, geleneksel özelliği olan kısa vadeli pragmatik tavırlardan, ehvenişercilikten kurtulmuş, ilkeli ve köklü siyasal perspektiflere sahip olabilen, daha da ötesi bu perspektifler uğruna radikal çatışmalara hazır bir halde değildir. Aksine 6 Kasım seçimler platformunun sınırları içindeki bir radikal tepkiye bile rağbet etmeyerek istikrardan ve uzlaşmadan yana olduğunu göstermiştir.

Ama açıktır ki Türkiye toplumunun bu durumu bugüne ilişkindir. Devrimci demokratlar, şüphesiz Türkiye toplumunun bu haliyle yetinemezler ve toplumu kendisinde bugün için olmayan özelliklere doğru dönüştürmekle karşı karşıyadırlar. Ama dönüştürme eylemi, dönüştürülecek şeyi önce kendi gerçekliği içinde tanımaktan ve bu gerçeği teslim etmekten geçer. Gerçeği bütün açıklığıyla tanıdığımız noktada onu gerçekten dönüştürebiliriz. Yeter ki dönüştürücülerin de dönüşmesi gereğini unutmayalım.

6 Kasım

6 Kasım seçimleri Türkiye tarihine, herşeyden önce, MDP'nin şahsında direkt olarak cuntanın, hiç hesaplamadığ derecede ağır bir başarısızlığa uğradığı seçim diye geçecekti. 6 Kasım seçimlerinin bütün öteki sonuçlarını ikinci plana iten, onların anlamını belirleyen ve bundan sonraki evreyi birinci derecede etkileyecek yönü burasıdır. Seçim öncesi yakın dönemde gürültüsüz ama belirtik biçimde oluşan siyasi atmosferde 6 Kasım seçimleri, ne Cuntanın ne de seçime katılan partilerin hiçbirinin istemediği ve beklemediği biçimde bir referandum özelliğine bürünmüştür. Halk yığınlarının sessiz fakat kabul ettirici ağırlığıyla hissettirdiği üzre bu seçimde MDP'ye verilen oy Cuntayı benimseme ve destekleme, öteki partilere verilen oylar ise, -o partilerin gerçek istek ve niteliklerini bir yana bırakarak- Cuntaya, onun siyasal anlayış ve tutumuna tepki anlamına gelir olmuştur. Seçimlere girilirken herkesin artık açıkça görebildiği bu ilginç havanın varlığında, 6 Kasım seçimleri, birdenbire, hazırlanışındaki tüm gayri meşru, anti-demokratik yöntemlere rağmen, bu tür seçimlerde çok ender görülen bir öneme bürünüvermiştir. Bu durumda artık verilecek oylar, üçü de cunta tarafından icazetli partilere verilecek oylar olmaktan çıkmış; Anavatan ve özellikle Halkçı Parti, kendisini hiç de beklemedikleri bir role, toplumun, Cuntanın siyasal anlayış ve tutumuna muhalefet oranının göstergesi rolüne itilmişlerdir.

Ve o yüzdendir ki, seçimin hemen tepkinin yaygınlık derecesini görmüş ertesinde gerek basın ve gerekse seçime katılan partiler telaşlı bir elbirliğiyle seçim sonuçlarının gerçek anlamını örtbas etmeye çalıştılar. Ancak Cuntanın uğradığı hezimeti kamufle etmeye çalışan bu dalkavukça çabalar kimseyi kandıramıyor. 6 Kasım ertesinde herkes, Cuntanın ve MDP'nin temsil ettiği, asker-sivil bürokrat elite, bu geleneksel **"devlet"** çi siyasal anlayış ve güce karşı çıkan toplumsal

Hükümet kurma görevinin seçimlerden başarıyla çıkan Özal'a verilip verilmeyeceğinin tartışıldığı sırada Cuntanın başı Evren Özal'ı kabul ederek tartışmaları şimdilik durdurdu.

tür. Geçersiz oylarda, Halkçı ve Anavatan Partisine verilen oylarda ve kullanılmayan oylarda kademe kademe kendisini temsil ettiren bu tarihsel halk tepkisinin, cuntanın tahmin edebildiğinin çok üzerinde bir yaygınlığa sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu aynı zamanda özel olarak 12 Eylül rejiminin fiyaskosu anlamına da gelmektedir. Çünkü 12 Eylül Cuntası, iktidarı ele geçirdiği 1980 yılı koşullarının kendisine özel olarak bu tarihsel halk tepkisini dağıtmak, hatta tersine çevirmek için de son derecede elverişli fırsatlar, imkanlar tanıdığ fikrine kapılmıştır. Ve bu istisnai konjonktürden yararlanarak kendi siyasal anlayışını, düzen esaslarını, topluma yerleştirmek, pekiştirmek ve benimsetmek için her çareye başavurmuş, adeta her alanda taaruza geçmişti.

Üç yıl boyunca gözle görülür bir engele çarpmadan yürüyen bu taaruz döneminin sonuna gelindiğine dair ilk işaretler ilk kez 1983 ilkbaharında kendini duyurdu. 6 Kasım seçimleri ise, bu taaruzun durdurulduğunu, ezilmek ve tersine nitelik kazandırılmak istenen halk tepkisinin ise aksine genişlediğini açıkça ortaya koymuştur. Ayrıca Cunta için mevcut durum 1980'e göre daha **"vahim"** dir. Çünkü artık şu anda geleneksel **"devletçi"** zihniyete karşı tavır sorunu siyasal ortamın birincil, temel sorunu olarak öne çıkmıştır. 1980 öncesinde, toplumun siyasal bilinçaltında gömülmüş halde duran bu sorun, 12 Eylül rejiminin uygulamalarıyla artık şu veya bu şekilde çözümlenmesini kaçınılmaz kılacak biçimde siyasal bilinç alanına çıkmıştır.

Bu, kökü bin yıllara dayanan **"Türkiyenin düzeni"** nin temel taşlarından birini -hatta diyebiliriz ki en kritik öneme sahip olanını- tahrip edecek dinamitin devreye sokulması demektir. Ve o yüzdendir ki başta basın ve icazetli partiler olmak üzere bütün **"sorumlu çevreler"** bir yandan uğra-

HÜSEYİN

UĞUR DURAK

IMPRESSUM

Herausgeber/Sahibi: ADA Verlags- und Handels GmbH

Redaktionsanschrift/Yazışma adresi: ADA Verlag, Postfach 25 04 63, 5000 Köln 1

Verantwortlicher Redakteur/ Sorumlu Müdür: A. Danış Postfach 25 04 63, 5 Köln 1

Telefon: 0221/21 90 64
Telex: 8886601 ada d

Druck/Baskı:
Kon-Stahl-Stiftung KG, 5309 Meckenheim
Erscheint monatlich/ Aylık dergi

ÖDEMELER İÇİN

ADA Verlag
Postscheckamt Köln
Konto Nr. 321 568-508
BLZ: 370 100 50

Deutsche Bank Köln
Konto Nr. 330 25 51
BLZ: 370 700 60

seçimleri ve olası gelişmeler

dıkları fiyaskonun, hezimetin öfkesini zor zapteden Cunta-MDP çevresine **"onore edici"** uzlaşma formülleri sunmakta, -Ulusu'nun Meclis Başkanı olması, 12 Eylül hükümetinin bazı bakanlarının kurulacak T.Özal hükümetinde de yer alması vb.- bir yandan da yığınların dikkatini seçim sonuçlarından uzaklaştırmak için çırpınıp durmaktadırlar. Şüphesiz ki bu konuda en hassas görev **"seçimin galibi"** Anavatan Partisine, onun patronu T.Özal'a düşüyor. O da daha seçimin hemen ertesinde bu görevini bilhakkın kavradığını göstermekte gecikmedi. Cunta şefi Evren'in, seçimin hemen öncesinde kendisini ve partisini açıkça hedef alan, ANAP'ye oy verilmesini, bu partinin iktidarını hoş karşılamayacaklarını ilan eden resmi beyanatı ortalıkta yankılanıyorken, T.Özal, seçim galibi olarak verdiği ilk demeçte Evren'i göklere çıkaran, saygı dolu sözler ederek, yüklendiği **"sorumluluk ve görev" in ne denli bilincinde olduğunu kanıtladı. Seçim ertesinden itibaren 24 saati aşkın bir süre tam bir sessizliğe kapanan Cunta, o süre içinde öfke krizini atlatmış olmalı ki Bay Evren' de ertesi gün "sorumluluk"** bahsinde üzerine düşeni yaptı: T.Özal'ı yanaklarından öperek kutladı. Söylendiğine göre Bay Evren ve Cunta, seçim sonucundan memnundular. Çünkü onlar sadece **"koalisyon olmasın"** istemişlerdi! Millet onların bu isteklerine uygun bir seçim yapmıştı.

O bakımdan mutluydular, ferahlamışlardı.

Basınımızın o malum **şerefli yazarları"** na bakılırsa K.Evren ve T.Özal'ın öpüşmesi, seçim ertesinde **"gereksiz yere doğan birtakım söylentileri, tereddüt ve endişeleri"** dağıtıvermişti. Evren de inanacak hiçbir enayinin olmadığını bile bile Konseyin Çankaya kapıları ardından kapandığı uzun sessizliği **"bir takım kötü niyetler"** in ters yorumladığını, halbuki kendilerinin o süre boyunca **"bütçe üzerinde**

Seçim sonuçları

Yüksek Seçim Kurulu'nun açıkladığı kesin sonuçlara göre **seçime katılma oranı yüzde 92.27.** 19 milyon 740 bin 500 seçmenden 18 milyon 214 bin 104'ü seçimlerde oy kullandı.
GEÇERLİ OY: 17 milyon 328 bin 785 **YÜZDE 95.14**
GEÇERSİZ OY: 885 bin 369. **YÜZDE 4.86**

PARTİLERİN ALDIKLARI OY ve YÜZDELERİ

	OY SAYISI	YÜZDE	MİLLETVEKİLİ
ANAP:	7.823.827	45.15	211
HP:	5.277.689	30.46	117
MDP:	4.032.046	23.27	71
BAĞIMSIZ:	195.164	01.12	

çalıştıkları' nı yani hiç de kötü birşeylere kafa yormadıklarını iddia ediyordu.

Öyle anlaşılıyor ki; bundan böyle Türkiyede siyasetin bir tür karaborsa düzeni diyebileceğimiz bir türü iyice geçerli olacak. 12 Eylül rejiminin verdiği alışkanlıkla kolayca adepte olunacak bu düzende siyasetin resmi satıcıları, yani icazetli partiler ve güçler, tıpkı bilinen karaborsadaki satıcıların açıkta sorulduğunda **"mal yok"** demeleri gibi, sorulduğunda **"ortada sorun, çatışma konusu yok"** diyecekler, ama öte yandan tıpkı asıl ticaretin tezgah gerisinde yapıldığı gibi, onlar da asıl siyasi sorunlarını, çatışmalarını kapalı kulislerde halletmeye, dikkate değer **"mallar"** ı açıkta sergilememeye çalışacaklardır.

ANAP lideri Turgut Özalp

Bu benzetme bir noktasında çok daha fazla konuya uyuyor. Karaborsa da depoların, depolamanın olağanüstü önem kazanmasına pek benzer biçimde, bu siyasi karaborsa düzeni dediğimiz evrede de **"oy depoları"** nın kritik bir öneme sahip olduğu, tayin edici gelişmeleri bu hassas noktanın belirleyeceği şimdiden bellidir. Cuntayla ilişkilerinde üzerine onca **"tarihi sorumluluk"** binen ANAP. ve T.Özal'ın düzene ilişkin sorumluluklarını yerine getirip getiremeyeceğinin asıl ölçüleceği yer, işte bu şimdilik depolanmış oylar alanına yönelik tutumu olacaktır.

Açıkça görülebilmektedir ki, iktidar partisi ANAP muhtemel fırtınanın göbeğindedirler. 6 Kasım seçimleriyle varlığı ve çapı belli olan iki karşıt basınç alanının tam ortasında yer almaktadır. Onun biraz uzağında, ama daha kolaylıkla yoğunlaşabilecek ve hareketlenebilecek bir potansiyelin üstüne oturan Halkçı Parti de benzer nitelikteki **"sorumluluğu"** nu yerine getirmek sorunu ile karşı karşıyadır.

ANAP

BAL KOVANINI ÇALMA HUYUNDAKİ AYI BALI SATIN ALMAYA İKNA EDİLEMEZ Mİ?

T.Özal ve ekibi, daha bir yıl öncesinde bir parti kuracaklarını ilan ettiklerinde, bu girişimin AP yönetiminden ne derece bağımsız olduğu meçhuldü. Bu nokta hala daha açıklığa kavuşmuş değil. Hernekadar, AP yönetiminin açık desteğiyle BTP kurulduğu

➔

İki soru-
iki cevap

Demokrat Türkiye, son sayılarında ülkemizdeki demokrasi mücadelesine özel bir ağırlık veriyor. Bu önümüzdeki dönemde de gazetemizin yayın politikasında oldukça önemli bir yer tutmaya devam edecektir. Niçin böyle bir tutum içine girildiği, bunun devrimci-demokrat güçler açısından anlamı ise süreç içinde açılmaya ve aydınlatılmaya çalışılacaktır.

Fakat özellikle Eylül sayısında o sırada aktüel olan burjuva muhalefetin Cuntaya tavır alışı ekseninde sunulmaya çalışılan demokrasi perspektifinin belli eksik anlaşılmalara veya belli sorulara yol açabildiğini tahmin etmek zor değildir.

Birincisi, burjuva muhalefetin demokrasi adına soyunduğunu iddia ettiği mücadeleyi fazlaca abarttığımız ve hatta ülkemizde demokrasi mücadelesinin başsarı şansını ağırlıkla bu kesime bağladığımız ileri sürülebilir.

İkinci olarak, devrimci demokratların döneme ilişkin tavırlarının ne olması gerektiği ve demokrasi mücadelesinde belli bir etkinlik sağlamasının koşullarının nerede yattığının yeteri açıklıkta konulamadığı söylenebilir.

Gerek içine girilen yayın politikasının henüz başında olmamız, gerekse aktüel bir olayın (belgelerin) sunumu ile işe başlamak zorunda kalışımızın doğurabileceği bu ve benzeri yanlış anlaşılmaları ortadan kaldırmak gerekmektedir.

Daha çok Eylül sayısında burjuva muhalefetin Cuntaya karşı belgelerinin yayınlanmasından kaynaklanan ilk sorunun cevabı basittir. Bu belgeler, o sayıda da belirtildiği üzere önemlidirler. Çünkü, en azından sosyalist hareketin Türkiye toplumunda dikkate alınması gereken bir güç olarak belirdiği tarihten bu yana ilk kez, burjuva düzen partileri askeri diktaya açıkça ve ilke planında karşı tavır koymuşlardır. Onların burjuva demokrasisi adına aldıkları bu tavırda ne kadar içten ve sebatlı oldukları ayrı konudur ama bu, hiç değilse Türkiye toplumunun genelinde yarattığı ve yaratacağı etki açısından kesinlikle dikkate alınması gereken bir faktördür. D.Türkiye'de onlara umut bağlayan bir örtülü anlayışın sergilenmek istendiği yolundaki bir iddia ise, ne yazık ki hala sola egemen olan demokrasi anlayışındaki tekdüzeliğin, ufuksuzluğun ürünü olabilir.

Çünkü, D.Türkiye'nin burjuva demokratik muhalefetle ilgili analizi **"bu muhalefet görüşlerinde, tavrında ciddi ise"** varsayımından başlamaktadır. Sözünü ettiğimiz dar görüşlü yaklaşım ise bundan telaşa kapılmakta, eğer bu varsayım doğruysa bize yapacak, söyleyecek pek az şey kaldığını düşünmekte, o yüzden de ya burjuva muhalefet olgusunu yok saymaya devam etmekte veya samimi olmadığını iddia edip önemsememektedir. **"Demokrasi mücadelesi"** konusunda ciddi bir burjuva muhalefetten öte birşey söylenip yapılabileceğini düşünemediği için, ciddiye alınması gereken bir burjuva muhalefet varsayımından hareket edenleri, onların kuyruğuna takılmakla, umut bağlamakla itham edebiliyor.

Oysa D.Türkiye' de sergilenmeye çalışılan yaklaşımın ne böyle bir endişesi, ne de kompleksi olamaz. Çünkü burada, burjuva demokrasisinden **nitelikçe farklı** bir sosyalist demokrasi anlayışının var olduğu güvenle esas alınmaktadır. Dolayısıyla burjuva demokrasisini cidden temsil edenlerin olduğu bir alanda, sosyalistlerin pekala bu devrimci demokrasi tezi ve programıyla yer alabileceğini ve eğer bu perspektifin hakkını verirse etkin bir varlık olmanın ötesine de geçebileceği vurgulanmaktadır. Ayrıca D.Türkiye'nin anılan sayısında Türkiye'nin hali hazır durumdaki tüm olumsuz görünümlere rağmen, söz konusu devrimci-demokrat perspektifin hayata geçirilmesine elveren istisnai koşullara, potansiyele sahip olduğu özellikle belirtilmiştir.

D.Türkiye'de, 1980 öncesi düzen partilerinin **"demokrasi"** adına seslerini yükseltmeleri konusu üzerinde etraflı biçimde durulmasının ana sebebi de budur zaten. Çünkü, orada da özetle açıklanmaya çalışılmıştır ki, Türkiye'deki burjuva demokratik eğilimler ile devrimci demokrat eğilim işte bu potansiyeli harekete geçirmek umuduyla Cuntaya karşı çıkmakta ve aynı zamanda o potansiyeli kendi eğilimlerine kanalize edebilmenin mücadelesine de hazırlanmaktadırlar. Daha doğrusu devrimci demokratlar, şimdiye kadar düzen partilerince istemleri oranında kullanılmış bu potansiyeli, devrimci bir dinamiğe dönüştürebilmenin yollarını bulmak zorundadırlar.

Sıkça sözünü ettiğimiz bu potansiyel, Türkiye halkının ülkedeki özgül biçimlenişiyle "devlet"e, onunla özdeşleşmiş asker-sivil bürokrat, zümreye, kendini toplumun doğal efendisi hatta sahibi sayan bu fosilleşmiş elitçi anlayışa, bunun kendine tanıdığı sınırsız müdahale hakkıyla yaptığı uygulamalara karşı asırların biriktirdiği tepkiden oluşmaktadır. Bunu belirtmiş ve bu potansiyelin günümüze kadar düzen partileri tarafından kullanılışı ile ilgili tarihsel örneklere de değinmiştik.

Bunu yaparken, söz konusu geleneksel tepkinin zaman içinde -özellikle son 30-40 yılın hızlanan siyasal- toplumsal sürecinde- yeni boyutlarıyla öne çıktığına, daha doğrusu düzen partileri tarafından her defasında değişik bir boyutuna da seslenilerek kullanıldığına işaret etmiş, ayrıca toplumun genel evrimine uygun olarak yeni özellikler de kazandığını belirtmiştik. Dolayısıyla söz konusu tepki potansiyelinin kendini zaman içinde ifade ediş tarzlarındaki evrimin de altı çizilmişti.

İşte bugün, bulunduğumuz tarihsel durumda devrimci demokrat bir akıma -mevcut tüm zaaflarına karşın- etkin bir güç olabilme, dahası başlayan süreci zafere eriştirmeye aday kılan da bu evrim çizgisidir.

Nitekim, söz konusu tepki potansiyelinin yakın siyasal tarihte kendisini ilk dışa vurduğu evrelerde görülür ki bu, geleneksel hayat tarzının kalıplarında sınırlı, onun değerleri içinde davranan ve bu çerçeveyi mevcut **"devlet"**in yukardan müdahalelerine karşı korumaya çalışan, tepkisini bu boyutta ifade eden ve dolayısıyla siyasal taleplerini devletin bu tür müdahalelerinin kısıtlanmasıyla sınırlamış, yani mevcut devlet yapısına, devlet-toplum ilişki biçimine esastan karşı çıkamayan, hatta sorununun çözümünü **"yönetici ekibin kendini veya bir kısım politikasını değiştirmekte görebilen"**, **"demokrasi"**yi sırf bundan ibaret yanıyla benimsemiş gözüken bir tepkidir. Daha çok kırsal sınıfların damgasını taşıyan bu ilk evre 1960'lı yılların ortalarına doğru sürer.

Bu yıllardan itibaren ise ülkede gelişen kapitalizmin etkileri kendini göstermeye başlar. Kırsal özellik ve buna paralel olarak din faktörünün ağırlığı geri plana kaymaya başlar ve kapitalistleşen toplumun örgütlenme biçimleri içinde kendini ifade etmeye yönelir. Dağınık, sadece yöneldiği partinin yapısı içinde ve çevresinde toplanmakla yetinen durumundan çıkarak, bu bağın yanısıra **"kendisi için"** de örgütlenme evresine giriştir bu. Bir diğer önemli değişim, siyasal alternatiflerin çoğalması ve özellikle sosyalist hareketin yeni bir öğe olarak yavaş yavaş işçi ve yoksul köylü sınıflar, ezilen dinsel ve etnik topluluklar arasında etken olmaya başlamasıdır. Sosyalist hareketin direkt ve dolaylı etkileriyle genel olarak halkın siyasal eyleme katılış düzeyinde bir yükselme başladığı aşamasına girildiği gibi, öte yandan siyasal talepler daha temelli bir demokrasi ekseninde, parlamento ve partilerin yanısıra demokratik hak ve özgürlüklerin vurgusunu da yapan bir çerçevede kavranır ve savunulur olmaya başlamıştır.

O yüzdendir ki, 1973 sonrasında, çoğunlukla CHP'nin **"Sosyal demokrat"** diye lanse edilen çizgisinde ve azımsanamaz bir bölümüyle de **"sosyalist hareket"** etrafında kendini duyuran halk hareketi, bu yönelimiyle artık, şekli bir demokrasiyi savunan, bu haliyle tarihsel halk tepkisini o zamana kadar kanalize edebilen DP-AP çizgisinden ayrıldığını göstermiştir. Şüphesiz AP ve MSP güdümünden hala kopmamış bir halk yığını yine vardır. Ancak bunlar **"devlet"**e karşı eski tepki çerçevesi, talepleri dışına çıkamamış, hala orada direnen ve yetinen bir kesimdir. Dinamik kesimiyle **"sol"** da yer alan halk tepkisi, **"Sosyal Demokrat"**ların **"yeni, insanca, hakça düzen"** programlarında, sosyalist eğilimlerin **"devrim"** hedeflerinde, bulanık da olsa en azından kuvvetle çağrıştırılan hayatın bu alanında **"değişim"** mesajına yönelerek, kendini buraya ve harekete getiren ihtiyaç ve saiklerin çok boyutluluğunu hissettirmiştir. Fakat faşist hareketin toplumsal muhalefete yönelttiği şidetli saldırılar, bu muhalefet hareketinin kendi tarihsel kökenlerinden yola çıkarak esas siyasal düşmanını teşhis yönelimini engellemiş, perdelemiş ve bu yönelimin faşist hareketin kendisinde odaklanması sonucunu doğurmuştur. Sözünü ettiğimiz tarihsel "devlet"çi eğilim geri planda kalmış ve böylece yoğunlaşan siyasal çatışmaların, bunun da doğurduğu apolitikleşmenin ortamında yeniden ve kendini "yansız" bir güç olarak sunarak iktidarı ele geçirme fırsatını bulabilmiştir.

1970'li yılların toplumsal muhalefet hareketinin kendi tarihsel siyasi kökenlerinin bilincine varmasını sekteye uğratan bu durum, Türkiye'deki özgül **"devlet"** olgusunun kökten kavranmasının demokrasi perspektifimize kazandıracağı zengin boyutların eksik kalmasına yol açmış, öte yandan gerek **"sosyal demokrat"** CHP iktidarının fiyaskosu ve gerekse **"sosyalist hareket'** alanının sergilediği bir yığın olumsuzluk, **"demokrasi"** yi hayatın bütün alanlarındaki yapıcı değişimlerle birlikte vaadeden **"insanca düzen"**, **"sosyalist devrim"** hedeflerinin inandırıcılıgına büyük darbe vurmuştur.

Bu koşullarda gelen 12 Eylül darbesinden ve o koşulların varlığında üç yıl süren dikta döneminden sonra, bugün üzerinde konuştuğumuz evrim çizgisini, işte bu durumunda ele alıp onu yeniden bir kalkış sürecine yöneltmek sözkonusudur şimdi. Ve görülmektedir ki; bu evrim çizgisinin son döneminde sola, sosyalist perspektife açılmaya başlaması ne denli avantaj ise, aynı dönemde sosyalizmin iç zaafları nedeniyle yaşanmış deneyin olumsuzlukları da ihmal edilemez bir handikaptır.

Devrimci demokrat akım, ilk olarak sosyalizmin ekonomist reel-sosyalist kavranılışın bu düzeyde yol açtığı buhranın bilinciyle sergileyeceği "yeni" sosyalist perspektifin, bu kimliğini oluşturmak zorundadır. İkinci olarak, Türkiye toplumu ve tarihini **"devlet"çi Kemalist yaklaşımın izlerini taşıyan, onun koyuşuna parelellik gösteren tanım ve algılanış tarzından sıyrılarak ve böylece Türkiye toplumunun çalkantılı tarihini, o tarih içinde gelinen haldeki toplumsal çöküntü"** durumunun halk ekseninde, onun dile getirilememiş bilincinde tanıyıp kavrayarak... bütün bunları yapabilmek için bugünden ortaya çıkmalıdır. Ancak bunun olabildiğince zor ve boyutlu görevlerini başarabilme güven ve şevkiyle öne atılarak, Türkiye toplumunun **"demokrasi"** ile birlikte, hatta daha acil olarak derinden ihtiyacını duyduğu kimlik arayışına cevap verebilir. Bunu yapabilir ve yapmalıdır. Bu perspektif önünde gözleri kamaşıp aşırı bulabilenler, o nedenle de çok daha dar ve o bildik türden bir **"demokrasi"** mücadelesinin alıştığımız çerçevesinde kalmayı yeğleyenler ise, 1980'li yılların Türkiyesinde çok sıradan ve etkisiz kalmaya mahkum bir çevreden başka birşey olamazlar.

sırada Özal'ı da işin içine dahil etme yolunda girişimler olduğu duyuldu ise de bunlar sonuçsuz kaldı. O sıralarda pek fazla önem verilmeyen, bu olaya ilişkin olarak söylenenler: hem BTP örgütleyicilerinin Özal'ı ve kadrosunu fazla istemedikleri, aynı şekilde Özal'ın da çok istekli olmadığı yolundaydı. Bu arada BTP örgütleyicileri Özal ve kadrosuyla ilgili olarak **"aramızda bazı önemli görüş farkları var"** dedikleri de duyuldu.

Bu görüş farklarının özellikle siyasal sorunlarda olduğu daha o zamandan belliydi. Herşeyden önce BTP. sonradan DYP ülke sorunlarında önceliği ve ağırlığı siyasal sorunlara veren; o nedenle de **"milli iradenin belirleyiciliği"** ,**"vesayet altında bir demokrasiden sözedilemeyeceği"** gibi ülkenin Anayasa ile kurulmuş siyasi düzenini eleştiriye açmaya yönelik, dahası **"1946 ruhunu canlandırmak"** gibi sloganlarla asker-sivil geleneksel elit bürokrat zümreye karşı halk tepkisine çağrı yapan bir yaklaşımdan hareket ediyorlardı. Oysa Özal'ın partisinin programında bu noktalara olsa olsa uzak çağrıştırmalar yapılıyor, asıl vurgu bu siyasal sorunlar değil, ekonomik sorunlar üzerine yapılıyordu. Daha sonra seçim propagandası esnasında yaptığı konuşmalarda da görüldüğü üzere T.Özal. sözkonusu siyasal sorunları hemen hemen AP çizgisinin tanımladığı gibi kabullenebilen, ama bunların çözümünü, siyasetten ziyade ekonomide arayan bir anlayışı temsil ediyordu. Dahası Özal, sözkonusu sorunların taşıdığı kutuplaşma, çatışma ihtimalini görerek **"uzlaşma"** yı tek çare olarak görüyor ve AP gelenekli partilerin **"demokrasinin gerçekten oturması için bu sorunun üzerine gidilmesi artık şart olmuştur"** diyebilen tavrına katılmıyordu. AP geleneği, bu sorunun çözümünde hangi noktaya kadar gidebilir, neleri göze alabilir ba ayrı konu; ama Özal, daha başından bu sorunu açıklığıyla gündeme getirmeye karşıdır. O, yakın ve orta vadedeki ekonomik başarıların da etkisiyle bu sorunun üzerindeki gerilimin azaltılabileceğini, ayrıca bunlara dayanılarak özellikle ordunun siyasi rejim üstündeki etkin vasi, denetimci rolünde önemli kırpmaları yapılmasını sağlayacak **"uzlaşma"** - ların yapılacağını mümkün sayan ve bu tavrı benimseyen bir anlayışı savunur durumdaydı.

Onun bu tutumunun, öteki önemli faktörlerin yanısıra Cuntadan Parti icazeti alabilmesinde herhalde payı olmuştur. Cunta onu AP geleneğiyle, ayrıca MSP çizgisiyle belli yakınlıkları nedeniyle o alanlardaki kendisine - Cuntaya- karşı muhalefeti **ehlileştirecek"** en azından o potansiyellerin bir kısmını ayıracak bir araç diye de görmüş olabilir.

ANAP, bu tutumuyla, bırakalım ötekilerini DYP'nin de katıldığı bir 6 Kasım seçiminde ne kadar oy toplayabilirdi? Şüphesiz ANAP, sırf bu **"temel siyasi sorunu uzlaşmalarda çözmeye çalışan"** yönüyle değil, öne çıkartmaya çalıştığı **yeni, dinamik, iş bitiren"** ekonomi bilen **"onu rasyonel biçimde işletecek düzenlemeleri yapacak"** kadro imajı ile de oy almaya uğraşacaktı. Hernekadar ANAP, sözcüleri seçim başarılarını özellikle de bu sonuncu faktöre bağlayarak açıklama hevesinde iseler de: özellikle seçim kampanyasının ortasından itibaren ANAP'in seçmene ilettiği mesajda buna değil siyasalnitelikleri halk tepkisine usturuplu seslenişlere ağırlık verdiği de ortadadır. Sunalp'ın bu tepkiye cuk oturan kişiliğiyle çizdiği MDP imajının karşısında T.Özal'ın **"resmiyetten uzak"** bir görünüş sunması, sırf ilginç bir reklamcı buluşu değildi. Şüphesiz DYP katılmış olsaydı ona gidecek oyların büyük bölümüyle T.Özal ve Partisine akmasının bu kadar kolay olmayacağı açıktı. Bu kayışın adeta otamatik biçimde oluşu, sırf ANAP'nin böylesi başarılı çabalarına bağlanamaz. Gerçi ANAP, bu akışın DYP'nin aksi yöndeki çabalarına rağmen gerçekleştiğini söylüyorsa da, o seçmenlerin DYP (dolayısıyla AP çizgisi)nden kopup ANAP tabanında yer tuttuğunu henüz resmen söyleyemiyor.

Elbetteki ANAP'nin bundan sonraki oy tabanına yönelik çalışması bu yönde olacak, ANAP tabanını kendi siyasal düşüncesini benimseterek koruyabilmenin kavgasını verecektir.

Bu kavganın ilk raundu 1984 mahalli seçimleridir. ANAP ile DYP daha şimdiden hazırlanmaya başladıkları bu arenada kozlarını paylaşacaklardır.

Seçimi kazanmış olması, başlıbaşına bu faktör bile ANAP'nin bu mücadeledeki şansını epeyce arttırmıştır. Fakat ANAP'nin orta vadede tutunmasını, şimdiki oy gücünü önemli ölçüde korumasını asıl sağlayacak faktör, bu partinin seçmen kitleleri nezdinde temsil ettiği, benimsetmeye çalıştığı, ekonomiye büyük ağırlık tanıyan, pragmatist felsefenin kabul derecesidir. Bu felsefenin, Türkiye toplumundaki **"devlet"** çi siyasal anlayışa, o zümreye tepki duyan ama onunla açık çatışmaya girmekten de kaçınan veya çekinen eğilimle önemli ölçüde örtüştüğü, bu sinik tepki ve çözüm beklentisi tavrına paralel düştüğü söylenmelidir. Özal ve ekibi, Türkiye toplumunun sözkonusu temel siyasal sorun, çatışmanın gündeme geldiği her dönemde, sorunu radikal biçimiyle koyup buna uygun bir tavır önerenleri değil de, kısmi kazançlarla yetinmeyi, dolayısıyla ılımlı tavır alışları temsil edenleri desteklediğini dikkate alıyor olmalıdır.

Türkiye tarihinin bugüne kadarki deneylerinden bu sonucu çıkarmak mümkün gözüküyor. Gerçekten de Türkiye halkı, özellikle asker-sivil bürokrat zümrenin kavgayı sonuna kadar götüreceğini, herşeyi göze aldığını gösterir bir tavırla karşısına dikildiği anlarda, benzer bir tavıra girmekten kaçınagelmiştir.

Ancak bu böyle olmakla birlikte, olayların evrim yönü bu çizginin aşılma noktasının eşiğine gelindiğini de kanıtlar niteliktedir. D.Türkiye'nin Eylül sayısında özellikle vurguladığı üzere AP geleneği DYP, bu noktanın altını çizmekte. Ve o yüzden de varılan durumda artık eski uzlaşmacı, ılımlı tavır alışın yetmeyeceği endişesini taşımaktadır.

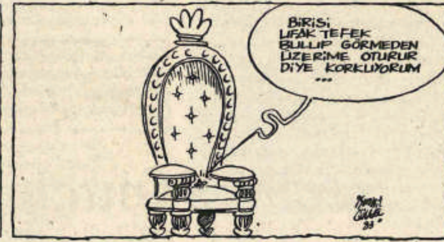
AP geleneğini bu yargıya vardırtan nedenlere D.Türkiyenin Eylül sayısındaki yazıda oldukça etraflı biçimde değinildiği için burada yeniden üzerinde durmuyoruz. Bunları gözönüne aldığımızda AP devamı DYP'nin ANAP ile mevcut **"oy depoları"** üzerinde vereceği kavgada, Türkiyenin esas sorununu siyasal düzeyde gören, demokrasi mücadelesinin önemini vurgulayan bir kimlikle harekete geçmesi kaçınılmaz görünüyor. Ekonomik politika bahsinde her iki partinin **"oy depoları"** için çok anlamlı gelebilecek bir tartışma, ayrılık sergilemeleri zordur. Gerçi DYP ve ANAP arasında bu bahiste de ciddi farkların varlığı sözkonusudur ama bu en azından şu anda asıl olarak Türkiyenin büyük burjuvazisini ilgilendirmektedir. Ve bu iki partinin büyük sermaye kesimindeki destek, benimseniş oranlarında bu nokta asıl tayin edici olacaktır. İktidardaki bir ANAP'nin iddia edegeldiği gibi mevcut ithalat rejimine, banka sistemine ve süregelen sanayi koruma politikasına yönelik ciddi operasyonlara girişmesi halinde ülkenin yüksek sermaye çevresinde nasıl dalgalanmalar yaratabileceğini kestirmek zor değildir.

Gerçi T.Özal, 24 Ocak 1980'den beri bunları söyleyip durmaktadır. Ama bu yönde etkili, kalıcı bir adım da atmamış veya atamamıştır. Kaldı ki T.Özal, sahiplendiği 24 Ocak politikalarını afişe ederken, onların başarılı sonuçlarından söz ederken, dayandığı argumanlar, 24 Ocak öncesinin dış

HAYVANLAR *İsmail Gülgeç* *(16 Kasım tarihli Cumhuriyet'ten)*

SEÇİMLERİN ARDINDAN...

Siyasilerimiz neler dediler?

Özal: "Türk Silahlı Kuvvetlerine teşekkür ediyorum." Sunalp: "Bize yapıcı bir muhalefet düşüyor." Calp: "Fakir kuşun yuvasını Allah yapar." Avcı-Kartay: "Oyların gerçek sahiplerine yönelmesi engellendi."

Seçim sonuçları birçok çevreyi şaşırtırken, genel eğilimin belirdiği saatlerde çeşitli parti liderleri oldukça temkinli bir tepki gösterdiler. Özellikle Özal tam bir **"fincancı katırlarını ürkütmeme"** politikası **katırlarını ürkütmeme"** *politikası izledi. MDP de ise şaşkınlığını göstermeme çabası hakim olurken Halkçı Parti'de bütün yüzler gülüyordu. Seçimlere katılamayan partilerden SODEP ve DOĞRU YOL yetkililerin verdikleri demeçler ise önümüzdeki süreçte izleyecekleri politika için ipuçları veriyordu.*

ÖZAL: "TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİNE TEŞEKKÜR EDİYORUM"

Seçim sonuçlarını alınmaya başlamasından itibaren ANA PARTİ Genel Merkez ve İl Merkezlerinde genel bir memnunluk havası hakim oldu. Ama sevinç ve saygı gösterileri görülmüyordu. **"Oyları aldık"** *ama* **"mühürü alabilecekmiyiz?"** *in bekleyişi ve mühürün alınmasını engelleyebilecek bir hatanın yapılmaması çabası içindeydi parti yetkilileri.*

ANAPARTİ'nin seçimlerde çoğunluğu kazandığının anlaşıldığı sabah saatlerinde **Genel Başkan Turgut Özal** *bir mesaj yayınladı.* **"Ülkede huzur ve güvenin sağlanmasında yeniden demokrasiye geçişimizde gösterdiği gayretimizden dolayı MGK'ine ve Türk Silahlı Kuvvetlerine teşekkür ediyorum."** *denilen mesajda* **"birlik ve beraberliğimizi"** *koruyabilmenin önemi vurgulanıyordu.*

MİLLİYETÇİ HOROZ SABAHLEYİN DE ÖTMEDİ

MDP Genel Merkezinde aylardı süren iktidar hazırlığı akşamın erken saatlerinde yerini durgunluğa ve hüzne bıraktı. Saat 2100 civarında ise Genel Merkez yönetici odalarının bulunduğu koridorun kapısı üzerine **"Toplantı var"** *notu asılarak kapatıldı. Bu saatten sonra parti görevlileri gazetecileri* **"Çocuklar milliyetçi horoz sabahleyin ötecek. Sizlerin hepsini sabah kahvaltısında bekliyoruz"** *sözleriyle göndermeye çalıştılar. Bu arada adının açıklanmasını istemeyen bir parti yetkilisi sonucun* **"Tepki"** *olduğunu belirtti. Bir gazetecinin* **"Neye tepki?"** *sorusuna verilen yanıt ise* **"Bunu sizde biliyorsunuz"** *oldu.*

Seçim sonuçlarını Genel Merkezden izleyen MDP Genel Başkanı Sunalp ise sabah saat 05 civarında gazetecilerin karşısına süngüsü düşmüş bir şekilde çıktı. Gecenin ilk saatlerinde gelen sonuçlar karşısında **"kırsal alandan gelecek oyları bekliyoruz"** *diyen MDP yetkilisinin artık söyleyebilecekleri fazla birşey kalmamıştı. Seçim sonuçlarını* **"ağır"** *başlığıyla kabul etmiş görünen Sunalp,* **"Milletimizin kararına saygılıyız. Tahmin ediyorum, partimize yapıcı bir muhalefet görevi düşmektedir"** *dedi.*

Sonuçların aşağı yukarı belli olduğu sabah saatlerinde MDP İstanbul İl örgütünde de tam bir sessizlik hakimdi. Burada sadece Parti İdare Müdürü Zeki Olgan kalmıştı. Gazetecilerin sorularını cevaplayan Olgan seçim sonuçlarını **"anormal"** *diye niteleyerek* **"Bizim üzüntümüz Cumhurbaşkanımız Kenan Evren' e olan borcumuzu ödeyememizdir."** *dedi. MDP İl binasındaki sessizliği öğrenen ANAPARTİ il yetkilileri bu durumu* **"Ne kadar sessiz, arı uçsa duyulurmu?"** *sözleriyle karşıladılar.*

"FAKİR KUŞUN YUVASINI ALLAH YAPAR"

Seçimlere üçüncü parti olarak katılan ama seçimlerden ikinci parti olarak çıkan Halkçı Parti Genel Başkanının ilk sözleri **"fakir kuşun yuvasını Allah yapar"** *oldu. Necdet Calp seçim sonuçlarını değerlendirirken ANAP'ın seçimleri kazanmasını* **"feshedilen üç partinin tabanından"** *oy almasına bağladı ve* **"Türkiye'de sosyal demokratik ilkesini benimseyen taban'ın aldığımız oylardan fazla olduğuna inanıyorum"** *dedi.* **"Güçlü bir muhalefet"** *olacaklarını açıklayan Calp,* **"Biz herzaman uygar, karşımızdakine saygı gösteren bir parti olduk, Bundan sonra da partiler arasındaki diyaloglarda bunlara uyacağız"** *dedi.*

AVCI-KARTAY: OYLARIN GERÇEK SAHİPLERİNE YÖNELMESİ ENGELLENDİ

Seçimlere katılmaları engellenen SODEP ve DOĞRU YOL Partisi yetkilileri geçersiz oyların azlığı karşsında hemen, oyların kimin oyları olduğu tartışmasını başlattılar. Seçim sonuçlarını değerlendiren **DOĞRU YOL Partisi Genel Başkanı Yıldırım Avcı "Millet, erken öten horozu kesmiştir"** *dedi.*

Avcı, **"Vatandaşın arzu ettiği partiyi bulamayışının seçim sonuçlarını belirlediğini"** *vurgulayarak şunları söyledi:* **"En kısa zamanda gönül serinletici, herkezin hakkı olan oyların yerine gitmesini sağlayıcı seçimlerin yapılmasında büyük faydalar vardır."**

DOĞRU-YOL, seçimlere katılmama kararını da, siyasi tarihimizde yapılan bir hata olarak niteleyerek, sürekli gündemde tutarak, bu çerçevede tartışmayı sürdürüyor.

SODEP Genel Başkanı Kartay'da halkın özgürlükçü demokrasiye yeniden kavuşma özlemini açıkça ortaya koyduğunu belirterek, **"seçime katılamayan partilerin oylarının kendi mecrası dışına itildiğini"** *söyledi.*

Bu açıklamaların hemen ardından SODEP ile Halkçı Parti arasında bir misafir oy tartışması başladı. **"Sosyal demokrat ilkeleri savunanların bir araya gelmesi kadar doğal birşey olamayacağını"** *savunduklarını söyleyen Calp* **"Partimizde misafir oy yoktur, bugün seçimlerde gücünü göstermiş bir parti vardır, bu çatı altında toplanılmalıdır"** *dedi.*

SODEP ve DOĞRU YOL'un başlattıkları **"misafir"** *oy tartışmasına şu anda ANAP katılmıyor. Ama bu tartışmalar bu iki partinin önümüzdeki süreçte bir* **"sosyal demokrat tabanı kimin temsil ettiği"** *tartışmasını başlatacaklarını gösteriyor.*

Siyasi partilerin tümü MDP'yi tartışma dışı bırakmış durumdalar. Kimse bu partinin yenilgisinin tartışmasını yapmıyor. Herkez **"anlayan anlasın"** *kabilinden MDP gibi bir parti sanki hiç olmamış gibi davranıyor.*

Sermaye çevreleri

"Tek parti iktidarı sevinç vericidir."

Seçim sonuçları karşısında hemen hemen bütün, büyük sermaye temsilcileri koalisyona gerek kalmamasını sevinçle karşıladılar. Ayrıca TUSIAD Başkanı Ali Koçman ve Türkiye İsverenler Sendikası Başkanı Halit Narin **"Türk halkının ekonominin geniş olarak tartışılmasına önem vermesini"** *ve* **"Tüm Ulusun ekonomik problemlere öncelik tanımasını"** *sevindirici bulduklarını açıkladılar. Ama Halkın oylarının siyasal anlamı üzerinde hiç durmadılar.*

İstanbul Sanayi Odası Meclis Başkanvekili Murtaza Çelikel ise Özal için **"Hesaplı, kitaplı, sivil ve yiğit bir lider olduğu"** *imajı yaratıldığını vurgulayarak şunları söyledi:*

"Sayın Özal, seçim kampanyasına TV ekranını hedef alıp Amerikan usulü zayıflayarak başladı. İşbirliği yaptığı reklam şirketi ilginç bir senaryo uygulayarak, partileşme sürecine gidildiğinden beri Özal'ın askeri yönetime rağmen partisini kurmakta direnen yürekli ve yiğit bir sivil lider olduğu imajını ustalıkla inşa etti.

Zaman zaman en üst düzeyde kendisine parti kurmaktan vazgeçmesi ya da MDP ile birleşmesi için baskılar geldiği havası yaratıldı.

Partisi kapatılmadı ama, veto barajını aşamayacak dendi. Barajı aştı. Aday listesi vetolarla öyle bir bulandı ki, Mecliste çoğunluğu alamayacak dendi. Üç partiye de eşit sayıda veto geldi. Bu arada iktidar için aday olduğunu ilan eden ve bakanlık bölüşen MDP kurucuları, Bakanlar kurulu ve Danışma Meclisi üyeleriyle takviye edildiler. Böylece Özal, kabine sorumluluğu dışında ve hükümetin karşısında yerini aldı.

Bütün bunlar biraraya gelince, Özal'ın hem doğal olarak toplayabileceği oyları hem de tepki oylarını alması sağlanmış oldu"

BİR UYARI

Hükümet kurma görevinin seçimlerden başarıyla çıkan Özal'a verileceğinin anlaşılmasından sonra Ertuğrul Soysal Tercüman gazetesindeki yazısında işadamlarını uyarıyordu. Soysal görüşlerini özetle şöyle açıkladı:

"İşadamlarımız, sanayicilerimiz bugüne kadar devletçiliğe karşı çıkarak, teoride liberal ekonomiyi savundular. Ama kendi ürettikleri mallarada sürekli devlet koruması istediler. Şimdi Özal, serbest piyasa ekonomisinin şartlarını adım adım getirecek gibi görünüyor. Yani, Özel sektörün bugüne kadar savunduğu ama içinde yaşamadığı Liberal ekonomi kapıda."

Soysal yazısını **"Özel sektör için yaşama kavgası şimdi başlıyor, özel sektörcülüğü sevmeyenler pusuda. Sıkı durulsun."** *uyarısıyla bitirdi.*

Özal'ın uygulayacağı ekonomi politika merakla bekleniyor. Bugüne kadar ekonomide en radikal önlemleri savunan Özal'ın oya ihtiyacı olan bir başbakan olarak ne tavır alacağı merak konusu.

ödeme güçlükleri, yüksek enflasyondur. 24 Ocağın bu sorunları önemli oaranda hafiflettiğini sürekli hatırlatıyor. Ancak bunların neler bahasına sağlanabildiği konusu bir yana asıl önemli nokta, toplumda gerçek bir iktisadi başarı imajı yaratabilmek için, olumlu sonuçları halkın hayat düzeyinde de görülen bir ekonomik canlanmanın varlığı şarttır. Özal'ın iktisadi politikasının bir benzerinin uygulandığı ülkelerde işin bu safhası, kısa bir balayıdan sonra büyük bir başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Şu anda T.Özal ekibinin DYP'nin **"taban"** da başlatableceği siyasal tercih tartışmasının etkisini azaltmak, lehine çevirmek için kullanacağı **"ekonomik başarı"** kozunun öyle pek garantili olmadığı söylenmelidir.

Kaldı ki ANAP'nin önündeki sorunlar bununla bitmiyor, İktidar partisi olarak **"devletin sahibi"** asker kadroyla hükümet icraatı konusundaki ilişkilerinde karşılaşacağı güçlüklerin yanısıra, siyasal-ideolojik düzeyde üstlendiği toplum ile **"devletli"** ler arasındaki uzlaşmayı sağlamak, seçim sonuçlarıyla dile gelen itici-soğuk ilişkiyi gevşetmek, gidermek sorunu da var. Cumhurbaşkanlığı ve ordunun 1982 Anayasası ile edindiği geniş yetkiler ve hükümet etmenin sınırlarını daraltan denetim haklarının varlığında ANAP iktidarının hareket imkanları, direkt kullanacağı araçlar epeyce kısıtlanmıştır. Yani hükümetler 1980 öncesi hükümetlerin hareket insiyatif ve imkanlarına sahip değildirler. Ancak toplum bu önemli değişikliğin pratik olarak anlamına henüz vakıf değildir. Dolayısıyla toplum, ANAP hükümetini eski alışkanlığı içinde değerlendirmeye devam edecektir. ANAP hükümetinin beklentileri yerine getirmede tökezlediği durumda Anayasal engelleri mazeret diye göstermesi de oldukça güç olabilecek ve ayrıca bu halde, **"uzlaşma"** yı temsil eden ANAP'nin karşısındakiler haklı çıkmış olacaklardır.

Ayrıca gözönünde tutulmalıdır ki askeri kadro, ANAP'nin mevcut siyasi rejimde uzlaşma sağlamak için talep edeceği **"fedakarlık"** lara razı olacak gibi gözükmemektedir. ANAP'nin hükümet faaliyetlerine ilişkin olarak talep edebileceği **"anlayış"**ı bir ölçüde gösterse bile, aynı anlayışı **"rejim sorunu"**nda göstermeye yanaşmayacaktır. Oysa ANAP'nin **"taban"** da vereceği kavgada **"uzlaşma"** eğilimini hakim kılabilmek için bu türden tavizlere ihtiyacı vardır. Ancak **"12 Eylül ruhu"** için bu tür tavizler adım adım yenilgiyi kabul etmek anlamına gelmektedir.

MDP'nin şahsında uğradıkları yenilgiyi sineye çekmiş gibi gözüken Cuntanın bu tutumu için ancak **"şimdilik"** diyebiliriz. K.Evren'in T.Özal'ı öperken, daha iki gün önce söylediklerini aklından sildiğini düşünmek mümkün değil.

Kaldı ki bu bahiste asıl potansiyel tehdit, şu andaki Cunta şeflerinden ziyade, ordu hiyerarşisinin orta-üst tabakalarından ve MDP'nin içinden gelmektedir. Bu noktayı MDP'yi ele alırken etraflıca açıklamaya çalışacağız. Fakat şimdiden söylenebilir ki, ilerde daha belirtik çizgileriyle kendilerini gösterecek olan bütün eğilimleriyle Ordu-MDP kampı şu anda sinirli, fırsat kollayan bir **"bekleme"** tavrındadır. Bu bekleyiş sırasında ANAP'nin isteyeceği siyasal fedakarlık jestlerini bile yapmaya niyetli gözükmüyorlar. Hiç değilse güçlü bir MDP ana muhalefetinin olması halinde belki mümkün olan bu gibi jestler, kendini bir kere daha **"halkın nankörlüğü"** ile karşılaşmış sayan **"devletli"**ler için şu anda **"gündem dışı"**dır.

Özal'ın giydiği **"ateşten gömleğin" iki yakası üzerinde bu kadar yeter... Ancak şu noktayı** bir kere daha be**lirtelim ki bir yığın riskle dolu "uzlaşma"** stratejisinin sonuç vermesi için ordu-MDP kampınca kolaylaştırıcı bir tutum alınacağını söylemek zor. Fakat Özal'ın onları bu tutuma mecbur edebilmek için tek etkili gerekçesi **"tabandaki"** radikalleşmedir. Paradoksal biçimde Özal'ın uzlaşma stratejisinin tutması için **"taban"**da bir radikalleşme önkoşul gözüküyor. Özal, **"çatışma"**dan kaçan, istemeyen bir **"taban"** ın temsilcisi olarak değil, gitgide radikalleşen bir tabanı kontrol etme gücünü gösteren bir lider kimliğiyle ancak istediği tavizleri koparabilir.

Şu anda durgun siyasal yüzeyin altında bu **"ateşle oynama"** oyununun hesaplarının yapıldığını söylemek acaba kehanet mi sayılır?

HALKÇI PARTİ: ACELE KALKACAK MİSAFİR OYLAR

ANAP-DYP cephesinde mücadelenin çok ihtimalli ve karmaşık gözükmesine karşılık, sol oyların önemli bölümünü alan HP ile bu alanın öteki partileri arasındaki mücadelenin çok daha basit geçeceği söylenebilir. Ama buna karşılık, sol muhalefet alanındaki mücadelenin ülkenin siyasal tansiyonunu çok daha fazla yükselteceği de şimdiden bellidir. Sosyalistlerin bu yaygın ve yeni boyutlara açık demokrasi mücadelesine, sıfatlarının hakkını veren bir kimlikle katılmaları halini bir an gözardı etsek bile, en azından şu anda o alanda kökleşmeye çalışan üç partiden birinin, Ecevit önderliğindeki yeni sosyal demokrat partinin mevcut siyasal yapı ve statüyü gayri-meşru sayan bir anlayışla öne çıktığı gözönüne alınmalıdır. SODEP'in bu derece radikal olmayan bir tutumla katılacağı **"taban"** mücadelesinde HP'nin **"Majestelerinin solu"** olarak tutunması mümkün değildir. Şüphesiz, sol alanda da belli oranda mevcut **"çatışmadan kaçınma"** eğilimi, varolanı koruma içgüdüsü, HP'nin kozlarıdır.

HP.lideri Necdet Calp

Ama bunların sol alanın doğasına ters düşen **"majestelerinin icazetli sol partisi"** sıfatını haiz bir HP'yi kaçınılmaz silinmeden kurtarma ihtimali pek düşüktür. O faktörler, sol alandaki asıl iç mücadeleyi verecek olan SODEP ve yeni sosyal demokrat partiden ilkine dönük biçimde işleyeceği söylenebilir.

Ayrıca dikkate alınmalıdır ki sol alanda verilecek mücadele, ülkenin yüzde 30 oyunu temsil eden bir kesimle sınırlı bir mücadele olmayacaktır. Bu, mevcut yüzde 30 çizgisini çok daha ileriye taşıma sonucunu da getirecek bir sürece dönüşmeye çok açık bir mücadele sözkonusudur. Bunu tayin edecek olan başlıca faktör, sol alanın içinden başlayacak bu mücade-

HAYVANLAR *İsmail Gülgeç* *(17 Kasım tarihli Cumhuriyet'ten)*

Seçimlerden önce yapılan manevralarda böylesine neşeliydiler

DESPOTİZM ve YENİLİKÇİLİK

Demir ÖZLÜ

17. yüzyıldaki askeri yenilgilerden sonra, Türkiye'nin toplumsal tarihi **despotizm** ile **yenilikçilik** arasında gidip gelen süreçler olarak görülebilir.

Bu gidip gelmenin 'despotizm' ile 'reformculuk' arasında olduğunu söylemek dahi çok zordur. Çünkü reformculuk da, toplumda bazı yapısal değişiklikleri gerektirir. 1861'de, Rusya'da yapılan toprak reformunda olduğu gibi.

1861 Toprak Reformu, 1905 ihtilali'ne kadar uzanan toplumsal süreçleri hızlandırmıştır. Türkiye tarihindeyse, yapısal hiçbir reform yoktur. 17. yüzyıldan sonra, **"yenilik"** hareketleri vardır. Asıl sözcükle **"ıslahat"** hareketleri...Ordu ve bürokrasi kademelerinde kalan düzenleme hareketleridir bunlar.

1908 Askeri Burjuva Devrimi de -kapitalistleşmeyi hızlandıran Milli İktisat politikasına, sanayi ve mali alandaki bir dizi girişimine karşın- köklü değişimleri zorlayan, yapısal bir değişiklik yaratan bir hareket olamadı. Zaten Jön Türkler'in fikirleri içinde, Türkiye'nin toplumsal gelişme dinamiklerini değiştirmek isteyen radikal fikirlere, sadece Prens Sabahattin Bey'de rastlanır(1)

Kabaca söylemeye çalışırsak, Türkiye, yapısal anlamda feodalizmin durağan bir türevini andıran tarihsel bir yapıdan, kapitalizmi andıran bir yapıya doğru, zorlamasız(ihtilalsiz ve reformsuz) (2) evrilmiştir. Bir yığma inşaatta olduğu gibi, üst üste konulan gereçlerle. Bir gelişme (bazı bakımlardan:şişme, büyüme) varsa, bu yapısal değişim dinamiklerinin yarattığı, devrimci süreçlerle olmamıştır.

Onca ayaklanmaya karşın, despotik merkezi yapılanma değişmiş değildir. Tersine, ayaklanmaları, kendi temel yapısını değiştirmeden, içinde eritecek bir esnekliğe ulaşmıştır. Türk Devleti'nin, merkezi yapısı, dinsel bir mutlak monarşiden, askeri bir **"cumhuriyetçi"** despotizme doğru yol almıştır.

Bu despotik merkezi yapılanma, tarihin çeşitli evrelerinde (ayrı ayrı biçimlerde), kendi içine halktan unsurlar alır; onları değiştirip kendi özlerine yabancılaştırarak, halka karşı unsurlar haline getirir. Bu bakımdan, Osmanlı devşirmesinin geçirdiği değişim süreciyle, bugünün askerinin geçirdiği süreç benzerdir.

Doğu despotizmin mirası bugün de sürüyor. Ve bu tarihsel oluşmada, despotizmin mirası o denli ağır basmaktadır ki, yüzyılımızın başında imparatorluk, Fransız ihtilali'nin etkisiyle doğan, halklar-milliyetler sorunuyla karşılaştığında, demokratik çözümleri değil de, merkezi-despotik ve şöven çözümü seçtiği gibi, bugün de direnmektedir aynı yolda.

Marksist solun,tarihsel-yapısal çözümlemelere girişmeye gereksinimi olduğu kuşkusuzdur. Sol, bu çözümlemelere girdiğinde, bugün içinde bulunduğu skolastik çekişmelerin, ne denli gülünç olduğunu kolayca anlayacak ve sıyrılabilecektir bu çekişmelerden.

Marksist felsefe, en önemli bir yönüyle tarihsel-maddeci bir boyut taşır ve tarihsel maddeci yorum da, kendi tarihinin yapısal çözümlerini ortaya koymak demektir. Bugünkü kısır tartısma ortamı, yapıları tanımaya yönelmediği için, siyasal stratejilere ulaşma sürecini de önlemektedir. Günübirlik çözümlemeler, toplumsal dinamiğin kökten değiştirilmesi demek olan, devrimci bir oluşuma temel hazırlayamazlar.

1. Yukarıda değindiğimiz-Devlet'i de içeren-toplumsal yapılanma, bir açıdan bakıldığında, devrimci bir dönüşümün gerçekleştirilmesi kolaymış izlenimini vermektedir: Şöyle ki: sivil toplum(burjuva sivil ekonomi ve toplumsal yapı) zayıftır(3); egemen sınıflar, sivil ideolojik kurumların düzenli ve çeşitli sınıflar açısından doyurucu işleyişini sağlayamamaktadırlar: parlamento, burjuva siyasal partiler, sivil adalet, sendikalar...v.b. normal işleyememektedir. (Gramsci'nin deyişiyle, ideolojik örgütlenme **"peltemsi"** gibi görünmektedir), Devlet, ideolojik-karmaşık kurumlar yaratamamaktadır. Egemen sınıflar, ileri Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, karmaşık ve inandırıcı bir ideolojik yapılanmaya gidememektedir. Bu, sık sık askeri yapıları yardıma çağırmasından da bellidir.

2. Fakat, bu görünüşün ötesinde, devrimci bir oluşum çok güçtür de. Çünkü Devlet, **tarihsel olarak** herşeydir ve gene tarihsel olarak çok despotiktir. Öte yandan da, çok sıkı bağlarla emperyalizme bağlanmıştır. Bu bağlılık, sadece ekonomik ve askeri bağımlılık olmakla kalmamaktadır. Mali sömürü insanları öyle bir maddi düzeyde tutmaktadır ki, egemen sınıfın ideolojileri ve maddi-manevi idealleri alt sınıflara kolayca benimsetilebilmektedir. (Banker olayı, arabesk kültür, zenginliği bir erdemlilik, zengini bir erdemli gibi görme, artist gibi parlama ya da köşeyi dönme tutkusu...v.b toplumsal yaşama türevleri hatırlansın). Kaba, fakat güçlü bir ideolojik egemenliktir bu. Devrimci bir oluşum sorunu, emperyalizmin, her alanda defedilmesine bağlı kalmaktadır.

Bu bakımdan sol, örgütlenme, organik olarak gelişme, kurumlaşma, ideolojik ve kültürel olarak yayılma sorunlarını çözerken, emperyalizmin bağlarını kırma sorununu da çok dikkatle izleme zorundadır.

Bugün, emperyalizm , bir 3.Dünya Savaşı gerilimi planı hazırlamış ve bu planda Türkiye'ye çok önemli bir rol vermiştir. Bu zincir Türkiye'de ya da başka bir yerde kopabilir. 1973'den sonraki demokratik açılım, dış ilişkiler açısından, önemli ölçüde, ABD'nin Vietnam yenilgisine borçluyuz. Bu defa, daha büyük bir tarihsel fırsat ele geçebilir. Herşey bizim teorik olgunluğumuza, koşulları değerlendirme yetimize, bilgimize ve insan olarak yüksekliğimize bağlıdır.

(1)Bkz.Şerif Mardin-Jön Türklerin Siyasi Fikirleri 1895-1908. İletişim Yayınları, 2.baskı.İstanbul.s:223.

(2)Alt-yapısal anlamda.

(3)Bugünkü rejim, burjuva sivil ekonominin, askeri ekonomik girişimlerle payandalandırılmasını da programına almış görünmektedir.

Düzeltme

Demir Özlü'nün geçen sayı bu sayfada yayınlanan **"Diyalektik bir program"** başlıklı makalesinde iki ayrı dizgi hatası olmuştur. Cümlelerin doğrusunu yeniden yazıyoruz. Düzeltir, özür dileriz:

1) Birinci paragrafın son cümlesi: Bu ideolojik aygıtların en etkini de, kuşkusuz marksist düşüncenin bütünleşmiş tek partisidir; bu parti sadece marksist teori üzerine oturması bakımından tekparçacıl(monolithique), marksizm içi düşünce ve eleştiri özgürlüğünü kurması açısından demokratik olacaktır.

2) Sondan ikinci parafta: Bu solun, sosyalizmin gerçekleştirilmesinde bütünsel olan sorumluluğu, demokrasinin gerçekleştirilmesinde de en önemli payı alır üzerine. Türkiye'nin yapısından doğmaktadır bu.

darbecilere darbe...

Doğan ÖZGÜDEN

6 KASIM seçimleri için "ikinci referandum" demiştik... Öyle de oldu. Geçen yılki birinci referandumu Cunta kazanmıştı: bu yılki referandumu kaybeden de aynı Cunta.

Aslında bu ikinci referandumun seçenekleri, normal olarak, bir yanda Cunta partilerinden herhangi birine oy, öte yanda seçime katılmama veya geçersiz oy'du. Seçim dışı kalan tüm siyasal güçlerin tavrı ikinciden yanayken, son anda Evren'in "cumhurbaşkanlığı tarafsızlığı"'nı bir yana iterek resmen taraf olması, kitlelerin tavrını da etkiledi, onları yeni bir seçenekle karşı karşıya bıraktı. Seçmenler, üç yıllık Cunta yönetimine karşı memnuniyetsizliklerini, tepkilerini, o yönetimin doğrudan karşıya aldığı partiye oy vermekle dile getirdiler. "Ehveni şer"'e oy verdiler.

Dış gözlemcilerin değerlendirmesi de öyle. 8 Kasım tarihli dış basına göz atalım:

"Türklerin kışladan dayatılan özgürlüğü sevdikleri yalanı, pazar günkü seçimlerle iflas etmiştir." (*West Deutsche Zeitung*, Almanya)

"Bu şahane yenilgi, sadece bir şahsın veya bir partinin yenilgisi değildir. Bu, aynızamanda ve özellikle, onu destekleyen en yüksek askeri yöneticilerin yenilgisidir." (*La Libre Belgique*, Belçika)

"Askerlerin en büyük endişesi, seçim sandıklarından çıkacak geçersiz oyların sayısının yüksek olmasıydı. Bu, seçimlerin serbest olmadığı izlenimini verecekti. Oysa şimdi daha kötü bir sonuçla karşılaştılar. Halk sandık başına gitti ve Özal'ı seçti." (*Frankfurter Rundschau*, Almanya)

"Generallerin gözdesi Sunalp'in partisini reddetmekle seçmenler, 'demokrasiye dönüş süreci'ni başından sonuna kadar kontrol altında tutabileceğini uman bir kurmay heyetine ilk askeri başarısızlığı tattırdılar." (*Le Monde*, Fransa)

"Generaller geçen seneki referandumda anayasanın yüzde 91 oy almasına bakarak kendi popülerliklerini abartmışlardı... Dünkü seçimin sonuçları, demokrasi ruhunun bir zaferi olarak karşılanmıştır. Türk halkı, güdümlü bir demokrasi istemediğini açıkça göstermiştir." (*The Guardian*, İngiltere)

"Bu seçimin asıl mağlupları, kuşkusuz askerlerin silik adaylarıdır." (*Le Matin*, Fransa)

"Bu haftaki seçimler bir görüntüyü paramparça etmiştir. Cumhurbaşkanı Evren tarafından desteklenen parti hezimete uğramıştır." (*The Wall Street Journal*, ABD)

"Türkiye'deki seçimlerin sonuçları, tıpkı Uruguay referandumunda görüldüğü gibi, askerler için hezimet olmuştur." (*De Standaard*, Belçika)

"Türkler, bu seçimle, generallerine nazik bir dille, artık kendilerini istemediklerini göstermişlerdir." (*Journal de Geneve*, İsviçre)

"Bu seçimler, toplumun durumdan memnun olmayan kesimlerine (orta sınıflar, işçiler, Kürtler, köylüler, v.s.), üç yıllık zorunlu bir sessizlikten sonra memnuniyetsizliklerini ifade etme olanağını vermiştir." (*Le Figaro*, Fransa)

BU seçim sonucundan Cunta lehine puan çıkarmaya çabalayanlar da yok değil. "Seçmenlerin Evren'in bizzat karşı çıktığı bir partiye oy verebilmiş olması, seçimlerin tam bir tarafsızlık içinde yapıldığını kanıtlıyor," diyenlere de rastlanıyor. Bu savın, özellikle Avrupa Konseyi ve Avrupa Parlamentosu gibi, seçimleri önceden mahkum etmiş bulunan uluslararası kurumlardaki Cunta taraftarlarınca alabildiğine kullanılacağı muhakkak.

Ama nasıl yorumlanırsa yorumlansın, aklı başında hiç kimse, Cunta'dan icazetli sadece üç parti arasında yapılan bir seçimin "özgür seçim" olduğunu, bu seçimde alınan sonuç Cunta'nın iradesine ne denli ters düşerse düşsün, Türkiye'de demokrasiye dönüldüğünü iddia edemez. Nitekim, seçim sonuçlarını Cunta'ya darbe olarak yorumlayan gazeteler, rejimin geleceği konusunda aynı coşku ve iyimserlik içinde değil:

"Kuşkusuz ki bu seçimlerin liberal bir demokrasiye yolaçması için daha uzun süre geçmesi gerekiyor. Zira, generaller bu yola bir sürü kilit vurmuşlardır..." (*Le Figaro*)

"6 Kasım seçimlerine rağmen, Türkiye'nin Avrupa demokrasileri topluluğuna yeniden katılabilmesi için kat edilmesi gereken daha çok uzun bir yol vardır." (*Le Monde*)

"Ama hükümetin el değiştirmesinden önce, generaller, kendi anlayışlarına uygun bir demokrasinin 'gerçekleşmesi ve sürekli olması' için her önmi almışlar, muhalefeti kıskaç altına sokup bir dizi baskı kanununu yürürlüge sokmuşlardır. Cumhurbaşkanı'nın tüm yetkilere sahip olduğu bir rejimde, Başbakan'ın manevra alanı son derece sınırlıdır." (*Liberation*, Fransa)

"...Anlayacağınız, üç yıllık bir bekleyişten sonra, Türkiye hâlâ ne istikrarlı, ne de tam demokratik bir ülkedir!" (*The Guardian*)

"Seçimler askerelere indirilmiş sert bir şamar olsa bile, bunun demokrasi için bir zafer olduğunu kesinlikle söyleyebilmek bakımından henüz vakit erkendir. Seçimli veya seçimsiz, Evren Meclis'in tüm faaliyetleri üzerinde veto yetkisini elinde tutmaktadır." (*The Wall Street Journal*)

"Geçen pazar Türkiye'de bir parlamento seçilmiştir, halkın temsilcileri *değil*... Önümüzdeki yıllarda Türkiye son derece sınırlayıcı ve baskıcı bir anayasa altında yaşayacaktır." (*Volkskrant*, Hollanda)

"Generaller gelecekte de kamu düzeni konusunda ağırlıklarını sürdürmeğe devam edeceklerdir. Bu, onların, demokrasiye darbe vurma bahasına da olsa ayakta tutmakta kararlı oldukları bir düzendir." (*Ouest France*, Fransa)

"Bir çiçekle bahar olmaz, derler... Demokrasiyi kurmak için de seçim yapılmış olması yetmez..." (*Journal de Geneve*)

ÜSTELİK seçimlerin galibi Özal'ın, uluslararası finans çevrelerinin güvenilir adamı olduğunu kimse unutmuş değil.

12 Eylül Darbesi'nin daha ertesi günü, uluslararası finans çevrelerinin görüşlerini yansıtan the *Financial Times*, Washington muhabirine atfen şöyle yazıyordu: "ŞimdiyE kadar IMF ve Dünya Bankası'yla görüşmeleri, Demirel'in bir avuç danışmanı, özellikle de Turgut Özal yürütmüştü. Özal'a karşı askerlerin takınacağı tavır, Türkiye'nin IMF ve Dünya Bankası'yla ilişkilerinde belirleyici olacaktır."

Nitekim bu haberin yayınlanmasından birkaç gün sonra Özal önce danışmanlığa getirilmiş, Ulusu Hükümeti kurulduğunda Başbakan Yardımcısı yapılmış ve 5 Ekim'de de uluslararası parababalarını tatmin etmek üzere Washington'a gönderilmişti.

Son seçimlerin sonucundan da, herhalde en çok memnun olanlar, aynı çevrelerdir.

Kitleler, sınıfsal çıkarlarına ters bir partiye niçin oy vermişlerdir? Türkiye'nin alternatifsiz seçimlerinde bu ilk kez olmamaktadır. 1930'da Mustafa Kemal'in diktasına karşı Serbest Fırka'ya; 1950'de İnönü diktasına karşı Demokrat Parti'ye oy veren hep emekçi kitlelerdir. 60'lı yıllarda ilk kez parlamenter planda bir sol alternatif ortaya çıkmış, ancak onu da Türkiye İşçi Partisi'nin tasfiyeci yöneticileri, önce kendilerinden daha solda olanlara, ardından da birbirlerine karşı kıyıma girerek yoketmişlerdir.

Kitlelerin karşısında kendi çıkarlarına yakın ikinci alternatif 70'li yıllarda Ecevit hareketiyle çıkmış, onu da bizzat hareketin başı, Başbakan olur olmaz, IMF reçetelerinin altına imza atarak ve Türkiye topraklarını Yankee'lere yeniden açarak heba etmiştir.

Bu seçimlerde, hele de alternatif yokluğunda, kitlelerin, Cunta şefinin bizzat karşıya aldığı partiye oy vermesi şaşırtıcı değildir.

Kaldı ki Özal'ın "zafer"inde, kendi programlarını sivilleştirilmiş bir yönetimle uygulatmak isteyen tekelci sermaye çevrelerinin desteği ve katkısı da büyük rol oynamıştır. Evren'li, Sunalp'lı üniformasız bir askeri yönetimin alternatifinin devrimci bir iktidar olabileceği endişesi, tekelci sermaye çevrelerini, asker eskisi Sunalp'e karşı, uluslararası ilişkilerde denenmiş, sınanmış sivil bir Özal'a oynamağa itmiştir. Özal'ın seçim kampanyasında harcanan paraların kaynağı hâlâ açıklık kazanmış değil. Bilinen bir şey varsa, bir yandan Wall Street'in desteğini elde tutan Özal'ın, öte yandan ideolojik planda "islamcı" değerleri savunur göründüğü için, petrol şeyhlerinin ve Suudi Arabistan'ın siyasal ve parasal desteğine de sahip olduğudur.

Ancak önümüzdeki günler, tekelci sermaye iktidarının iki kanadı arasında, yani gücünü anayasadan alan ve devlet aygıtının hemen tamamını doğrudan kontrol altında tutan militarist Cumhurbaşkanlığı Konseyi ile, gücünü 6 Kasım seçim sonuçlarından alan Özal'ın yetkileri sınırlı sivil hükümeti arasında derinden derine bir sürtüşmeye gebedir. Doğruyol Partisi ile Sodep'in gelecek yerel seçimlere girmemesini öngören yasa önerisinin seçimden önce yasalaştırılmaması ve seçimden hemen sonra da geri çekilmesi bunun ilk göstergesidir. Cunta, Özal'ın zaferinin üzerinden bir yıl geçmeden onu, aynı mirasa oynayan diğer partilerle kapıştıracaktır. Onu yine seçim planında zayıf düşürerek kendi gücünü pekiştirmeye çalışacaktır.

Zaten, bizzat Özal'ın mimarı olduğu IMF'ci ekonomik uygulamalar Türkiye'yi yeniden çıkmaza sürüklemiştir. Tercüman'ın yazdığına göre, bütçe bu yıl 150 milyar, gelecek yıl 500 milyar lira açık verecektir. Enflasyon oranı yeniden yüzde 50'lere tırmanmaktadır. Tam işsiz sayısı 4 milyona yaklaşmıştır. Sanayi düşük kapasitede çalışmakta, iflaslar birbirini kovalamakta, dış borçlar 20 milyar Dolar'ı aşmaktadır. Dış borçların büyümesine karşılık, işçi dövizi ve ihracat girdileri düşmekte, dış ödemeler açığı hızla büyümektedir.

Bu koşullarda, ne yaparsa yapsın, Özal iktidarı, birinci yılını doldurmadan kitleler önünde tamamen yıpranacaktır. Gelecek yılın yerel seçimlerinde seçmenler yine güvenilir bir alternatif arama sorunuyla karşı karşıya kalacaktır. Böyle bir alternatifin çıkması, erken bir genel seçimi dahi zorlayabilir.

SOL bu kez, güvenilir alternatif gereksinimine cevap verebilecek midir? Marksist sol esasen gelecek dönemde de parlamenter mücadele alanı dışındadır. Orta-sol'un parlamenter planda bir yıl sonraki gücünü ise, yine üç fraksiyon arasındaki çekişmenin seyri belirleyecektir. Bir yanda Meclis'te ikinci güç olan icazetli Halkçı Parti, öte yanda yerel seçimler için yeşil ışık alan Sodep, ve nihayet her ikisinin dışında üçüncü partiyi oluşturacaklarını ilan eden Ecevit-Tunç ikilisinin "çileli çiçek"leri...

6 Kasım 1983'te kitleler yüzde 80'e yakın oranda Cunta'ya "hayır!" demiştir. Bu potansiyelden demokratik bir iktidar alternatifi üretmek. Bu, sol'un tüm kanatlarının ortak sorumluluğudur...

lede topluma sunulacak mesajın zenginliğidir.

MDP

Herşeyden önce altı çizilmelidir ki, MDP'nin seçimlerde aldığı yenilgi, demokrasiye saygısı olan bir partinin yenilgisiyle eşdeğerli değildir. O tür bir parti kesin iktidar beklentisiyle girdiği bir seçimde uğradığı yenilgiyi gelecek seçimde kazanacağı umuduyla teselli edebilir ve bu umudu gerçekleştirmenin yollarını arar. Oysa MDP böyle değildir. Bu partinin kesinlikle bildiği tek şey şudur ki MDP, bir daha bu denli yüksek kazanma umudunun olduğu bir seçim görmeyecektir. 6 Kasım seçimi onun için en ideal koşullara sahip bir seçim olmasına rağmen yenilmiştir. Parti sözcülerinin aylar boyunca, itici olduklarına hiç aldırmadan **"muhalefet partisi"** olmayı hiç düşünmediklerini söylemeleri bu düşünceyi yansıtmaktadır. MDP, 6 Kasım sonrasındaki bir seçimin kendisine beklediği zaferi getireceğine inanıyor olmaktan tamamen uzaktır. Ve o yüzden şunu söyleyebiliriz ki MDP 6 Kasımın ertesinden itibaren artık **"parti"** değil, bir **"teşkilat"**tır. Onun bundan böyle yürüteceği faaliyet bir **"muhalefet partisi"** kisvesi altında iktidarı ele geçirebilmenin öbür yollarını hazırlamaktır.

MDP lideri Turgut Sunalp

Bu **"öbür yollar"**'dan kasıt yeni askeri darbelerdir. MDP tipi bir parti içinde böylesi bir seçim hezimetinden sonra bu tür bir eğilimin hızla güç kazanması adeta kaçınılmazdır. MDP'nin 1983 seçiminde aldığı yüzde 23 oy, bu ülkedeki totaliter, otoriter, demokrasi karşıtı ve düşmanı yönelimin azami sınırını işaret etmektedir. MDP'nin öz savunucuları bu oranın bir miktar düşebileceğini ama artmasının, hele MDP'yi **"demokrasi oyunu"** içinde iktidar yapacak bir düzeye ulaşmasının olanaksızlığını bilmiyor değillerdir.

O bakımdan şimdiden söylenebilir ki MDP içinde yakında organize olması pek muhtemel olan darbeci eğilimin bekleyeceği tek şey, bunun için kullanacağı koşulların oluşmasıdır. İlk **"umut"** iktidardaki ANAP ile DYP'nin -belki de meclise yansıyabilecek- çatışmasıdır. Mahalli seçimlerde oylarının önemli kısmını DYP'ye kaptırmış bir ANAP iktidarını hemen erken seçime zorlamak, oyların dağıldığı seçim sonuçlarının çizdiği **"istikrarsızlık"** tablosu, MDP'deki sözkonussu eğilim için saatin gelmesi demektir. Öte yandan **"sol cephe"**'nin demokrasi mücadelesi bağlamında oluşturacağı ideolojik-politik platform, böylece yükselteceği tansiyon da darbeci eğilimin dikkatinden elbette uzak olmayacaktır.

MDP içinde mevcut **"demokrasi oyunu"**'nun kuralları içinde kalıp, bu oyunun kuralları içinde iktidara gelme yollarını arayan bir kanat varolmaya, hatta yönetimde bulunmaya devam edecektir. Ama geleneksel **"devletçi"**, elit, demokrasiden kuşkulu eğilimi **"sivil"** düzeyde temsil için kurulmuş bu parti, bizzat bu ekseni ve bu eksen etrafında topladığı toplumsal kesimlerin özellikleri nedeniyle o çizgide duramaz. Kendisini **"devlet"**'le tanımlayan, kendine onsuz bir kişilik tanıyamayan asker-sivil bürokratlarla, mevcut durum ve statüsünü "devlet"e borçlu olan, o sayede palazlanan çeşitli sınıf ve kategorideki insanlar ile otoriteden, kuvvetliden yana olmayı hayat ilkesi sayan lumpen eğilimin bir türünün toplaştığı MDP, bu özellikleriyle eski faşist hareketin önemli bir kısmının da doğal barınağı olmuştur.

Bu kümeleşme içinde demokrasi düşmanı bir eğilimin kolayca etkinleşebileceği açıktır. Yeni bir 12 Eylül'ü amaçlayacak bu kesimin, MDP yenilgisini aslında kendilerine atılmış bir tokat gibi duyan ordu hiyerarşisinde de yandaşlarını bulması tabiidir. Ancak böylesi bir eğilim, -MDP ve ordu içindeki yaygınlık derecesi ne olursa olsun-, başlamış olan süreci gerisin geriye döndürmeye yetmeyecektir. 12 Eylül'ün Türkiye toplumu etrafına ördüğü baraj artık delinmiştir. Dahası, en kısıtlı bir çerçevede bile varlığını, köklülüğünü duyurabilmiş demokratikleşme yönelimi, bu akış, önüne konulmuş setleri hükümsüz bırakarak onların dışından akmaya başlamıştır. O bakımdan yeni darbe teşebbüsleri, 1961 seçimlerinden sonraki **"geçiş"** evresinde meydana gelen başarısız kalkışmalardan daha öte bir sonuç alamazlar. Onlar nasıl toplumun genel yönelimini değiştirememiş, aksine ivmelendirmişse, önümüzdeki dönemin mümkün darbe denemeleri de olsa olsa şu anda ılımlı bir görünümde kendini dışa vuran halk tepkisini daha da radikalleştirmeye yöneltirler.

GEÇERSİZ OYLAR NEYİN ÖLÇÜSÜDÜR?

Türkiye toplumunu ve 6 Kasım seçimlerine giden süreci uzaktan izleyenler için, ANAP ve HP'ye verilen oylar hakkında söylediklerimiz abartmalı gelebilir. Onlara göre her iki parti, kendilerine rakip olan DYP ve SODEP'in **"geçersiz oy"** verilmesi telkinine uymayan seçmenlerin oylarını almışlardır. Yani bu seçmen kitlesi ANAP ve DYP, HP ve SODEP arasında bir tercih yapıp, oylarını ANAP ve HP'nin istediği üzere kullanmış; DYP ve SODEP'i tercih edenler ise **"geçersiz oy kullananlar"** safında toplanmışlardır.

Bakışımızı sırf seçim tarihinin az öncesiyle ve partilerin oyun kullanımıyla ilgili önerileriyle sınırlarsak bir ölçüde makul görünebilecek bu sözler, o partilerin ilk kurulduklarından itibare geçen dönemin bütünü gözönüne alındığında geçersiz kalmaktadır. Kısaca hatırlarsak MDP, ANAP, HP, SODEP ve BTP (sonradan DYP)'nin birlikte sahnede göründükleri dönemde, toplum Cuntanın icazetiyle kurulmuş ilk üç partiye oranla öteki iki partiye tartışma götürmez bir çoğunlukla ilgi göstermişti. Türkiye toplumunun Cuntaya, onun temsil ettiği, buyurduğu siyasal düzen modeline ve bunun aracı olmayı kabullenmiş partilere karşı tavrının yaygınlık derecesinin gücü bununla kanıtlanmıştı. Cuntanın DYP ve SODEP'i seçime katılmaktan menetmesi, bu karşı tavrın varlığını elbette sona erdirmemiş, yalnızca onun kendi tabii ifadesine kavuşmasını engellemişti. Bu durumda sözkonusu karşı tavır ya SODEP ve DYP'nin önerdiği gibi kendisini **"geçersiz oylar"**'da ifade edecek, ya da Cuntanın gösterdiği kısıtlı platformda bile kendini duyurmanın bir biçimini bulacaktı.

Eğer sözünü ettiğimiz tepki potansiyeli yalnızca yaygın olmakla kalmayıp, aynı zamanda belirli bir radikalleşme derecesinde de olmuş olsaydı geçersiz oylar çok yüksek bir oranı bulurdu. Geçersiz oyların oranı, bu toplumsal tepkinin henüz o derecede olmadığının, geçersiz oyların yüksek olması halinde doğacak siyasi ortamın üzerine yükleyeceği görevlere kendini henüz hazır hissetmediğinin ifadesidir. Bu aşamada sözkonusu tepki potansiyeli kendisi ile Cunta arasındaki sorunu bir çatışmayı göze alacak şiddette yaşamamakta, "ılımlı" denilebilecek çözümlerle yetinmeye rıza gösteren bir evresinde bulunmaktadır.

Ve kendisini bu duruma uygun biçimlerde ifade etmiştir. İlkin, SODEP ve DYP'nin de seçimlere katılabileceğinin umulduğu dönemde gösterdiği kısmi politik ilgi ve canlılık oranını hissedilir ölçüde de düşürmekle ve icazetli partilere gösterilen genel ilgisizlikle. İkinci olarak Türkiye toplumu, Cuntayla en fazla özdeşleşmiş olan MDP'yi, ötekilerden ayırarak, tepkisini ona yoğunlaştırmış ve ANAP ile HP.ye oy verilmesinde esaslı etkenin bu olduğunu, seçim öncesinin bir yığın **"küçük"** olayıyla oluşturduğu havasında gözle görülür bir derecede belli etmiştir.

ANAP ve Halkçı Parti, daha propaganda döneminin başlarında bunun farkında olarak, kendi lehlerine işleyen bu faktörü ellerinden geldiğince kullanmışlardır. Cuntanın koyduğu platformu kabullenmiş, bunun için ortaya çıkmış -veya çıkarılmış- partiler olarak, herşeyden önce o platformu altüst edecek olan **"geçersiz oylar"**'ın

çokluğunu önlemek görevindeydiler ve bu görev için böyle davranmak zorundaydılar.

Bütün bu kabaca özetlediğimiz nedenlerden dolayı, demokrasi mücadelesinin Türkiye toplumundaki benimsenme, sahiplenme derecesini hesaplarken yalnızca **"geçersiz oyları ve seçime katılmayanları"** değil çok büyük bölümüyle ANAP ve HP'ye verilen oylar da katılmalıdır

Bu oy kümesinde temsil edilen toplumun ezici çoğunluğu, şu veya bu **"demokrasi anlayışında"** olan bu amaç için şu veya bu kapsamda bir eyleme hazır olan ama bir bütün halinde tercihini açıkça demokrasiden yana yapmış olarak nitelendirilmelidir.

Bu alana şu anda egemen olan eğilim bir tür **"ılımlı"** lıktır. Bu tabirle hem Cuntaya karşı tepkinin yaygın ama şiddetli olmadığını, hem de **"demokrasi"** den fazlasıyla zengin beklentilerin olmayışı halini kasdetmiş oluyoruz. Eklemek gerekir ki Cuntaya tepkinin ve demokrasi talebinin bu **"ılımlı"** dediğimiz düzeyde oluşunun nedeni Cuntadan korkuya bağlanamaz. Türkiye toplumu, ilk planda 12 Eylül öncesinin sırf siyasal çatışmalardan duyulan bıkkınlığa ve demokrasinin işleyemez hale gelişine indirgenemeyecek olan, dolayısıyla ancak genel **"toplumsal çöküntü"** diye tanımlayabileceğimiz durumundan ötürü, o durumdan hala kurtulamamış olmanın ezikliğini yaşadığı için Cuntaya karşı tepkisini bir ölçüde sınırlamaktadır. Çünkü Türkiye toplumu, o **"çöküntü"** durumuna düşmüş olmanın verdiği bir tür **"suçluluk"** psikozu ile, bu durumunu istismar ederek, şantaj konusu yaparak iktidarı zapteden Cunta karşısında kendini temelden haklı hissetmemektedir. Demokrasi,

yaşanmakta olan genel sorunun çözümünde önemli ama bir boyutu olarak görüldüğü için, o oranda benimsenmektedir.

O bakımdan ısrarla vurgulanmalıdır ki; Türkiye'de demokrasi bilincinin ve onun için mücadele azminin yükseltilmesinin temel koşulu; **"demokrasi"**nin sözkonusu toplumsal çöküntü halinin bütün boyutlarına seslenen, onları da gündemine alan bir çözüm perspektifi içinde kavranılabilmesidir. Daha başka bir deyişle, Türkiye toplumunun mevcut durumunda demokrasi sorunu, sırf bilinen siyasal gerekçeleriyle sınırlı çerçevesinde değil toplum hayatının bütününü kapsayan bir genel çerçevenin içinde, hayatımızın öteki boyutlarıyla bağlantıları kurulmuş olarak, yaşanan genel buhranın aşılmasına dair inandırıcı bir perspektif dahilinde sunulmalıdır.

Şüphesiz ki ancak böylelikle yükselecek demokrasi bilinci ve azmi, sözkonusu toplumsal çöküntüye varış sürecindeki Cuntaya(onun temsil ettiği **"devlet"**e) düşen önemli payın kavranması oranında hem derin bir tarih bilinciyle zenginleşecek hem de gerçekten yapıcı, yaratıcı bir güç oluşturacaktır. ●

Hükümet olacak olan Özal bakalım iktidar olabilecek mi? Zor günler onu bekliyor.

Türkiye Solunu bekleyen görev

Dünya kamuoyu önünde Türkiye halkı başarılı bir sınav verdi. Askeri rejimin ve kendini halka ikinci Atatürk gibi sunmaya özel çaba gösteren liderinin tüm etkileme ve baskılarına halk kulak asmadı. Özellikle kentsel halk askeri cuntanın "ünlü" liderine haddini bildirdi.

Federal Almanya ve diğer batılı ülkelerdeki çoğu basın yayın organları belkide Evren kadar hayal kırıklığına uğradılar.

Bu "demokrasi" savunucusu basın yayın organları bir sürü bahanelerle özürler bularak askeri diktatörlüğü okuyucularına benimsetmeye çalışıyorlardı. Gösterilen özürlerin başında da askeri yönetimin Türkiye halkı tarafından desteklendiği geliyordu. Çoğu sermaye sınıfı yanlısı olan bu basın yayın organları Türkiye halkının henüz demokrasiyi benimsiyecek ve yaşatacak olgunluğa erişmediğini, bu nedenle de kendi ülkelerinde geçerli demokratik hak ve özgürlüklerin Türkiye için geçerli olamayacağını açıktan yada dolaylı olarak belirtiyorlardı.

Onlara ve yerli işbirlikçilerine göre Türkiye ve diğer geri bıraktırılmış ülkelerdeki askeri darbe ve diktatörlüklerin nedeni güdümlü kapitalist sistem değil, demokratik erginliğe ulaşamamış halklardır. Türkiye halkının bu seçimlerdeki askeri cuntaya karşı tavrının çıkarlara uygun yorumu kalmamıştı artık. "Türkiye halkı demokrasiye bağlılığını kanıtladı" demek zorunda kalıyorlardı aynı basın yayın kurumları.

Türkiye'de ki seçimlerin en belirgin özelliği askeri diktatörlüğe bizzat halkın vurduğu tokattır. Ne varki bu seçim sonuçlarını "demokrasiye dönüş" gibi görmek yada göstermek çok yanıltıcıdır, yanlıştır. Askeri diktatörlüğün devlete verdiği yeni biçim, çizdiği yeni çerçeve kısmen sivilleştirilmiş askeri diktatörlüğün sürmesine uygun bir biçim ve çerçevedir. 1982 anayasası ve 700'ü aşkın yeni yasa, yok edilen demokratik kurumlar ve yaratılan anti demokratik denetleme ve müdahale kurumları, Türkiye'de öyle kolay kolay batılı demokrasiye dönülemiyeceğinin kesin güvenceleridir. Bu anayasayla ve askeri dikta rejimin gelecekteki güvencesi için çıkardığı yasalarla ve devlet başkanına tanınan denetimsiz yetkilerle kuşkusuz ki demokrasiye geçiş sağlanamaz.

Batılı anlamda bir demokrasiye geçişin koşulu, böyle bir demokrasiye karşı inşa edilmiş tüm engellerin ödünsüz olarak kaldırılmasına bağlıdır. Ne varki demokrasiye geçişin bu ön koşulunun yerine getirilebilmesi ve bu geçiş sağlandıktan sonra demokrasinin barınabilmesinin karşısındaki en büyük engel Amerika Birleşik Devletleri güdümlü ordu üst yönetimidir. CIA güdümlü üst düzeydeki generallerden, MİT ve Emniyet Teşkilatı yöneticilerinden, etkili sermayedarlardan ve devlet bürokratlarından oluşan "Kontr-Gerilla" öyle anlaşılıyor ki Türkiye'de belirleyici ve yönlendirici bir güç durumundadır. Bu güç Türkiye ve benzeri ülkelerde demokratik hak ve özgürlüklerin baş düşmanı durumundadır. Kontr-Gerilla'nın ana görevi her ne pahasına olursa olsun emperyalizme bağımlı kapitalist sistemi Türkiye'de ayakta tutmaktadır. Onun görevi bu sistem tıkandığı, demokratik kurallara bağlı olarak işlerliğini yitirdiği an, faşizm eğilimli askeri darbelerin ortamını ve askeri dikta rejimlerinin koşullarını hazırlamaktır. 12 Eylül askeri darbe-

Prof. Hakkı KESKİN

sinin Türkiye halkınca hoşgörüyle karşılanırlığı ve hatta ilk aşamada onaylanması, onun son derece ustaca önce ortamının hazırlanmasına ve uygulanmasına bağlıdır. Bunun beyinleri ve mimarları büyük dolar yan gelirli "Kontr-Gerillacı" generaller, mit ajanları, emniyet yetkilileri, bürokratlar ve yönlendiricileri CIA dır.

Türkiye'de "Kontr-Gerilla" varlığını koruduğu sürece ve "Kontr-Gerilla" emir komuta zinciri doğrultusunda askeri darbelere hazır bir ordu üst yönetimi var olduğu sürece, demokrasinin uzun ömürlü olabilme şansı yoktur.

1960 darbesinden sonra Amerika Birleşik Devletleri Türkiye'de orduyu, özellikle albaylardan generallere değin üst yönetim subaylarını kendi ideolojisi biçimlendirmeyi ve sermaye sınıfıyla kaynaştırmayı kısa sürede başarmıştır. Kurulan "Ordu Yardımlaşma Kurumu" (OYAK), askeri orta okulların tamamen, askeri liselerin büyük ölçüde kaldırılarak dar gelirli aile çocuklarının subay olabilmelerinin önlenmesi, subayların Türkiye toplumunda imtiyazlı sosyo-ekonomik koşullara kavuşturulması ve amerikancı ideolojik etkileme bu başarının bazı Latin Amerika ülkelerinde denenmiş araçlarıdırlar. Türkiye'de ordu üst yönetimi artık adeta devlet içerisinde devlet konumuna gelmiştir.Amerika Birleşik Devletleri'nin kendi etkinlik alanındaki üçüncü dünya ülkelerine sahip olma Türkiye ve benzeri ülkelerdeki ordu üst yönetimleri için yönlendirici ideoloji haline gelmiştir.

Ordu ve özellikle üst yönetimi giderek tamamen ABD'nin denetimine girerken, Türkiye sermaye sınıfı yeni ve öncelik verdiği tercihler yapmaya başlamıştır. Sermaye sınıfı çıkarları açısından Batı-Avrupa ön plana çıkarken ABD eski önemini Şu anda AP askeri cunta ve hatta AP-Özal arasındaki sürtüşme önemli ölçüde bu gelişmelerden kaynaklansa gerekir. Bu durumu Türkiye gerçekleriyle açıklamamız ve kavramamız gerekiyor. 1963 yılında Türkiye'nin Avrupa Ekonomik Topluluğuna (AET) aday ülke olmasıyla Türkiye eğemen sınıfı ekonomik alanda yeni bir tercih yaparak Avrupa sermayesiyle bütünleşmek yolunda uzun perspektifli ilk adımını atmıştır. O günden günümüze Türkiye'de işbirlikçi sermayenin önemli bir kesimi giderek Batı-Avrupa sermayesiyle daha geniş ilişkilere ve ortaklıklara karar vermiş bulunuyor. Türkiye'nin bu yirmi yıllık somut dış ekonomik ve politik gelişmeleri günümüzde varılan bu sonucu açıkca göstermektedir. Türkiye 1963 yılında dış alımının yüzde 30'undan fazlasını Amerika Birleşik DEvletleri'nden yaparken bu oran 1980 yıllarında yüzde 8 düzeyine düşmüştür. Aynı süre içinde Türkiye'nin AET'den ithalatı yüzde 28,5 den yüzde 50 düzeyine tırmanmıştır. Aynı yıllarda Türkiye'nin AET'ye dış satımı yüzde 38'den yüzde 45'e yükselirken, ABD'ye yapılan dış satım yüzde 13,5 den yüzde4,6 ya düşmüştür.

Türkiye'nin yalnız Federal Almanya ile yaptığı dış ticaret ABD'yi bir hayli geride bırakmıştır.

Benzer gelişmeyi Türkiye'de yabancı sermayenin yerli işbirlikçi sermaye ile ortaklaşa veya tek başına yaptığı yatırımlarda da gözliyebiliriz. 6224 sayılı yabancı sermayeyi teşvik yasasına göre 1965'lerde Türkiye'deki yabancı sermayenin üçte biri ABD sermayesi iken, bu oran 1980'li yıllarda yüzde 14'ün altına düşmüştür.

Yalnız Federal Almanya'nın yabancı sermaye içerisindeki payı ise ABD sermayesini artık geride bırakmıştır. Avrupa Ekonomik Topluluğu ülkelerinin yabancı yatırımlar içerisindeki payı 1980 li yıllarda yüzde 55'i aşmamaktadır.

Türkiye'nin dış ticaret ilişkilerine ve Türkiye'deki yabancı sermaye yatırımlarına AET dışındaki diğer Batı Avrupa ülkelerinide katarsak, ABD Türkiye ekonomik ilişkilerinin Batı Avrupa ülkelerine göre çok gerilerde kaldığı ortaya çıkar. Bu gelişmelere yurt dışındaki emekçileri ve onlardan gelen dövizleri, gelişen düzeyde Batı Avrupa ülkelerinden yapılan teknoloji transferinide katarsak, Türkiye sermaye sınıfının bu ekonomik zorlamalardan kaynaklanan eğilimleri açıkca kendini göstermiş olur.

O halde üzerinde durulması gereken konu Amerikancı generaller, ABD sermayesi ve politikası yanlısı ekonomik ve siyasi güçlerle, Batı Avrupa sermayesi ve politikasi yanlısı güçler arasındaki çekişmenin vardığı ve varabileceği düzeydir. 60'lı yılların ABD yanlısı AP'si ve lider kişilerin son yıllarda tercihlerini Batı Avrupa sermayesi ve politikası doğrultusunda yapma eğiliminde gözüküyorlar. Generallerin ve ABD sermaye ve politikasının Türkiye'deki yeni lideri Turgut Özal'ın Demirel ve eski AP arasındaki çekişme herhalde yalnızca kişisel bir hesaplaşma olarak açıklanamaz. Önümüzdeki aylar ve belki bir iki yıl bu konuda sanırın açıklık sağlayacaktır.

Askeri cuntanın kurulan 15 parti arasından kendi kurdurduğu MDP ve HP dışında yalnız Turgut Özal liderliğindeki Anavatan Partisi'ne seçimlere katılma izni vermesi boşuna değildir. Askeri cuntayla Özal arasındaki sürtüşme ideolojik ve sermayesel değil, asker-sivil çekişmesi gibi önesiz niteliktedir. Bu sürtüşmenin önem kazanması Evren'nin son açıklamalarıyla olmuştur. Türkiye ve dünya kamuoyunu yanıltmayı amaçlayan hesaplı bir sürtüşme ihtimali gözardı edilmemelidir.

Bu çok karmaşık tabloyu Türkiye solu sağlıklı ve doğru olarak incelemek ve geleceğin demokrasi ve sosyalizm savaşımında gerçekçi ve iyi kullanmak göreviyle başbaşadır.

Türkiye'de demokrasiye geçiş askeri diktatörlüğün belirlediği yeni çerçevede olası değildir, demokrasinin filizlenmesi ve gelişmesi hiç değil. Yukarıda bunu irdelemeye çalıştım. Bu yeni çerçeveden, tüm batı demokrasilerinin vazgeçilmez öngörüsü olan demokratik hak ve özgürlüklerin tamının yeniden yer alabileceği bir çerçeveye geçilebilmesi ve demokrasinin yaşatılabilmesi için Türkiye'nin günümüz koşulları çok geniş bir güç birliğini zorunlu kılıyor. Dürüst ve aklı başında bir sosyal demokrat hareket ve gerçekci bir marksist sol bu platformun oluşmasında pasif kalmamak, aksine belirleyici olmak zorundadırlar. Yakın komşumuz Yunanistan'daki çok benzer deneyimler göz ardı edilmemelidir bu uğraşta. Şili halkı on yıllık faşist baskıdan sonra böyle bir çözüm etrafında toparlanmaya ve askeri diktatörlüğü defetmeye çalışmaktadır. Evet ben sivil gölgesindeki askeri diktatörlüğe karşı batılı anlamdaki bir siyasi demokrasiden yana olan tüm güçlerin güç ve eylem birliğini öneriyorum. Bu konu önyargısız tartışılmalıdır.

Yeni TBMM ve Yürütme Organları nasıl oluşacak?

TBMM göreve başladıktan sonra MGK 6 yıllık bir süre için Cumhurbaşkanlığı Konseyi haline dönüşecek.
Mahalli seçimler bir yıl içinde yapılacak.
Eski siyasilere uygulanan siyaset yasağı sürecek.

Yüksek Seçim Kurulu'nun seçimlerin sonuçlarını ilan etmesinden 10 gün sonra TBMM kendiliğinden toplanacak. En yaşlı üyenin başkanlığında yapılan bu toplantıda milletvekilleri yemin edecekler ve daha sonra Başkanlık Divanı oluşturulması çalışmaları başlayacak.

MGK'de seçim sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilan edilmesine dek milletvekili adaylarını inceleyecek. Başkanlık divanı oluşuncaya kadar da Adalet Bakanı aracılığıyla, partilerin kapatılması için Cumhuriyet Başsavcılığınca dava açılmasını isteyebilecek. TBMM toplanarak Başkanlık Divanı oluşturmasından sonra da MGK'nin ve Danışma Meclisi'nin hukuki varlıkları son bulacak.

Yeni kurulacak TBMM'de 1982 Anayasası uyarınca, Kurucu Meclis'in görev süresi içinde yetiştirilemeyen yasaları bir yıl içinde çıkartmakla yükümlü bulunuyor. Mahalli idare seçimleri ise, en geç TBMM'nin ilk toplantısını izleyen bir yıl içinde yapılacak.

MGK NE OLACAK?

TBMM görevine başladıktan sonra MGK 6 yıllık süre için **Cumhurbaşkanlığı Konseyi** haline dönüşecek ve MGK üyeleri bununda üyesi olacaklar. Konsey üyeleri TBMM üyelerinin özlük haklarıyla dokunulmazlığına sahip olacaklar. 6 yıllık süre sonunda Cumhurbaşkanlığı Konseyi'nin hukuki varlığı sona erecek.

Cumhurbaşkanlığı Konseyi'nin görevleri ise şunlar:

-TBMM'ce kabul edilerek Cumhurbaşkanlığına gönderilen yasaları, dış ülkelere silahlı kuvvet gönderilmesine ve yabancı kuvvetlerin Türkiye'ye kabulüne, olağanüstü yönetime, sıkıyönetim ve savaş haline ilişkin yasaları Cumhurbaşkanına tanınan 15 günlük sürenin ilk 1o günü içinde incelemek.

-Cumhurbaşkanının istemi ve tesbit edeceği süre içinde, milletvekili genel seçimlerinin yenilenmesine, olağanüstü yönetim yetkisinin kullanılmasına ve alınacak önlemlere, TRT'nin yönetim ve gözetimine, gençliğin yetiştirilmesine ve diyanet işlerinin düzenlenmesine ilişkin konuları incelemek ve görüş bildirmek.

-Cumhurbaşkanının istemine göre inceleme ve araştırmalar yapmak, görüş bildirmek.

Bu arada 11 Kasım 1983 günü MGK **"Kamu Konutları Kanunu"**nu onayladı. Bu yasaya göre Konsey üyelerinin konut kira ve bakım giderleri devlet tarafından ödenecek.

ESKİ SİYASİLERİN DURUMU

Seçimlerden sonra da 11 Eylül 1980'de parlamento üyesi bulunan eski siyasilerin siyaset yasağı sürecek. Bu partilerin genel başkan ve yöneticileri, 7 kasım 1992'ye kadar 10 yıl süreyle siyasi partilere üye olamayacaklar, aday gösterilemeyecekler, fahri olarak bile görev alamayacaklar. Bu partilerin milletvekilleri ile senatörleri ise 7 kasım 1987'ye kadar 5 yıl süreyle siyasi parti kuramayacaklar, kurulacak partilerin merkez yönetim kurullarında ve benzeri organlarında görev alamayacaklar.

TBMM BAŞKAN'NIN SEÇİMİ

Başkanlık divanı, Meclis'teki siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında divana katılmalarını sağlayacak biçimde kurulacak. Gruplar başkanlık için aday gösteremeyecek. TBMM başkan adayları, Meclis üyeleri içinden Meclis'in toplandığı günden itibaren 10 gün içinde Başkanlık divanına bildirilecek. İlk iki oylamada üye tamsayısının üçte iki ve üçüncü oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa bu oylamada en çok oy alan iki aday için dördüncü oylama yapılacak. Bu oylamada en fazla oyu alan üye başkan seçilecek.

PARTİDEN İSTİFALAR

Anayasa uyarınca partisinden istifa ederek başka bir partiye giren, Meclis çalışmalarına özürsüz olarak bir ay içinde toplam beş birleşim katılmayanların üyeliğinin düşmesine üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar verilecek.

Partisinden istifa eden milletvekili bir sonraki seçimde, istifa tarihinde mevcut herhangi bir partinin genel merkez organlarınca aday gösterilemeyecek.

"Savaş kurbanları"

Dursun AKÇAM

Geçtiğimiz günlerde, **"savaş kurbanları"** anıldı F.Almanya'da. Neden **"faşizmin kurbanları"** değil de **"savaş kurbanları?"** Bu kurbanlar, elbet de 2. Dünya Savaşında Hitler faşizminin kurbanları...

Dünyayı kana boğan bu savaşın ağırfaturasını başta Almanya, sonra da Sovyetler Birliği ödedi kuşkusuz. Biri kanlı bir zorbalığı dünyaya yaymak için, öbürü bu beladan önce kendi ülkesini, sonra da insanlığı kurtarmak için. Birinden parçalanmış, yıkılmış bir vatan, milyonlarca ölü, yaralı ve sakat geriye kalan; öbüründen 20 milyon kurban!.. Savaş sonunda biri yenik, öbürü galip. Söylemesi kolay ama ya bunun faturası!.

"Savaş kurbanları" için yapılan törende konuşan Başbakan Helmut Kohl, **"Biz savaşa karşıyız, barışı savunuyoruz"** dedi. Ama öte yandan aynı Kohl, **"Nükleer savaşa hayır"** diyerek direnen milyonlarca Alman yurttaşının gözlerinin içine baka baka, ABD atom füzelerinin kendi topraklarında rampa edilmesine **"evet"** diyor ve Alman halkının mezarını kendi ülkesinde kazmaktan çekinmiyor.

Burada amacım,bilinenleri yinelemek değil,beni bu yazıya götüren neden daha başka.Bir süre önce arkadaşım Ömer Polat'la birlikte Sovyet Yazarlar Birliğinin davetlisi olarak S.Birliğine gitmiştik. Dolaştığımız yerlerde **"faşizmin kurbanları"** adına dikilen anıtlar, anlatılan öyküler sanıldığından da çarpıcıydı. Yalnız Belo Rusya'da 5 milyon insan katletmişti Hitler orduları. Yine bu yörede 180 köyü insanlarıyla birlikte yakmış, yerle bir etmişlerdi.

Bu köylerden birisi de Hatin köyü. Sabi sübyan demeden diri diri yakmışlardı köylüleri evlere doldurarak. Yaşlı bir baba Yasev Kamuniski, kucağında çocuğunu kaçırmak isterken arkadan taramışlar. Çocuk ölmüş, babayı da ölmüş sanmışlar. Yaralı Yasev, saatlerce kıpırtısız beklemiş! Karanlık basınca da ne zorluklarla sürünerek kurtulabilmiş... Yok edilen köy evlerinin yerini, savaştan sonra bu ihtiyar gösterebilmiş.

Hatin köyünde, 180 köy adına büyük anıtlar yapılmış, gece gündüz ışıklarla alev alev yanan. Köyün ortasında Yasev Kamuniski'nin bir heykeli, kucağında katledilen oğlunun ölüsü. Ayrıca Hatin'de yitik her evin yerinde bir mezar yapılmış ve her mezarın üstünde yükselen bir sütun ve sütunların başında düzenli aralıklarla çalan çan sesleri, bir ağıtın ve bir destanın yankılanması... **"Faşizmin kurbanları"**, Hatin köyünde bu çanlarda yaşıyor şimdi.

Ne ki, bu **"kurbanlar"** yalnız hatin köyünde, Sovyetler Birliğinde, Almanya'da mı? Dünyanın her ülkesinde, her köşesinde daha nice binler, milyonlar... 2.Dünya Savaşı yıkımına karşın faşizmin kökü kazınamadı. O günden bu güne Asya'da, Afrika'da, Güney Amerika'da, ve hatta çok demokratik görünen bazı ülkelerde, emperyalizmin bu vurucu silahı faşizm, kimi beşer, onar, kimi yerlerde tabur tabur, alay alay canlar almış, katliamlarını sürdürmüştür. Türkiye'de bu kurbanların mezarları bile bilinmemektedir. Bilinenleri de yıkmışlardır. Nazım Hikmet de faşizmin bir kurbanıydı, mezarı Moskova'da, mezar toprağının ülkesine sokulması bile yasak!

12 Eylül öncesinde ve sonrasında ülkemiz Türkiye'de faşistlerin katlettiği kurbanların sayısı hiç de az değildir. Maraş katliamı ve daha sonra Çorum katliamı unutulmadı. Faşist çeteler, evleri basarak, kitle taşıma araçlarını ve mahalleleri tarayarak az mı insan kanı içtiler. 12 Eylülden önce 6 bin, 12 Eylül'den sonra operasyon, işkence, idamlarda 550 katliam!..

Bugün Türkiye zindanlarını dolduran on binler, sakat kalan nice binler, idam, ömürboyu hapis, daha başka cezalarla yargılananlar, barışı savundukları için ağır cezalar biçilerek yeniden hapse atılan sanatçılar, bilim adamları, yurtsever aydınlar, hepsi hepsi faşizmin kurbanları değil midirler; yurdunu yuvasını terkederek yaban ellerde yaşamlarını sürdürmek zorunda kalanlar da!..

Gün gelecek, faşizmin kurbanlarına bizler de anıtlar dikeceğiz elbet!..

Hatim köyünde faşizmi bir kez daha yaşadık iliklerimize değin. Yaşayan bir köy özledik oralarda, canlı, cıvıl cıvıl insanlarıyle yaşayan bir köy.. Asfalt yoldan araba ile **"Kazanka"** köyü onbeş dakika ötedeydi. Bir koruluk içinde Kazanka. Köyü ikiye bölen ana caddenin iki kıyısında dizilmiş sıra sıra evler, tek katlı, çift katlı ak yapılar...

Evlerin önünde çocuklar oynuyordu, topaç gibi çocuklar. Cadde boyunca mantolu, çizmeli, kalpaklı, kürklü köylüler, kadınlar, erkekler. Ve gördükleri yabancıya sevecenle bakan gözler, gülümseyen yüzler. F.Almanya'dan gidenler için bu sıcak yüzler, bakışlar çarpıcı bir olay...

Bir Rus köy evinde semaver çayı içmek istedi canımız. Pazardı, dinlenme günüydü. Hele habersiz, randevusuz... O nedenle kılavuz biraz çekimser davrandı.

"Bizim köylerimizde çat kapı girilir." dedik ve evinin önünde çalışmakta olan yaşlı bir köylüye doğru yöneldik. El sıkıştık gülümseyerek. Ne o bizim, ne de biz onun dilinden anlayabilmiştik! Kılavuz yetişti, tanıştırdı. İvanoviç, sözün ötesini dinlemeden, **"buyurun içeri"** dedi.

Gelin, evin sergisini, sehpasını alt üst etmiş, temizlik yapıyordu. Oturma odasına geçtik. Lüda gelin işini bıraktı, bizi **"hoş geldiniz"** le karşıladı içtenlikle. Ardından kocası Aleksandr... Lüda'nın kızı 5 yaşındaki Tanya'da sıra ile kucaklarımızda dolaşarak tanıştı bizimle.

Kısa sürede ev düzenlenmiş, masa donatılmıştı. Salam, turşu, pastırma, peynir ve daha adını bilemediğimiz çeşitlerin hepsini kendileri yapmışlardı. Bizim köylülere özgü sıcak bir konukseverlikle ne yapacaklarını bilemiyorlardı.

"Yemek hazır oluncaya değin, önce kahvaltı..." dedi İvanoviç.

Oysa biz yalnız çay içmek istemiştik. Sözümüzü Tanya böldü. Kucağında votka şişesiyle sarsıla sarsıla odaya girdi. Dedesi, votkayı Tanya'dan alarak söylendi, **"Kızım bunlar müslüman, içki içmezler, çay içecekler!"** dedi.

"Çay daha sonra." dedi Ömer Polat, votkanın ağzını açtı.

Az sonra Tanya, ikinci votka şişesi ile göründü, yine o biçim.

İvanoviç, yardımına yetişti Tanya'nın, şişeyi alarak masaya koydu. Bize dönerek:

"Tanya votkaların yerini biliyor. Eve konuk gelir gelmez, Tanya'da votkaları taşımaya başlar." dedi. Gülüştük. Ve Tanya atladı dedesinin kucağından üçüncü şişeyi getirecekti!

Sohbetimiz uzayıp gidiyordu, kırk yıllık dostlar gibi. Her davranışlarıyla bizim köylülerimizi anımsatıyorlardı.. İvanoviç, 2. Dünya savaşında birçok cephede çarpışmış, beş yerinden yara almıştı. Demircilik yapıyordu şimdi, sağlıklı, sapasağlam. Savaş anılarına dalanda yüzünün rengi, bakışları değişiyor, bir başka dünyada yaşıyordu. Sözlerine her ara verdikçe **"barış"** diyordu. **"Barış"** sözcüğü, sahte politikacıların dilindeki soyut bir kavram olmaktan çıkıyor, bu eski muharibin yüreğinde, dilinde anlamlaşıyordu.

Hatin köyünde şehit olanlar, Lüdelerin, Tanyaların ve tüm insanlığın güzel günleri için ölmüşlerdi. Türkiye'de ve Dünyanın her ülkesinde faşizmin kurbanları bunun için yaşamlarını yitirmişlerdi.

Bugün kimlerin iskeletleri üzerinde yaşadığımızı bilmeliyiz ve insanlığın o yiğit evlatlarına karşı borcumuzu ve *görevlerimizi de bilmeliyiz.*

Fransa yabancı işçileri ve ilticacıları savunma komitesi Türkiye'ye bir komisyon gönderdi.

Yabancıların Fatsa'ya sokulması yasaklandı

Nazi toplama kamplarını andıran tel örgüler Fatsa halkını hapsetmek için kullanılmış. Fatsa'ya giden heyetler tel örgüleri aşamadılar.

1 Kasım 1983 günü gönderilen komisyonda Belçika Hıristiyan Demokrat Partiden bir kadın avukat, İspanya'dan Madrid Belediye Başkanı, İsviçre'den bir kadın milletvekili (Avrupa Konseyi üyesi) Fransa Sosyalist Partiden bir kişi bulunuyordu.

Komisyonda bulunan Fransız Sosyalist Partisinden bir üye gelişmeleri şöyle anlattı:

Biz buradan Amasya'ya vardıktan hemen sonra bizi orada bekleyen polisler tarafından takip edilmeye başlandık. Polislerin önce fotoğrafını çektik. Bir süre sonra başka polisler tarafından takip edilmeye başlandık. Otelin penceresinden onlarında fotoğrafını çektik, resimlerden anladığımıza göre bizi takip eden resmi ve sivil elbiseli şahısların aynı kişiler olduğunu anladık.

Fatsa duruşmasına girmek için Sıkıyönetim Komutanlığına başvurduk, bize 2 gün duruşmalara ara verildiğini söylediler. Bizde bu iki gün için Fatsa'yı görmeye gittik hemen polisler tarafından karşılandık. Zaten adım adım takip ediliyorduk. Bizi belediye başkanı diye birisinin karşısına çıkardılar. O bize burada gezemiyeceğimizi söyledi. "Bizde seni halk seçmedi ki sen nasıl belediye başkanı oluyorsun?" dedik, bunu deyince daha da kızdılar, bizim Fatsa'yı terk etmemiz için belge vereceklerini söylediler. Biz ise buradan gitmeyeceğimizi halkla konuşup Fatsa davasını izleyeceğimizi söyledik ve Fatsa'da dolaşmaya başladık. Fatsa halkı bizi polisler yanımızda olmadığı zaman selamlıyor, Fatsa'ya komisyonların geldiğinden çok memnun olduklarını söylüyorlardı.Bir kaç saat sonra polisler bizleri tutuklayıp bir seyahat bürosuna götürdüler ve tekrar Fatsa'yı terk etmemizi söylediler . Bizde kendilerine üç alternatif sunduk.

-ya bizi tekme tokat buradan atarsınız,

-ya bize burayı terk etmemiz için belge verirsiniz,

-ya da biz gitmeyip duruşmaya gireriz dedik.

Bizi zorla arabaya bindirip Fatsa'nın dışında bir otele götürdüler, biz otel görevlisine boş yer olup olmadığını sorduk. Görevli "evet " var dedi. Polislerin işareti üzerine otelde "yer yok" dedi. Yemek için otelin lokantasına girdik, polislerde bizimle beraber girip yanımızdaki masaya oturdular. Bize, sürekli küfürlü bir şekilde "burayı terkedin", "buradan gidin" dediler. Yemeğimizi yedikten sonra yan masada oturan üç polisin yemek paralarınıda bizden aldılar. Biz tekrar otel görevlisine "yerde yatacağımızı" ve "Fatsa'yı terketmiyeceğimizi"söyledik. Bizi alıp zorla otobüs terminaline getirdiler ve Ankara yada Samsun'a giden en erken otobüsle göndermek istediler. Şoförler bizi götürmek istemediler. Bunun üzerine bizi götürmek istemiyen şoförlerin bir kısmı polis ve jandarmalarca orada dövüldüler. Sonra geçen bir yolcu otobüsünü durdurup bütün yolcuları zorla indirip sadece bizi bindirdiler ve şoföre yolda hiç durmadan Samsun'a gitmesini söylediler. Bir polis arabası önde birisi arkada bizi önce Samsun'a sonra Amasya'ya götürdüler. Yolda otobüs benzin almak istedi ve şoför benzin parasını kimin vereceğini sordu. Polisler vermediler böylece benzin parasınıda biz verdik. Amasya'ya yaklaştığımızda Amasya -Ankara yol ayrımında bir subay bizi durdurup nereye gideceğimizi sordu, bizde Amasya'ya gideceğimizi söyledik ve Amasya'ya götürdüler. Tekrar Sıkıyönetim Komutanlığına başvurup Fatsa davasına gireceğimizi söyledik. Komutan bize, seçim dönemi olduğu için dışarıdan gelen komisyonların duruşmalara girmesinin yasak olduğunu söyledi. Ayrıca bizim iyi yada kötü niyetli mi olduğumuzu, dışarda Türkiye için ne söyleyeceğimizi bilmedikleri için izin veremiyeceklerini söylediler. O gece gittiğimiz otelde çok sayıda yabancı gazeteci vardı ve bunlardan çoğunun bütün masraflarının cunta tarafından karşılanmak üzere çağrıldığını öğrendik. Ertesi gün gittiğimiz cezaevinde bizi içeriye almadılar bizde tutuklu yakınlarıyla görüştük. Tutuklu yakınları güvenlik kuvvetlerinden hiç çekinmeden evlatlarına içerde her türlü işkencenin ve her türlü insanlık dışı uygulamanın yapıldığını anlattılar.

Buradan Ankara'ya geldik, her komisyon üyesi kendi ülkesinin konsolosluğuna telefon ederek can güvenliklerinin olmadığını bildirdiler. Belçika, İspanya, Fransız konsoloslukları bizleri alıp götürdüler. İsviçre konsolosluğunu bulamadık. Konsolosluklar komisyonun isteği üzerine kendilerine çıkartılan zorlukları araştıracaklarını söylediler. Türkiye Dış İşleri bakanlığı ise bunun çok ayıp! olduğunu ve bunu araştıracaklarını söylediler.

Fatsa davasında yargılanan devrimciler

Barış Derneği davası sonuçlandı

24 Haziran 1982 günü başlıyan Barış Derneği davası 1,5 yıl aradan sonra, 14 Kasım 1983 günü İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde sonuçlandı.

Mahkeme sonunda Barış Derneği yönetici ve üyelerinden 23 yurtsever 5 ile, 8 yıl hapse mahkum oldu. 5 kişinin beraat ettiği davada gıyaplarında yargılanan Yavuz Çizmeci ve Hasan Fehmi Mavi'nin dosyaları davadan ayrıldı.

Haklarında TCK'nın 141. maddesine muhalefet suçuyla mahkumiyet kararı verilen Barış Derneği yönetici ve üyelerinin isimleri şöyle:

8 yıla mahkum olanlar: Mahmut Şerafettin Dikerdem, Reha İsvan, Erdal Atabek, Harun Aykut Göker, Kemal Tahsin Usluoğlu, Haluk Tosun, Şefik Aşan, Aybars Ungan, Ali Erol Taygun, Metin Özek, Ataol Behramoğlu, Ali Sirmen, Gencay Şaylan, Ergun Ergin, Orhan Taylan, Hüseyin Baş, Nedim Tarhan, Nurettin Yılmaz.

5 yıla mahkum olanlar: Orhan Apaydın, Niyazi Dalyancı, İsmail Hakkı Öztorun, Gündoğan Gürsev, Melih Tümer.

Beraat edenler: Uğur Kökten, Medet Serhat, Mustafa Gazalcı, Semra Özdamar, Kemal Anadol.

Mahkeme heyeti ayrıca mahkum olan 23 kişinin mahkumiyetlerinin bitiminde çeşitli illerde genel güvenlik gözetimi altında bulundurulmasına, Barış Derneğinin para ve tüm val varlıklarının hazineye devredilmesine karar verdi.

Duruşmada hazır bulunan "Atol Behramoğlu, Nedim Tarhan, Aybars Ungan, Nurettin Yılmaz, İsmail Hakkı Öztorun, Şefik Aşan " dışındaki dernek üyeleri tutuklanarak cezaevine gönderildiler.

Ozan Hasan Hüseyin ölümle savaşıyor

Şair Hasan Hüseyin Korkmazgil uzun bir süredir Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde yatıyor. Beyin Cerrahinin yoğun bakım odasında bir şair, ölümle yaşam arasındaki o belirsiz sınırda bir o yana bir bu yana gidip geliyor. Dünyanın Türkiyesinde, zulme ve haksızlığa karşı özgürlük için yüreği atan her insan Hasan Hüseyin gibi ölümle yaşam arasında gidip gelmez mi ki...

Ama Hasan Hüseyin'in ölümle yaşam arasındaki savaşı bu sefer bir başka...daha bir acı, daha bir zor. Kavga aracı olan şiirinden uzak, ak bir yatağa bağlı bir ozan şimdi Hasan Hüseyin.

1950'li yıllardan bu yana şiir yazan Hasan Hüseyin, ilk eseri Kavel'i 1963 yılında yayımladı. Bu eseriyle 1964 yılında Yeditepe Şiir Armağanını kazandı. Daha sonra yayımladığı eserleri sırayla şunlar: Temmuz Bildirisi (1965), Kızılırmak(1966), Kızılkuğu-Şiirin Uyanışı(1971), Ağlasun Ayşafağı(1972), Oğlak(1972), Acıyı Bal Eyledik(1973), Kelepçemin Karasında bir Ak güvercin(1974), Açılara Tutunmak(1981), İşıklarla Oynamayın (1982). Bunların arasında, Kızılkuğu-Şiirin Uyanışı adlı yapıtıyla TRT 1970 Sanat Ödülleri yarışmasında başarı ödülü, Filizkıran Filizkıran Fırtınası'la da 1981 yılında iki ödül birden, Toprak Şiir Ödülü ve Nevzat Üstün Şiir ödülünü aldı.

İlk eseri Kavel'den bu yana, başkaldıran, soluklu, gür sesli, savaşçı bir şiirin örneği oldu Hasan Hüseyin. Onun şiirinin temel özelliği kavga ve başkaldırı olmasına rağmen, mizah gücü ile şiirlerindeki kavgayı renklendiriyordu da...

Beyin cerrahinin yoğun bakım servisinde ölümle yaptığı savaşı kavgacı şairin kazanacağı umuduyla doluyuz.

Hasan Hüseyin için yardım kampanyası açıldı.

Yazko Somut dergisi Hasan Hüseyin adına bir banka numarası açmasıyla başlayan kampanya, şairin hastane masraflarının karşılanmasını amaçlıyor.

Türkiye İş Bankası Cağaloğlu Şubesi: 2118 No.lu Hesap

Türkiye halkının yiğit şairi Hasan Hüseyin, aylardan beri hasta, aylardan beri yatakta, ölüm kalım savaşında. Oturamıyor, konuşamıyor, yiyip içemiyor. Damardan besinle, sevenlerinin verdiği kanla yaşıyor.

Ziyaretçilerini ilk görüşte tanıyor ve sevecenli bakışlarla selamlıyor. Ama bu uzun sürmüyor, tekrar içe dönerek ezraile karşı direniyor, yaşamak için.

Onun yaşamı da direnmekle geçti hep zalime, zorbaya, sömürgene karşı savaşarak... Halk düşmanları, ona da yaşama hakkı tanımak istemiyorlardı. Yıllar yılı aç kaldı, işsiz kaldı. Bir lokma bir hırka ile yetinerek direndi hep. Kimseye baş eğmedi. Onurundan, kişiliğinden bir zerre ödün vermedi hiç...

Ömrünün büyük bir bölümü, Ankaranın Rüzgarlı sokağında geçti, sonra da Babıali de yayınevleri kapısında... Gazetelerde, dergilerde **"mürettip"** *lik* **"düzeltmenlik"** *yaptı, fıkra, makale, mizah öyküler yazdı. Sesi gür, soluğu derindi Hasan Hüseyin'in.*

Ama tüm bunların ötesinde Hasan Hüseyin soylu bir şairdi. İnancını, acısını, öfkesini ve evreni kucaklayan sevgisini şiirlerinde gürül gürül dillendirdi, çağlayan bir nehir gibi.

Son birkaç yıl içinde maddi sıkıntılardan soluk alır olmuştu. Şiir kitapları da baskı üstüne baskı yaptı, giderek hak ettiği üne kavuştu. Daha çok şiir yazıyor, sanatının saltanatını kurmaya çalışıyordu. Bir yandan da çeşitli alanlardaki tiyatro, senaryo öykü gibi türlerde yazın çalışmalarını sürdürüyordu.

Gelgelelim, halk düşmanlarının yıkamadığı şairi hastalık yıktı yatağa. Ama ölüme daha teslim olmadı.

"Hasan Hüseyin yaşayacak" *umudunu taşıyanlar var.*

Elbet de yaşayacak, yataktan toprağa düşse de yaşayacak.

D.A

KOCABEBEK

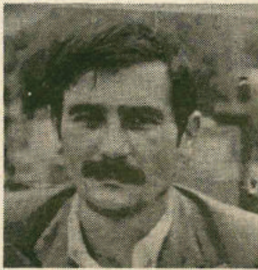
bu demir divriği dağlarından
ben söktüm ulan ben söktüm
bu namlu divriği demirinden
ben döktüm ulan ben döktüm
bu ak bileklerde bu kapkara kelepçe
ben dövdüm ulan ben dövdüm

şimdi kaysı çiçekleri tozutur geçer
şimdi şarap düşer kızgın bağlara
şimdi sevdiğimi alır giderler
güz oturur gözlerime dağlar uy!

varalım diyelim ki heeeey diyelim
nakışcana duralım korolarla diyelim
heeeey diyelim heeeey
yıkılır bu düzmeceler yıkılır
köprüler kurulur aydınlıklara
gelir birgün kaşla göz arasında
en gizli tomurcukların ucunda gelir
ekmeksiz evin yalnızlığında
kınasız parmakların bakışlarında
uykusuz gecelerin ardında gelir
gelir ulan gelir işte bal gibi gelir
halaylarla çıkalım korolarla duralım
heeeey diyelim heeeey
bu namlu divriği dağlarından
bu candarma benim kapı bir komşum
bu türkü benim türküm çoğalır kanayarak
kelepçemin karasında bir ak güvercin
ustam kessin ellerimi benim çocuk ellerimi
dağlar uy!
uy dağlar!

Behçet Dinlerer
16.11.1980-işkence-Ankara

Kemal Özdemir
15.11.1980-çatışma-Fatsa

Özgüç Tuncay (4.11.1980-çatışma-Fatsa), **Ayşe Makar** (15.11.1980-çatışma-Fatsa), **Tevfik Karataş** (23.11.1980-çatışma-Fatsa), **Adil Yılmaz** (26.11.1980-işkence-Ankara), **Munzur Geçgel** (27.11.1980-işkence-İzmir).

Anıları mücadelemizde ve halkımızın kalbinde yaşıyor, yaşayacak

Devrimci İşçi

LANET KÖR ŞEYTANA!..

NAMUS ÜSTÜNE

"6 Kasım seçimleri tarafsız, namuslu bir seçim oldu." diyenler var.

Elimizi vicdanımıza koyup düşünelim bir; cunta şefleri, seçime katılan üç partinin de, önce genel başkanlarını, sonra kurucu üyelerini, sonra da millet vekili adaylarını birer birer elden geçirmediler mi?.. Geçirdiler.

Yani bu partiler, namusları kirletilmiş olarak seçime girmişlerdi!.

Öyleyse namus bunun neresinde?

Güzel kavramlara kıymayın efendiler!

İŞPORTACILIK

Turgut Özal, seçim propagandasında:

"Köprüyü, barajları satacağım." dedi. Millet de o yüz den Özal'a oyunu verdi.

"Vatan satan adama, hiç oy verilirmi?" diyerek **"millete"**, kızanlar oldu.

Bildiğimiz kadarıyla vatan çoktan satılmıştı ABD'ye!..

Özal'ın yaptığı iş, işportacılık! Yani efendileri adına parça satışı yapıyor!

HAYDEEE SATILIK KÖPRÜ
KİLOSU BEŞE
KİLOSU BEŞE

MİNİ DİYALOG

-MDP'den seçimi kaybeden Bakanlar, geldikleri yerlere, yani holdinglerin, bankaların yönetim kurulu üyeliklerine dönüyorlar.

-Açıkta kalanlar yok mu?

-Var, onları da Konsey'in direktifi, Evren'in buyruğu ile Başbakan yerleştiriyor.

-Nereye?

-Bol aylıklı, yüksek ödenekli yerlere...

-Turizm Bakanı İlhan Evliyaoğlu ne oldu?

-Onu da AKDTYK'ya yerleştirdiler.

-Hoppala!.. AKDTYK sol bir fraksiyonun adı değil mi?

-Hayır, yeni kurulan, **"Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu"**

-Hımm...şuna kısaca AAP (Atatürk Arpalığı) desene!

-Ne dersen de...

-Evliyaoğlu şimdi de Atatürkçü mü oldu?

-Niye olmasın ki!..

-Vay canına... Atatürk, sen ne büyük adammışsın be! Bir yanında Evliyaoğlu, Tercüman, Mıgırdıç Selefyan, patron, mason; öbür yanında Rus altınları, Lenin, sonra da Nato, Vaşington!..

-Evet, 12 Eylül'ün derin ruhu, işte böyle bir büyüklük içinde yatmaktadır.

-Vay, tüküreyim ben böyle ruhun içine!..

GEÇTİ BOR'UN PAZARI

Seçimlerde hezimete uğrayan Sunalp, nihayet baklayı ağzından çıkardı:

"Her türlü icratın, üç yıllık faturası bize çıkartıldı." diyor.

Pekiyy... sen değilmiydin, o üç yıllık kanlı ve kirli **"icraatın"** meydanlarda çığırtkanlığını yapan ve de **"12 Eylül ruhu!"** diyerek bilmem nerelerini yırtan?..

Yeni mi aklın başına geldi, budala!..

TOKAT

Dünya alem bilmektedir - ki, cunta seçime soktuğu partilerin üçünden birini (MDP'yi) tutuyordu. Bu amaçla cunta Şefi Evren, gittiği bir temel atma töreninde Turgut Özal'a saldırdı. Televizyona çıktı:

"Konseyin icraatını devam ettirecek partiye (yani MDP'ye) oylarınızı vereceksiniz!" diye buyurdu **"millete"** e.

Fakat millet devrisi gün, yüzde 80 **"hayır!"** dedi ve cuntanın suratına yağlı şamar indirdi.

Adam büyük bir pişkinlik içinde:

"Seçim, bizim istediğimiz gibi sonuçlandı!" dedi.

"Hiç yüzü de kızarmadı mı bu adamın?" diye sormaya gerek yok.

Suratları kan için. Kızarmak kaç para!..

HOROZ VE KAZ

MDP'nin seçim yenilgisinde, Sunalp'a en ağır eleştiriyi, DYP Genel Başkanı Yıldırım Avcı yöneltti:

"Erken öten horozu keserler!" dedi.

Bizce benzetmede bir yanlışlık var. Çünkü:

MDP'nin amblemi horoz, Genel Başkanı ise kazdır. Düzeltiriz.

SAVAŞ VE BARIŞ

Cunta, **"Barış Derneği"** üyelerini, **"savaş kükümleriyle"** yargıladı, yeniden zındanlara soktu, hemde 6 Kasım seçimlerinden bir hafta sonra...

Hani horoz ötmüş, arı vızlamış ve biz **"demokrasiye"** geçmemiş miydik?

Şinanay da şinanay!..

12 EYLÜL ADALETİ

Cunta şefleri, üniformalarını sivile değiştirirken, acelesinden bir kanun daha çıkardılar. Bu kanuna göre, **"Cumhurbaşkanlığı Konsey üyelerinin (yani beşi bir yerdelerin), oturdukları konutlardan kira alınmayacak!"**

Haberi gazetelerden okuyan Ford işçisi Ali Kazmaz, öfkelendi:

"Vatan babanızın çiftliği mi lan! Kimin malını kime peşkeş çekiyorsunuz?" dedi

Hayır hayır, vatan değil **"Atatürk Çiftliği"** dir onların babalarının çiftliği. O yüzden, **"Devlet Mezarlığı"** adı altında kendi mezarlarını da sağken orada kazdılar.

Lakin...gömülecekleri çukurlar daha başka yerlerde olacak! Kefenli mi, kefensiz mi o da meçhul!..

DEVRİMCİ KÜLTÜRÜN KAYNAKLARI

Nihat BEHRAM

Proleter devrimci mücadelenin diğer cephelerinde olduğu gibi kültür cephesinde de ancak yakın ve uzak geçmişin sağlıklı çözümü ve değerlendirmesi, yakın ve uzak geleceğe bakabilmemize kaynaklık edebilir.

Devrimci kültür ve sanat 'geçmişin red' temeli üzerinde mi gelişecektir? Yoksa geçmişin sağlıklı bir değerlendirilmesi temelinde mi?

Geçmişi hangi temelde red edeceğiz, hangi temelde kaynak edineceğiz? Bu sorunun yanıtı şudur: özel olarak proletaryanın, genel olarak halkların çıkarı, özel olarak proleter devrimci, genel olarak devrimci kültürün, insanlığın zenginleşmesi temelinde. Bu temel marksizm-leninizmin de temelidir. Kitleler bir mücadele ve bilinçlenme ölçüsü olarak marksizm-leninizmle donandıkça, kültür alanında da sahte dostlarını, dost kılığındaki düşmanlarını, dostlarını ve amansız düşmanlarını tanıyacaktır.

Özellikle son yüzyılda marksizmin kavratan, bilgilendiren, öğretici, yol gösterici farları altında geçmiş dünya kültürü çeşitli yorumlardan geçirildi ve insanlığın kültür mirasına bir bakış açısı sağlandı.

Gelecek ancak geçmişin olumlu mirasını özümlemek, olumsuz yanlarından arınmakla inşa edilebilir. Lenin **"ancak, kafanızı insanlığın yarattığı hazineleri öğrenerek zenginleştirebildiğiniz zaman sosyalist olabilirsiniz"** diyor.

Bizzat Marks'ın kendisi de böyle varolmamış mıdır? Yoksa marksizmi salt Marks'ın dehasına bağlamak idealist bir değerlendirme olmaz mıydı?

Marks'ın öğrettiklerinin neden en devrimci sınıfın, milyonlarca, on milyonlarca insanın akıllarını, yüreklerini kazandığını soracak olursanız bir tek cevap alırsınız: çünkü Marks eserini kapitalizm döneminde elde edilen insan bilgisinin sağlam temeline dayandırmıştır. İnsan toplumunun gelişmesini etkileyen yasaları araştırdı Marks ve ardından kapitalizmin kaçınılmaz bir şekilde sosyalizme dönüşeceğini anladı. En önemli olanı ise bu görüşü, o, kapitalist toplumu en doğru, ayrıntılı ve derin bir şekilde araştırarak, kendinden önceki bilimin yarattığı her şeyi iyice hazmederek tanıtladı. Birtek ayrıntıyı dahi gözardı etmeden, insan toplumunun yarattığı her şeyi eleştirerek yeni bir biçim verdi. İnsan düşüncesinin yarattığı herşeyi emekçi sınıf hareketi açısından yeniden ele aldı, eleştirdi ve tanıtladı. Bunlardan sonuçlar çıkardı; burjuva sınırlamaları içinde kalmış yada burjuva önyargılarıyla bağlanmış kişiler bu sonuçlara varamazlardı."(Lenin)

Bu sözlerinin hemen ardından Lenin, aynı yöntemin kültür için de geçerli olduğunu ve önemini belirtiyor: **"Sözgelimi proleter kültürden söz ettiğimiz zaman bunu aklımızdan çıkarmamalıyız. İnsanlığın bütün gelişmesinin yarattığı kültürün değişmesini bildiğimiz taktirde, proleter kültürü yaratacak duruma gelebiliriz. Bunu açıkça anlamadan soruna çözüm yolu bulmak mümkün olmayacaktır. Proleter kültür ne havadan kapma bir şeydir, ne de kendilerine proleter kültür uzmanları süsünü verenler tarafından yaratılmıştır. Bütün bunlar saçmalıktır. Proleter kültür, insanlığın, kapitalist, bürokrat, toprak ağalarından oluşan toplumun boyunduruğu altında biriktirdiği bilgi hazinesinin mantıksal gelişmesi olmak durumundadır. Bütün bu yollardan proleter kültüre gidilmiştir ve gidilecektir."** (Lenin)

Bu mantıksal gelişmeyi sağlamada, geçmişi ve geleceğiyle hayatı kavramada **"toplumun ideolojik ürünlerinin birbirleriyle ve somut yaşamla olan etkin ilişkilerini çırılçıplak gözümüzün önüne seren birtek sağlam toplum bilimi vardır: Tarihi Maddecilik."** C.Coudwell)

Proleterya, insanlığın yarattığı bütün kültürel değerlerin olumlu yanlarının mirasçısıdır.

Proleterya burjuva klasiklerini kendi dünya görüşüne göre yeniden yorumladıktan sonra, onların içerdiği tüm yaratıcı öğeleri özümleyecek ve onları, zengin halk türküleri mirası içinde olmak üzere kendi sanat geleneği ile kaynaştıracaktır. Bu kaynaşma sonucunda, siyasi mücadele süreci içinde geleceğin yeni sanatı, başka bir deyişle özde sosyalist, biçimde ulusal olan yeni sanat doğacaktır." (G.Thomson)

Yerel mirasımız diyebileceğimiz kendi halk kültürümüzün zengin mirası ve insanların çağlara ve dünya yüzüne yayılmış kültür mirası yeni sanatın iki temel dayanak noktasıdır. Marksist değerlendirme ve özümleme ölçüsünü elden kaçırıp, devrimci kültür mirasının yanlış değerlendirilmesi, küçümsenmesi yada abartılması yeni hastalıkları da birliğinde getirir.

Proleterya ve devrime hizmet eden, onun çıkarlarını gözeten bu temelde insanlığın malı olan sanat ve edebiyat kolayca varedilemez. Derin bir eğitim ve mücadele temelinde yükselir. İnsanlık kültür mirasının, yerel halk kültürünün eleştirel bir gözle değerlendirilip özümlenmesi, yine ancak kültürel bir birikimle olasıdır. Sorun devrimci sanatın kaynaklarının araştırılması olunca geçmişin değerlendirilmesinde bu işin **"sanatın ölçüleriyle"** yapılması da ayrı bir önem göstermektedir. Sanatın ölçüleriyle özümlemeden yoksunluk değersiz ürünler üretmekten başka bir işe yaramaz. Kolay beğeni ve salt siyasi bildiriyle yetinme ortamında yaygınlaşma olanağı bulan bu tür ürünler, her şeyden önce proleter duyarlığı sömürmektedir. Devrimci sanat proleteryanın duyarlığını derinleştiren, mücadeleyi zenginleştiren, geliştiren bir araç olması gerekirken, bu türden yoz ürünler kendi var oluşlarına proleteryayı ve devrimci mücadeleyi aracı kılmaktadırlar.

Kuşkusuz ki devrim yeni kültürün oluşup egemen olduğu bir alan değildir. Bizzat devrim yeni bir kültürü oluşturmak için yapılır. Yani ancak devrimle birlikte proleterya yeni bir kültürü derinleştirmenin en geniş olanaklarına sahip olacaktır.

Halk kültürümüzün zengin mirası, dünya halklarının zengin kültür mirası, geçmiş insanlık kültürünün olumlu yanı, ve dünya devrimci kültürü devrimimizin **"özde uluslararası(proleter), biçimde ulusal"** kültürünün oluşmasında temel besin kaynakları, dayanak noktalarıdır.

Seçimlerde basınımız...

Seçim sonrasında basınımız hep bir ağızdan "askeri yönetim ile sivil siyasi kadroların uzlaşması" gereğini vurguladı.

6 Kasım seçimleri çeşitli basın kuruluşları tarafından **"60 yılın en belirsiz seçimi"** olarak nitelendirilmekteydi. Seçim öncesi, güçlü bir kitle tabanına sahip olduğu düşünülen iki partinin seçime katılması engellenmiş, seçime katılan üç parti ise seçim kampanyalarında genel bir ilgisizlikle karşılaşmışlardır. Bir yanda SODEP ve Doğru Yol geçersiz-boş oy kullanacaklarını duyururken, öteyandan seçim kampanyası büyük reklam şirketlerinin organizasyon gösterileri olarak sürüyordu.

Seçim kampanyası boyunca köşe yazarları partilerin miting ve gezilerine katıldılar. TV'de düzenlenen açık oturum ve basın toplantıları ise kampanyanın en etkili faaliyeti oldu. TV'deki açık oturum ve basın toplantısının öncesinde ve sonrasında gerek yayının canlı olup olmayacağı, gerekse parti liderlerine yöneltilecek soruların önceden kendilerine verilip verilmeyeceği en çok tartışılan konular oldu. Açık oturum ve basın toplantılarının değerlendirilmeleri ise genelde Özal'ın ağır bastığı, Calp'in umulmadık bir şekilde öne çıktığı ve MDP'nin zannedildiği kadar kötü olmadığı şeklindeydi. Tercüman gazetesinden Nazlı Ilıcak Özal'ın herşeyi ben yaptım diye öğünmesini eleştirerek **"Biz, Özal'ın maziyi inkar etmesini değil, eserlere eser katmayı vaad etmesini bekliyorduk. Üzüldük, hayal kırıklığına uğradık. Ve Allah kimseyi doğru yoldan ayırmasın, diye düşündük."** diye yazıyordu. Özal'ın bu tavrı Ilıcak'ın yanısıra Tercüman'dan Yavuz Donat'ın da eleştirilerine hedef oluyordu. Donat **"Endişemiz... Bu tartışmanın 'bazı vicdanları' kanatacağıdır. Özal, 'Dimyat'a pirince giderken, evdeki bulgurdan da olmasın'"** diyerek Özal'ı uyarıyordu.

Diğer köşe yazarlarımız ise TV'deki açık oturumu ve basın toplantılarını halkın **"siyasete"** ısınması açısından ele alarak olumlu buluyorlardı.

Seçim günü yaklaşırken bütün tahminler Özal'ın başı çektiği izlenimini veriyordu. Bu arada Milliyet gazetesi PİAR aracılığıyla bir dizi araştırma yaptırdı. 31 Ekim tarihli Milliyet'te yayınlanan araştırma sonuçlarına göre **"Bugün seçim yapılsa, ANAP % 37.3, HP % 25.1, MDP % 14, Kararsızlar %12.9"** tablosu ortaya çıkıyordu. Milliyet **"Bugün seçim yapılırsa?"** araştırmasının sonuçlarını 1,2 ve en son 4 Kasın günü yayınlayacağını yazdı. Ama bu yayın hiçbir açıklama yapılmadan kesildi. Anlaşılan işe **"iyi saatte olsunlar"** karışmıştı. Aynı günlerde MDP'nin 3.sırada olduğunu yazan Günaydın gazetesi de kapatılıyordu. Bu arada Metin Toker de Milliyet gazetesinde oyunu ANAP'a vereceğini açıklıyordu. Toker ANAP'ın Türkiye siyasi yelpazesinde. yeri olan, kalıcı bir parti olduğunu vurguluyordu. HP'nin ve MDP'nin ise önümüzdeki seçimlerde eriyeceğini yazıyordu. Bu partilerin önümüzdeki günlerde siyasi istikrarın sağlanmasını olumlu yönde etkilemeyeceklerini, tersine toplumdaki eğilimlerin gerçek temsilcileri olmadıkları için siyasi istikrarın sağlanmasının önünde bir engel olacaklarını söylüyordu.

Bunu izleyen günlerde, seçimlerden 36 saat önce, Evren'in ağırlığını MDP'nin yanında koyduğu belirten konuşması geldi. Evren bir yandan geçersiz oy çağrılarına şiddetle çatarken, diğer yandan Özal'a karşı sert bir çıkış yaptı. Evren'in bu çıkışıyla beraber seçim tahminlerinde yeni bir belirsizlik ortaya çıktı. Evren'in konuşması seçmen üzerinde nasıl bir etki yapacaktı?

Aynı günlerde, bir grup eski MHP'linin çıkarttığı **Yeni Düşünce** dergisinde seçim sonuçları için **"Bu koşuyu Özal alır, zart zurt biter, Sunalp gider"** tahminini yapıyordu başyazar Ergun Kaftancı. Partilerin ve liderlerin birbirinden çok farklı olmadıklarını söyleyen Kaftancı hepsini 12 Eylül' ün felsefesine bağlı olduklarını, bu nedenle **"tespit ettikleri reçeteler"**in zıt olmayacağını yazıyordu.

Aynı derginin diğer yazılarında ise ağırlıklarını MDP'nin kafesine koyma eğilimi hakim görülüyordu.

SEÇİMLERİN ARDINDAN

Seçimlerde Özal'ın partisi ANAP'ın tek başına iktidara gelebilecek sayıda milletvekili çıkardığının anlaşılmasıyla birlikte, Evren'in seçimlerden 36 saat önceki konuşması bütün köşe yazarlarının korkulu rüyası oldu. Hemen Evren'in ne kadar çok demokrasi taraftarı olduğunu gösterecek sözleri ön plana çıkartılmaya çalışıldı.

Milliyet'ten Mehmet Barlas **"Askeri yönetim ile sivil siyasi kadroların uzlaşması"** gereğini vurgulayarak bu durumda doğru davranışın **"halk oyuna saygı göstermek ve siyasi geleceğin yönünü, milletin istediği doğrultuda çözmek olacağı"**nı yazdı. Teoman Erel'de **"Milletin oylarına dayalı ve istikrarlı bir sivil hükümet kurulsun"** dualarını ederek **"uzlaşma"** çağrıları yapıyordu.

Örsan Öymen ise yabancı gazetecilerle bir polomik sürdürerek, **"şayet MGK seçimleri kazanana iktidarı vermeyecek olsaydı, seçimleri yaptırmazdı"** diyerek Evren'in seçimlerden 36 saat önceki konuşmasının da Avrupada benzeri çok görülen Cumhurbaşkanlarınca yapılan ve yadırganmayan bir **"uyarı"** olarak niteleyerek olası gelişmeleri etkilemeye çalışıyordu.

Tercüman gazetesinden Nazlı Ilıcak ise seçim sonuçlarının belli olmasından hemen önceki yazısında **"Herkes sandıktan çıkan neticeyi içine sindirmelidir: Çünkü 'Hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir."** derken Ahmet Kabaklı'da olası sonuçların Evren'in konuşmasına ters düşebileceğini düşünerek **"Demokrasiyi hazmetmenin yolu milletin seçtiği iktidarı kabul etmekten geçer"** diyordu.

Bütün köşe yazarları MGK yönetiminin ne kadar demokratik olduğunu öne çıkartarak **"seçimlerin iptali"** gibi bir gelişmenin önünü kesmeye çalışıyor, hatta MDP'nin içine düştüğü durumu süratle gözardı ederek şunları söylüyorlardı:

"Canım, yenen-yenilen mi var? Bütün partiler yönetimin izniyle bu seçimlere katılmadılar mı? Yönetimin istediği koalisyonsuz iktidar, halktan onay görmedi mi? Ne merak ediliyor?"

Evren'in Özal'ı kabul ederek **"ANAP en fazla oyu almak suretiyle tek başına iktidar olma imkanına kavuştu."** demesi ve Deniz Kuvvetleri Komutanı Nejat Tümer'in SODEP ve DOGRU YOL'un mahalli seçimlere katılmasını engelleyen yasa teklifini geri alması basındaki tartışmaların yönünü hemen değiştirdi. Artık partilerin aldığı oyların niteliği, mahalli seçimlerde olabilecek oy kaymaları tartışılmaya başlandı. Hemen hemen bütün köşe yazarları ANAP'ın DOĞRU YOL için ciddi bir rakip olduğunda birleşirken, kurulacak olan üçüncü partiyle birlikte soldaki gelişmeler merak konusu oluyordu. Gazetecilerin birleştikleri diğer bir konu da MDP'nin biteceği inancıydı. MDP ve lideri Sunalp artık bazı köşa yazarları için alay konusu oluyordu. Cumhuriyet gazetesinde Uğur Mumcu 13 Kasım tarihli yazısında partilerin harcamalarıyla çıkarttıkları milletvekili sayısını karşılaştırarak şunları söylüyordu:

"Evet efendiiim, bu kadar parası olan MDP niçin seçimden başarılı sonuç alamadı?

Bunu da Sunalp Paşa'ya açıklayayım:

Paşa purosunu çıkarıp, uçunu kesti mi? Çakmağıyla purosunu yaktı mı? İçine şöyle derin bir nefes alıp, kahvesini yudumladı mı? Öyleyse tamam, açıklıyorum:

Efendim, ben hep söylüyorum, 1960'lı yıllarda 'Fikir Klüpleri' vs. gibi örgütlerde yetişenler, kemale erdikten sonra özel ve güzel sektöre sızmaya başladılar. Bu bir 'Covert Action', yani gizli ve sinsi bir komünist saldırısıydı. Marksistler, Leninistler, hatta Maoistler hemen hemen her holdinge sızdılar. Bunlardan bir kısmı, reklamcılık sektörüne doğru hızla yayılmaya başladı. MDP'nin propaganda işlerini yürüten reklam şirketi de eski solculardan oluşmaktaydı. Bunlar, Sunalp Paşa'nın anti-komünizmini etkisiz hale getirmek için ellerinden ne geldiyse onu yaptılar. Ve sonunda başardılar.

Sunalp Paşa'ya seçim kaybettiren işte bu eski solculardır, başka kim olacak?

Duyuyorum, Paşa MDP'ye seçim kaybettirenlerin 'eski arkadaşları' olduğu kanısındaymış, yanılıyor. Sunalp Paşa'ya seçim kaybettirenler. O'nun değil, benim eski arkadaşlarımdır!

İşte, ifşa ediyorum."

Uğur Mumcu bunları yazarken Milliyet'te Teoman Erel **"Devlet adamları deposu"** haline bürünen ama seçimlerden **"sayısı en küçük"**, buna karşılık **"kalitesi ve ihtirası en yüksek"** parti olarak çıkan MDP'nin muhalefette olmayı içine sindiremeyeceği ihtimalini belirterek, karmaşık ve kural dışı yollarla iktidara gelmek isteyebileceklerini yazıyordu.

Bütün bunlar söylenir ve yazılırken, seçim sonucunun **"Tepki"** olduğu, **"Neye tepki?"** sorusunun yanıtının da **"Siz bilirsiniz!"** sözleriyle açıklanabildiği gerçeği ortaya çıkıyordu.

Doğan Avcıoğlu öldü

Yazar,düşün adamı ve gazeteci Doğan Avcıoğlu yakalandığı hastalıktan kurtulamıyarak 4 Kasım günü öldü.

1926 yılında Bursa'da doğan D.Avcıoğlu Fransa'da Siyasi Bilimler ve Ekonomi öğrenimi gördü. Bir dönem Orta Doğu Amme İdaresi ve CHP araştırma bürosunda görev alan Avcıoğlu Akis dergisinde de yönetici olarak çalıştı. 27 Mayıs ihtilalinden sonra kontenjandan Kurucu Meclis'e girdi ve 1961 Anayasası'nı hazırlayan komisyonda çalıştı. Yine 1961 yılında arkadaşlarıyla beraber yöneticilik ve başyazarlığını yaptığı Yön dergisini çıkardı. Sosyalist Kültür Derneğinin kurucularından da olan D.Avcıoğlu 1969'da yine arkadaşlarıyla beraber Devrim dergisini çıkardı.

Doğan Avcıoğlunun yayınlanan bir çok araştırma ve makalesinin yanı sıra, Türkiye'nin düzeni, Milli Kurtuluş Tarihimiz (4cilt), Türklerin Tarihi (5 cilt), 31 Mart Devrim ve Demokrasi adlı kitapları bulunuyor.

Dünya basınında 6 Kasım seçimleri

FRAKFURTER RUNDSCHAU

"Demokrasi, demokratik olmayan yöntemlerle kurulamaz"

Frankfurter Rundschau gazetesinin 8 Kasım tarihli sayısında Türkiye'deki seçimlerle ilgili iki yazı yayınlandı. Bunlardan Detley Pohl imzalı "Demokrasiye dönüş mü" başlıklı yazı özetle şöyle:

"Seçim sonuçları, General Evren ve diğer cunta üyeleri için kötü bir sürpriz olsa gerek: adayları olan eski general Turgut Sunalp sonuncu oldu. Halbuki daha cuma gecesi Evren bir konuşma yaparak halkı Sunalp'ı seçmeye çağırmış ve Özal'a karşı uyarmıştı.

Ancak Sunalp ve partisi MDP düzen ve huzurdan başka birşey vaad edemediler. Halk da oyunu generallerin "düzenli bir demokrasi" senaryosunda hiç rolü olmayan Özal'a verdi. İçinde bulunulan şartlarda bu, generallerin planladığı "demokrasiye" verilen bir güvensizlik oyu oldu.

(...)Özal, ekonomik kalkınma vaad ederek halkta ümit uyandıran ama aynı zamanda 1979-80 den bu yana görülen genel fakirleşmenin sorumlusu olan bir politikacı.

Bu seçim sonuçları gerçi generaller için bir utanç kaynağı oldu ama ülkede pek fazla birşey de değiştirmeyecek. Evren, parlamentoyu istediği zaman dağıtabilme ve politikanın ana hatlarını tespit etme haklarına sahip olarak daha 6 sene Devlet Başkanı olarak kalacak.

(...)Generaller seçim sonuçlarına saygı gösterseler bile, politik özgürlükler gerek Anayasa'da, gerekse Seçim, Partiler ve Basın Yasalarında kısıtlanmış kalacak. Ayrıca, milletvekili adaylarının Parti Genel Kurullarında ortaya çıkmayıp, parti liderleri tarafından seçilmiş ve generaller tarafından incelendikten sonra seçime sokulmuş olduklarını da unutmamak gerekir.

Hayır, bu seçimler **"demokrasiye dönüş"ün temellerini hiçbir şekilde atmamıştır. Demokrasi, demokratik olmayan yöntemlerle kurulamaz. Bu seçimler, sadece Türk halkının generallerin hazırladıkları şemaya sıkıştırılmayı kabul etmediğini göstermiştir."**

Frankfurter Rundschau gazetesinde yayınlanan diğer yazıda da Özal tanıtılıyor ve seçim günü yapılan röportajlarla halkın Özal'ı seçmesinin nedenleri inceleniyor.

DER SPIEGEL

Kanunlar dahilinde herşey serbest

Haftalık Alman dergisi Der Spiegel, 31 Ekim tarihli sayısında 6 Kasım seçimlerine yaklaşık 10 sayfa ayırdı. Sunalp, Calp ve Özal'ın seçim mitinglerinden izlenimlerle başlayan yazı şu sözlerle sürüyor: **"Askerlerin demokrasiye dönüş olarak propagandasını yaptıkları bu seçimler pek ilgiyle karşılanmıyor. Para cezasıyla zorunlu hale getirilen seçimlere katılacak 19,6 milyon seçmenin şu anda en fazla düşündüğü şey bu zoraki gösteriden yakayı en iyi nasıl sıyırabilecekleri.**

Oyuna katılmak ya da boykot etmek, Türklerin tek seçim hakkı. Ancak her ikisi de Generallerin çoktan tespit etmiş oldukları ülkenin politik kaderinde hiçbir şey değiştirmeyecek.

1960 ve 1971 müdahalelerinden farklı olarak askerler bu kez kışlalarına çekilmiyorlar. Uniformalarını ve silahlarını Kenan Evren'in yaptığı gibi askıya asıp ordudan ayrılsalar da, kalıyorlar.

Eski bir parti lideri 'Türk Generalleri kendi ülkelerini işgal ettiler, seçimlerden sonra da Türkiye'de işgal durumu devam edecek' diyor.

Yeni Anayasa ve çıkarılan bin kadar yasa bunu sağlıyorlar. Son dönemde çıkarılan yasalar toplumun tüm alanlarına uzanıyor ve sendika özgürlüğü, hukuk devleti olma gibi batılı demokrasiyi oluşturan tüm unsurları ortadan kaldırıyor"

Yazıda daha sonra generallerin sokak terörü ile mücadelede etkin oldukları kimsenin inkar etmediği, ancak -resmi rakamlara göre- 20 bin politik tutuklu incelendiğinde yeni yönetimin geçmişteki kaos'tan Kürtleri, sendikacıları, solcu entellektüelleri sorumlu tuttuğunun anlaşıldığı belirtiliyor.

Der Spiegel, daha sonra yeni çıkarılan Partiler Yasası, veto hakkı, Sendikalar Yasası, YÖK ve Basın Yasasını tanıtıyor. Partiler Yasası ile bir çok grubun örgütlenmesinin, bir çok politikacının politika yapmasının engellendiğini, rejimin izin verdiği partilerin faaliyetlerinin bile kısıtlandığını, sendikalarla partilerin ilişkilerinin tamamen kesildiğini birçok alanda grev yasağı konduğunu, sendikaların faaliyetlerinin minimuma indirilerek ülkede "huzur" ortamı sağlanmaya çalışıldığını belirtiyor.

Türkiye'yi yüz yıl geriye götüren Basın Yasasının meclisten bir dakikada geçtiği belirtilen yazı, Abdülhamit'in şu meşhur sözüyle bitiyor: **"herşey serbesttir-ancak yasalar dahilinde"**

THE ECONOMIST

"Teşekkür ederiz, biraz daha lütfen"

Dünya sermaye piyasasının en önemli haftalık yayını olan "The Economist" dergisinin 12 Kasım tarihli sayısında da Türkiye'deki seçimlerle ilgili iki yazı yer aldı.

Birinci yazıda önce Turgut Özal'ın politik kişiliği ve geçmişi tanıtılırken, 1980 sonrası izlediği ekonomik politika övülüyor. Bankerler olayının da bu doğru politikanın kaçınılmaz bir sonucu olduğu belirtilerek, Kenan Evren'in orta sınıfın tasarruflarının kaybedilmesinin yaratacağı hoşnutsuzluktan çekinerek Özal'ı görevinden aldığı belirtiliyor.

Türk halkının seçimlere ve demokrasiye geçiş sürecine yaklaşımının "Teşekkür ederiz, biraz daha lütfen" başlığında açıklandığı yazıda ayrıca şunlar yer alıyor:

"Özal, tam demokratik seçimler sonucu başbakan seçilmiş değildir. Arjantin'li generaller, teslim olmak zorunda kaldıkları için bir hafta önce seçimlere gittiler, halbuki Türk generalleri dizginleri tam gevşetmiş değiller. (...) Türk seçmeni, 6 Kasım seçimlerinde ikili bir mesaj verdi. Generallerin dar bir çerçeve içinde hazırladıkları seçimlere katılmakla, eski politik kargaşayı bir daha canlanmayacak şekilde sona erdirdikleri için teşekkürünü gösterdi. Ancak, generallerin adayı olan partiyi de seçmeyerek, generallere işi tadında bırakmalarını söyledi ve demokrasiye giden yolda devam edilmesini istedi."

Dergide yer alan Ankara muhabirinin yazısında ise seçim sonuçları verildikten sonra, seçim ve sonrası değerlendiriliyor:

"Generallerin istedikleri oldu: Tek parti hükümeti kurulacak -ancak, hükümeti kuracak olan parti generallerin istediği parti değil.

Özal, seçmenlerin tanıdığı tek adaydı. (...) Evren, seçimlerden iki gün önce yaptığı televizyon konuşmasında Özal'ın seçilmemesini isteyerek, ona en büyük yardımı yaptı. Ancak Sunalp'in büyük yenilgisinin nedenleri arasında bu partinin ilkbaharda çok biçimsiz bir şekilde kurulmuş olması da sayılıyor. Bu parti, generaller tarafından sağ oyları toplaması amacıyla kuruldu. Ancak, sağ oyların MDP'ye değil, Özal'a gittiği görülüyor.

Peki, şimdi ne olacak? Özal'ın Evren'le ve orduyla ilişkileri kolay olmayacak. Evren'in otoritesi seçimlerden sonra çöküntüye uğramış, ordu da hayal kırıklığına uğramış durumda. Ancak, Özal Evren'le veya generallerle herhangi bir çekişmeye yol açacak bir politikacı değil"

TIME

"Özal-Evren ilişkisi belirleyici olacak"

TIME dergisinin 21 Kasın tarihli sayısında, 6 Kasım seçimeleri ile ilgili iki yazı var.

Frederick Painton imzalı ilk yazıda, askeri yönetimin beklentisinin aksine, güdümlü demokrasi yönünde dikkatlice hazırlanmış ilk deneyin, bir hata sonucu kontrolden çıktığı belirtiliyor ve özetle şunlar söyleniyor:

"1980'de askerlerin yönetime gelmesinden buyana yapılan ilk seçimleri yanlış adam kazandı -en azından askerler açısından...

Türk halkı geçen hafta herşeyden önce, generallerin yönetime geldikleri gün söz verdikleri daha geniş demokratik özgürlükler ve demokrasiye dönüş konusunda sabırsızlığını gösterdi. Bugün hala Türklerin çoğu, siyasal terörizmin ve ekonomik kaosun hakim olduğu, parlamentonun felç olduğu kabus gibi bir döneme son verdiği için askeri müdahaleye şükran duyuyor. Özal'ın seçilmesi, anayasası geçen yıl halk oylamasında kabul edilen bu rejime meydan okuma anlamına gelmiyor pek. Ancak, seçim sonuçları, askerlerin artık kışlalarına dönmeleri şeklinde bir çağrı içeriyor.

Özal, Evren ve Milli Güvenlik Konseyi ile geçmiş dönemde olduğu gibi tam bir işbirliği içinde çalışma isteğini hemen gösterdi. Seçim gecesi, zaferini kutlamak yerine, toplanan taraftarlarını sakinleştirmeye çalıştı. Yaptığı ilk konuşmada da demokrasiyi onarıp, ülkeye kanun ve nizamı getirdiği için Türk ordusuna teşekkür etti..."

Yazıda daha sonra Türkiye'de seçimin hangi koşullarda yapıldığı anlatılıyor, yasaklar ve vetolar açıklanıyor. Yazı şu şekilde bitiyor:

"Bu ay sonu parlamento kurulup, askeri yönetim sona erdiğinde, Özal sıkıyönetimi kaldırmak da dahil olmak üzere bir çok yetkiye sahip olacak. Ancak, gene de veto hakları saklı bulunan generallerin dikkatli gözleri Özal'ın üzerinde olacak. Özal'ın Evren'le geçmişte kurduğu iyi ilişkiyi sürdürüp sürdürmemesi, bir çok konuda belirleyici olacak. (...) Evren, seçimlerin demokrasiye dönüş yolunda sadece ilk adım olduğunu defalarca belirtti. Bu sözünde durmaya kararlı görünüyor."

Dergide yer alan ikinci yazıda ise, Turgut Özal'la yapılan bir röportaj yer alıyor. Özal, kendisine basının durumu ile ilgili yöneltilen bir soruya, **"Basınla ilgili uygulamalar sıkıyönetim komutanlarına aittir. Bizim onların üstünde fazla bir etkimiz yoktur"** şeklinde cevap veriyor. Röportajdan bazı bölümler şöyle:

S: Siz askerlerin adayı değildiniz. Kenan Evren'le ilişkileriniz bundan böyle ne yönde gelişecek?

C: Evren de, ben de iyi huylu insanlarız, anlaşabileceğimizi sanıyorum. İkimiz de geriye değil, ileriye bakıyoruz, zira Türkiye'nin çıkarları karşılıklı anlayış ve işbirliği ile korunabilir.

S: Sıkıyönetim ne zaman kaldırılabilir?

C: Güvenlikle ilgili bilgileri elde edip, inceledikten sonra bu konuyu düşüneceğiz. Çok dikkatli olmamız gerekir. Anarşinin geri gelmesine izin veremeyiz. Herkes bu konuda çok hassas, ancak sıkıyönetimin kalıcı değil, geçici bir uygulama olduğu da kabul edilmelidir.

S: 1960'dan buyana askerler üç kez yönetime geldiler. Demokrasinin bu kez daha iyi şanslara sahip olduğu düşünceniz nereden kaynaklanıyor?

C: Şayet ödemeler dengesi problemini halleder ve bazı ekonomik zorlukların üstesinden gelirsek, askeri müdahalelerle sonuçlanan siyasal felaketleri önleyebiliriz. Şayet programımızı uygulayabilirsek Türkiye'de yepyeni koşullar yaratacağız. Yeni yasalar ve anayasayla demokrasiyi ayakta tutacağız.

NEWSWEEK

"Sulandırılmış bir demokrasi

Cuntacı Generallerin **"demokrasiye geçiş sürecine geçiş"** inin ilk adımı olan 6 Kasım seçimleri öncesi, Türkiye ABD basınında da yer aldı. Haftalık Newsweek dergisinde seçim öncesi Ankara'yı ziyaret eden gazeteci Andrew Nagorski'nin bir raporu yer aldı. Raporun sunuşunda **"General Evren tarafından özenle hazırlanmış üç partiye seçime katılma izni verilerek demokrasinin sulandırılmış bir alıştırması yapılıyor."** deniliyor.

Türkiye'de seçmenlerin tekrar sandık başına gideceğini, ama bu kez **"seçmen"** in pek fazla anlam ifade etmediğini söyleyen Nagorski raporunda, Türkiye'de görüntüyü Aydın Yalçın'ın **"Bu üç parti aynı tabana oynuyor. Temel konularında aralarında önemli hiç bir fark yok."** sözlerine yer verdi.

Raporun daha sonraki bölümlerinde, Türkiye'deki üç yıllık gelişmeleri anlatan Nagorski seçimlerden sonra Türkiye'yi bekleyen gelişmeleri şöyle anlatıyor.

"Evren üniformasını geçtiğimiz yıl çıkardı. Ama görevi 1989 yılına kadar sürecek olan Evren Sıkıyönetimin, seçimlerden sonra ancak yavaş yavaş kaldırılabileceğini açıkladı. Askerler politikadan kurtulmak istiyorlar ama aynı zamanda bütün politik sistemi kesin kontrol altında tutmak istiyorlar"

tutmak istiyorlar. Prof. Mümtaz Soysal böyle açıklıyor gelişmeleri. Burada yanıtlanmayan soru bu kontrolün nasıl işleyeceği.

TAGESZEITUNG

"Askerlerin seçim mağlubiyeti

Almanya'da yayınlanan Tageszeitung isimli gazete 8 Kasım tarihinde Türkiye'deki seçimleri özetle şu şekilde değerlendirdi:

"Cuma gecesi Devlet Başkanı Evren, haklı olarak askerlerin adayı diye nitelendirilen Sunalp'in seçim zaferinden kuşku duymaya başladı ve yaptığı bir konuşmada Türk halkını Özal'a oy vermeye çağırdı.

Bu çağrıya rağmen -belki de bu çağrı yüzünden- Türk halkı çoğunlukla Turgut Özal'ın Anavatan Partisini seçti. Ancak bu seçim sonuçları ne Özal'ın -halkı daha da fakirleştirecek olan- ekonomik politikasının benimsenmesi anlamına geliyor, ne de Özal'ın solcu değil sağcı olmasından kaynaklanıyor. Hayır, Özal'a verilen oy, askere karşı verilen oydur.

Seçime katılanlar içinde tek sivil lider Özal'dı ve adaylığını -uluslararası para çevrelerinden aldığı desteğin tüm ağırlığıyla- generallere rağmen koymuştu. Bu, en azından akademik çevrelerden ve zaten kararsız olan kesimlerden Özal'a oy kaymasını sağladı. Özal, kırsal kesimden de oy aldı. Bunun nedeni de 1979'daki darlıkta köylülere gübre ve yakıt sağlamış olması, ayrıca dinine bağlı bir insan olarak tanınması.

Genellikle özgür ve gizli yapılan, ama kesinlikle demokratik olmayan bu seçimlerle generaller için evdeki hesap çarşıya uymadı"

Yazıda daha sonra generallerin seçim sonuçlarına saygı gösterip göstermeyecekleri konusunda duyulan kuşkular dile getiriliyor.

THEGUARDIAN

Türkiye Özal'a oynuyor

İngiltere'de yayınlanan haftalık Guardian gazetesinde Türkiye'de yapılan seçimlerle ilgili iki yazı yer aldı. Birinci sayfada yer alan yazıda **"Üç yıllık askeri yönetimin ardından, Türkiye hala istikrardan ve gerçek demokrasiden yoksun"** denilirken, seçim sırasında Ankara'da bulunan gazeteci David Barchard seçim sonuçlarını **"Generallerin suratında patlayan tokat"** olarak niteledi.

"Dünya'da pek az askeri darbe, başlangıçta böylesine anlayışla karşılaşmıştı. Bundan üç yıl önce Generaller iktidara bir gecede kansız bir şekilde el koymuşlardı." sözleriyle başlayan ilk makale 12 Eylül 1980 öncesi günde ortalama 20 kişinin öldürüldüğü, enflasyonun yüzde yüze ulaştığı ve işsizliğin roket hızıyla arttığı bir ortamda iktidara gelen Generallerin seçimler politikası şöyle anlatılıyor.

"Askerler(ciddi bir politikacıdan çok, kahvaltılık bir yiyecek görünümü veren) eski general Sunalp'i öne çıkardılar. Generallerin generali kendini yönetimin adayı olarak lanse etti. Solda yer alan 'halkçı' Necdet Calp ise isimsiz sivil hizmetkarlardan ancak bir adım ilerde. Anavatan Partisinden Turgut Özal ise kendini askerlerden ayırıyor. Özal aynı zamanda ekonomik reformlarla ve Türkiye'nin geleceği için baskıcı yasalardan, kitle yargılamalarından çok buna önem vermesiyle de tanınıyor. MGK'nin öfkesini kışkırtmak pahasına oylar Özal'a aktı. Ama generallerin, Özal'ın nereye kadar gitmesine izin verecekleri şimdilik bilinmiyor. Bütün bu üç yıllık uygulamalardan sonra, Türkiye hala istikrardan ve gerçek demokrasiden yoksun."

Gazeteci David Barchard ise **"Generallerin suratında patlayan tokat"** başlıklı yazısında seçim sonrası için şunları söylüyor:

"Özal'ın bu başarısının nedeni, büyük olasılıkla iki noktada toplanıyor. Özal'ın sivil olması ve açıkça söylenemese bile halkın askeri yönetimin bitmesini istemesi. İkinci neden ise 1980 yılında, küçük de olsa gösterdiği ekonomik başarı."

Yunanistan ile Türkiye

Tarih içinde halkları birarada yaşamış, kültürden devlet terörüne kadar birçok şeyi birlikte paylaşmış Yunanistan'la Türkiye'deki son yılların bazı oluşumlarını karşılaştırmak yararlı olacaktır.

2.Dünya Savaşı öncesinde, Türkiye, kendine özgü tarihsel nitelikler taşıyan İnönü (Milli Şef) diktatörlüğünü yaşarken, Yunanistan'da -belki bazı alanlarda ondan daha sert olan ve faşizmi andıran- Meteksas diktatörlüğünü yaşıyordu. Bu sırada Yunanistan Alman Nazizminin müdahalesine uğradı. Milliyetçi diktatör Meteksas, sınırlarına dayanmış olan Nazi tehdidine boyun eğmedi,yurtseverce bir davranışla savaşı kabul etti.

Yunanistan Nazilerce işgal edildi. Bu işgale karşı oluşturdukları bir örgütle, milliyetçiler de direndiler ama, Nazizme karşı asıl savaşımı solcular verdiler. Böylece 11.Dünya Savaşı sonrası Yunanistan'ında solun iktidarı gündeme geldi. Fakat, gerek 11. Dünya Savaşı sonrasında kapitalist dünya ile Sovyetler arasında varılan anlaşma(Yalta), gerekse Yunan burjuva liderlerinin Kahire'de varılan anlaşma sonucu, Yunanistan'a İngiliz müdahalesini kabul etmeleri, Yunan gerillacı güçlerini yalnız bıraktı, Yunanistan'da solun yenilgisini hazırladı.

2.Dünya Savaşı sonrasının en büyük trajedisini yaşamıştır Yunanistan. Sadece Atina ve çevresinde 3 bin solcu idam edilecektir. Çağımızın önemli düşünürlerinden biri olan, Vincent Üniversitesi profesörlerinden Yunan asıllı Nicos Poulantzas, **"Faşizm ve Diktatörlük"** adlı çok önemli yapıtının sonunda kendini tutamayarak şöyle der: **"Batılı özgürlük"** ün bazı kahramanları...**"Bu kahramanların en başında da, ileride Yunanistan'ın celladı olacak Churchill gelir"** Yorgo Papaandreu da, Kahire Konferansı'na katılan burjuva liderlerinden biridir. Konferansı düzenleyenler, onun da katılması için özel bir çaba harcamışlardır. Daha sonra Yorga Papaandreu, bu davranışını, yaşamı boyunca demokrasi mücadelesi vererek ödeyecektir, bir bakıma. Oğlu Andreas da. (Bizde 11.Dünya Savaşı'ndan sonra, emperyalizme, kapıları ardına kadar açmanın kefaretini İsmet İnönü-nün oğlu Erdal İnönü ödeyecek midir?).

Yunanistan'da iç savaş (1944-1949) ile dünyadaki soğuk savaş, bu ülkede burjuva sağı iktidara getirdi. Yunan sağı 1952 yılından 1963'e kadar iktidarda kaldı. Bütün bu dönem boyunca Yunan sağı, ülkenin geri kalmış toplumsal-ekonomik yapısında yapısal bir değişiklik yapmaksızın, sadece kendi kendine yeterli olma bilincini yaydı ve az gelişmiş ülkelerde kapitalizmin gelişmesine özgü yöntemlerle sermaye birikimini sağlamaya çalıştı. Bizde de 1908'den, 1923'den sonra yapıldığı gibi.

Yorgi Papaandreu'nun lideri olduğu, burjuva-demokrat Merkez Birliği, 1963seçimlerinde zafer kazandı. 1964'de bu zaferini perçinleyerek iktidara geldi.

Burjuva-demokrat Merkez Birliği'nin temel politik ve ekonomik amaçlarını **"Kişi özgürlükleri"** nin temini ve **"toplumsal-ekonomik ilerleme için planlı ekonomi"** olarak kısaca belirtebiliriz. (Bizde, 1960-dan sonra, İnönü Koalisyonları döneminde, daha az samimi olarak denendiği gibi). Bunlar, aşağı yukarı 1961 Anayasası ile Türkiye'de tasarlanan amaçları andırmaktadır.

Bu oluşmalar içinde, Solcu Birlik (EDA)'dan bağımsız milletvekili Lambrakis'in, bazı polis çevrelerinin güdümündeki lumpen sağcı örgütlerce öldürülmesi olayı, Yunanistan'daki siyasal gerilimleri arttıran bir komplo oldu. Korkusuz bir sorgu yargıcı çıktı, 0layın üzerine gitti. Sol, Lambrakis gençlik örgütlerini oluşturmaya başladı. Tabii NATO da, darbe hazırlıklarına.

Burada geleneksel politikacı Karamanlis'in takındığı tavır da çok önemlidir: Karamanlis olayın ortaya çıkarılmasını istedi. Daha iktidardan düşmeden önce, Karamanlis bu siyasal cinayetin, toplumda yarattığı çalkantı karşısında, **"Bu ükeyi ben mi yöneteceğim, yoksa gizli örgütler mi?"** diyerek, görevinden çekilip, Fransa'ya gönüllü sürgüne gitmiştir. Bizde siyasal cinayetler karşısında, bırakınız sağcı bir liderin dahi böylesi bir tavır takınmamışlardır. Sağcı liderler faşist güçlerce kolayca koalisyonlar yapabilmişler; solcu liderlerse yığınla gencin siyasal cinayetlere kurban gitmesini neredeyse görmemezliğe gelmişler ya da **"sağda ya da solda çarpışanların"** kurban olmalarını doğal -Türkiye'deki politik yaşam dışında bir olgu(!) gibi- görmüşlerdir. Bugünkü duruma gelmemizde, en başta politikacımızda olan, fakat bir kısım aydınımızla, insanımızda da bulunan bu iki yüzlü Osmanlı ahlakının büyük katkısı vardır. Ulusal Radikal Birlik (ERE) lideri Karamanlis'in döneminde, alttan alta işleyen faşistleştirme eğilimleri, devletin bazı güçlerinin koruması altında yetiştirilmeye çalışılan bazı yeni-faşist örgütlerin tutumu karşısında takındığı tavır, bugünkü Yunan demokrasisinin oluşmasını etkileyen etmenlerden biridir.

Baba Papaandreu, iktidara gelince, demokrasiye karşı direnen, faşist eğilimli bir merkezi haberalma örgütüyle karşılaştı. Bu durum karşısında başka bir haberalma örgütü düzenlemek zorunda kaldı. Bu da bizde hiçbir burjuva demokratın göze alamadığı bir olgudur. Ecevit-11'ler hükümeti, bir gazetecinin deyimiyle, MİT örgütünde **"bir sigara tablasının yerini bile değiştirmemiştir"**.Bizde, halkçılık adına iktidara gelen de, tarihsel-şizofrenik bir **"devlet tapıcılığı"**na sürüklenivermektedir. Nihayet Baba Papaandreu, iktidarı sırasında birçok sağcı ve kralcı komplo ile, ordu içinde ağır basan sağın yarattığı ve oğlu Andreas'ı da içine katmak istedikleri *Aspida* subaylar komplosuyla karşılaştı. Fakat, 1964'ten 21 Nisan 1967 darbesine kadar, sol birliği EDA ile yakınlaşmaktan ve **"demokrasi için sonuna kadar mücadele"** etmekten kaçınmadı. Baba Papaandreu, inançlarından, demokrasi konusundaki temel ilkelerden hiç sapmayacak, her çeşit tehlike karşısında yolundan dönmeyecektir. Yunanistan'ın bugün vardığı demokraside, bu mücadelelerin katkısı olduğu kesindir. Bugünkü demokrasi, o günkü mücadelenin organik devamıdır. Nitekim, yaşlı Papaandreu, 21 Nisan 1967 darbesinden sonra hapse de girecektir.

1967 yazına doğru, yapılacak genel seçimlerle, gittikçe güçlenen Sol Birliği (EDA) ile burjuva-demokrat Merkez Birliği iktidara gelecek, demokrasi büyük bir utku kazanmış olacaktı. İşte bu noktada NATO ile CIA, Yunanistan'la ilgili planlarından birini kullanmıştır. Kıralcı generallere yaptırılacak bir darbe yerine, daha modern bir çözüm yolu: **"albaylar darbesi"**. Bu biçimde bir formülün, Yunanistan'da 1909'da gerçekleşmiş olan ve liberal bir akıma yolaçmış bulunan, subaylar ayaklanmasını toplumsal bilinçte çağrıştıracağı, böylece harekete psikolojik bir dayanak sağlayacağı hesaplanmıştır.

12 Eylül 1980 darbesiyle, Yunanistan'daki 21 Nisan 1967 darbesi temelde aynı olmakla birlikte, birçok farklılıklar da gösterir. Bunlardan en önemlisi, 21 Nisan darbesinin, demokratlarla solun iktidarı almasına karşı düzenlenmis olmasıdır. Darbe seçimlerden bir-iki ay öncesinde yapılmıştı. 12 Eylül darbesiyle, hazırlanmış bir toplumsal çöküntüden sonra, solun iktidara gelmesinin sözkonusu olmadığı bir zamanda yapılmış, bir kurtarıcı gibi gelmesine özen gösterilmiştir. 12 Eylül darbesi üzerinde düşünürken, darbe öncesinde yaratılan ortamın-faşist saldırılar cesaretle göğüslenmiş olsa da- darbe için ve darbenin arkasında ve içinde olan güçlerce yaratıldığını gözden hiç uzak tutmamak gerekir. Darbe öncesi terör. esas olarak kontr-gerillaca düzenlenip, yükseltilmiştir. Bu örgütse, doğrudan darbeci güçlere bağlıdır. Yunanistan'da 21 Nisan darbesi, bu ülkenin tarihinde 1909 liberal subaylar ayaklanmasını çağrıştırmak istediği gibi, bizdeki 12 Eylül darbesi ile Atatürkçü hareketi çağrıştırmak istemiştir.

21 Nisan'da Yunanistan toplumunun siyasal alternatifi vardı: merkez sol ile sol birliği ittifakıydı bu. 12 Eylül öncesi Türkiye siyasal hayatı ise alternatifsiz kalmıştı. Bu gerçekte, bizdeki burjuva sağın anti-demokratik yapısının, merkez-solun örgütsüzlüğünün ve içtensizliğinin büyük payı olduğu gibi, elbette marksist solun ağırbaşlı bir siyasal birlik yaratacak düzeyde olmamasının da payı vardır.

21 Nisan cuntasının, Yunan halkına kabul ettirmek istediği ideoloji, Atlantik Paktı (NATO) ile anti-komünist kalması yöneticilerince garanti edilmiş ülkelerce kabul edilmiş ideolojinin aynıdır: anti-komünizm, iç düşman yaratma ve askeri diktatörlük. Öteki NATO ülkelerinde buna gereksinme yoktur, ama Yunanistan ile Türkiye gibi ülkelerde vardır. Cunta lideri Papadopulos **"Kendi kendimize karşı devrim yaptık"**diyordu. **Halk** sözcüğü yerine **ulus** sözcüğünü kullanıyor, **"devletin ülkesi ve ulusuyla bölünmezliği"** ilkesini savunuyordu. Sonuç aynıydı:demokratlarla, ilericilerin tutuklanması, işkence ve hürriyetlerin ilgası. Tabi bugün Türkiye'nin yapısı ile konumuna bağlı olarak, Türkiye'ye ek görevler de yüklenmektedir: Orta-Doğu'nun Jandarmalığı, Sovyetlere karşı havaalanları ve başkaca nükleer silahlar depolanması.

Yunanistan haberalma örgütü KYP, nasıl CIA'nın kontrolu altında idiyse, bizdeki benzer örgütler de aynı durumdaydı. Yunanistan'da işkence nerede, hangi örgütlerin oluşturduğu birimlerde yapılıyor idiyse, bizde de oralarda yapılıyor. Yunanistan, daha uygar bir aşamada olduğu için orada idam cezası uygulanmadı, bizde ise uygulandı. Bizdeki devlet terörüne, ölüm cezası ile merkezi otoritenin tarihsel despotizmi daha da çok karıştı. Örneğin Yunan cuntası,yurt dışında rejime muhalefet eden, tanınmış aktiris Malina Merkuri'nin babası öldüğünde, onun, babasının cenazesine katılmasına izin vermek **"efendiliğini"** gösterebiliyordu. Elbette bizdeki tarihsel despotların aklından böylesi incelikler geçmiyecekti.

Aydınların ve politikacıların tavrında da farklar vardır. Başta Andreas Papaandreu olmak üzere, birtakım demokrasi yanlısı aydınlar yurt dısına çıkıyorlar ve açık muhalefet yapıyorlardı. Biz bu konuda fazla eleştirel olmadan şu düşünceleri öne sürebiliriz: elbette, Türkiye'de demokrasiye doğru olacak değişim, temelde bu ülkenin içinden gelecektir. Ama, demokrasi konusunda, gene dünkü tavizli davranışların benzeri davranışlardan yardım umuluyorsa, bu yaratılacak demokrasinin de gene dünkü gibi bir **"demokrasi"** olması -yani demokrasi olmaması- tehlikesi vardır. Hep birlikte yaşayacak, mücadele edecek ve göreceğiz. Fakat bu konuda, bugünden şunu söyleyebiliriz ki, Türkiye demokratları, demokrasi mücadelesini enaz Avrupa ölçülerinde -bu arada da Yunanistan demokrasi mücadelesi ölçüsünde- ele almazlarsa, sonuçtan fazla umutlu olmamak gerekir. Daha bugünden, dünkü biçimsel demokrasinin özlemi, birtakım sol aydınlarda bile gözlemlenebiliyor: yani, biraz daha demokratlaşmış AP, tabandan gelmeyen bir CHP, siyasi bir örgütlenmede toplanmayan, ekonomik mücadeleyle yetinen sendikalar...gene küçük örgütler halinde siyasal yaşamın kıyısında yeralan sol partiler... gibi. Oysa açıklıkla görüldüğü gibi, Türkiye'de demokrasi sorunu en az Yunanistan'daki demokrasi sorunu en az Yunanistan'daki demokrasi sorunu kadar zordur. Hatta, tarihsel ve bugünkü ekonomik-toplumsal yapımız gözönüne alındığında, daha da radikal çözümlere muhtacdır. Nitekim, Yunan cuntası sırasında, yurt içindeki muhalefetin dışında -buna bazı din adamları da katılmıştı-;yurtdışındaki Yunanlı aydınlardan, cunta savunucuları dışta tutulursa, sesini yükseltmeyen aydın kalmamıştı. Biz, Türkiye'nin yaşadığı, modern çağındaki bu en güçlü sınavında, yurt dışında olup da çeşitli küçük hesaplar sonucu, susan aydınları da görüyoruz. Aydınları susan halklar **"zillet"** içinde yaşarlar.

18 Mart 1982 günlü 'Le Monde' gazetesinde, gazetenin özel muhabiri Claire Trean adıyla yayınlanan yazının bir yerinde şu düşündürücü satırlar da yeralıyordu:

***Türk 'geleneğindeki' işkencenin - çok yaygın ve bunaltıcı açıklama girişimlerini de burada anmalıyım. 'Her Türk karısını ve çocuklarını döver. Devlet-Baba'nın da bunu yapmasını böylece kabul eder' dedi Halk Partisi'nin "sosyal-demokrat" bir eski bakanı. İstanbul'da bir gazeteci de şöyle dedi bana: 'Bu ülkede yirmi milyon hiçbir şeyi olmayan insan var, oturacak bir sandalyesi bile olmayan.Her gün kırlardan binlerce işsiz insan geliyor ve işsizler kalabalığını arttırıyor, gecekonduları dolduruyor, İstanbul'un ve öteki kentlerin. Bunlar, her zaman polis tarafından hırpalanan insanlar. Öyleyse, polis merkesinde ya da askeri hapishanelerdeki işkence, gerçekten onları neden ilgilendirsin..."**

Gerçi bu bir gazetecilik yazısıdır ama, gene de fazlasıyla düşündürücüdür. Öyle sanıyorum ki, her eylemimizde,derin derin düşünmeliyiz: hangi uygarlık ölçülerine göre, hangi teorik bilgiye göre, düşünce ve davranış birliği içinde, hangi ahlaka göre? A.H.

5 idam kararı daha verildi

İLHAN ERDOST'UN ÖLDÜRÜLMESİYLE İLGİLİ MAHKEME SONUÇLANDI

Sahibi bulundukları yayınevinde yasak yayın bulundurdukları gerekçesiyle 7.11.1980 tarihinde göz altına alınan İlhan Erdost ve Muzaffer Erdost kardeşlerden, İlhan Erdost'un Mamak Askeri Ceza ve Tutukevi'nde askerler tarafından dövülerek öldürülmesine ilişkin görülen dava sonuçlandı. 1'i astsubay 5 kişi 8 yıl ile 10 yıl 8 ay arasında değişen hapis cezalarına çarptırıldı.

Yayıncı ve yazar İlhan Erdost götürüldüğü Mamak Cezaevi nizamiyesinde askerler tarafından dövülmüş ve geçirdiği beyin kanaması sonucu ölmüştü.

DİYARBAKIR ÖZGÜRLÜK YOLU DAVASI SONUÇLANDI

Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde görülmekte olan Diyarbakır Özgürlük Yolu davası sonuçlandı. Aralarında Diyarbakır eski Belediye Başkanı Mehdi Zana'nında bulunduğu 207 kişilik davada, M. Zana sahte kimlik taşımak, örgütlere silah dağıttırmaktan 24 yıl hapse mahkum olurken 123 devrimci 19 yıla kadar değişen hapis cezalarına çarptırıldı.

PARTİZAN DAVASINDA 10 İDAM CEZASI İSTENDİ

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesinde görülmekte olan bir Partizan davasında Askeri Savcılık 10 devrimci hakkında idam cezası istedi. Toplam 78 kişinin yargılandığı Partizan davasında alınan bir ara kararda da cezaevi yönetiminin, tutukluların savunma dilekçelerini mahkemeye getirmelerine engel olmaması istendi.

BERGAMA DEVRİMCİ YOL DAVASINDA KARAR: 1 İDAM

Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde sonuçlanan Bergama Devrimci Yol davasında 1 idam, 4 ömür boyu hapis cezası verildi.

54 kişinin yargılandığı davada ŞENOL BÖKE adlı devrimci idam cezasına çarptırılırken, 6 kişide 2 yıl ile 6 yıl arasında hapis cezasına çarptırıldı. Yine 32 beraat kararı verilen mahkemede, bir kişinin davasının da kaldırılmasına karar verildi.

EGE DEVRİMCİ YOL DAVASINDA 4 İDAM KARARI VERİLDİ

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde görülmekte olan Ege Devrimci Yol davasında 4 idam kararı verildi.

17 devrimci hakkında idam istendiği davada 72'si tutuklu, 183 kişi yargılanıyordu.

Üniversitelerde kıyımlar sürüyor

Üniversitelerde çalışan öğretim üyelerinin rotasyona tabi tutulması, sözleşmeli öğretim görevlilerinin sözleşmelerinin iptali ve kadrolarının yenilenmemesi üniversitelerdeki huzursuzluğu devam ettiriyor.

YÖK Başkanı Doğramacı **"istifa eden öğretim üyesi bana gelsin hemen görevine başlatayım"** derken geçtiğimiz ay içinde Ankara Üniversitesi Fen Fakültesinden 8, DTCF' den bir, Veteriner Fakültesinden bir, Hukuk Fakültesinden bir, BYYO'dan bir, SBF'den iki, Tıp Fakültesinden beş, Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesinden on iki, Ege Üniversitesinden on, Hacettepe Üniversitesinden bir olmak üzere çok sayıda öğretim ve görevlisinin üniversitelerle ilişkisi kesildi, ayrıca dört öğretim üyesi de istifa etti. (Necmi Kayhan)

Amip gibisin kardeşim

Ömer Polat

Bizim Türkiyeli devrimci örgütleri, nedense, hep bizim Kürt aşiretlerine benzetiyorum. Gerçi bizde devrimci örgüt sayısı kadar aşiret yok, yok ama olsun, gene de benzetiyorum. Daha doğrusu ben benzetmiyorum, benziyorlar. Nasıl mı? Nasıl olacak, bizim Kürt aşiretleri arasında kavga döğüş eksik olmaz, bizim devrimci örgütlerinde. Bizim Kürt aşiretleri de içten içe öbür aşiretleri yiyip bitirmek isterler, bizim devrimci örgütler de. Hani adamın biri, **"insan insanın kurdudur,"** *demiş ya, işte öyle. Bizim Kürt aşiretleri de öyle, bizim devrimci örgütler de. Bizim Kürt aşiretleri tek şeyden korkarlar: Candarmadan. Bizim devrimci örgütler de öyle. Baş kaldırıp dağa çıkanlarımız olur iki taraftan da, ama aldırma birşey değişmez. Önümüz açıkken yere göğe sığmayız, ama, ama hele bir derenin ucundan candarmanın tüfeğinin ucu görünsün, valla bıldırcın yavrusundan daha tez arazi oluruz. Bakıyorum, 12 Eylül 1983'ten sonra bıldırcın belası gibi arazi olan, ufaktan da, yalandan da olsa günah çıkarmaya çalışan örgütlerimiz, candarmanın tüfeğinin namlusu kaybolur gibi olunca yeniden aç aslan kesilmeye başladılar. Yeniden hesap sorulmalar boy göstermeye başladı. Ne bileyim, ne biçim milletiz anlamıyorum. Yani adam olmamız için hepimizin başına bir alay candarma mı gerekli? Maşallah az da değiliz. Geçen bir arkadaş elli yedi örgüt saydı. Durmadan da çoğalıyoruz maşallah. Nazımın* **"Akrep gibisin kardeşim,"** *adlı şiirine bir de bunu eklemek gerekli. Şöyle:*

"Akrep gibisin kardeşim
Amip gibisin kardeşim.
Bir yandan sokar, bir yandan
çoğalırsın kardeşim." *gibi*

Yalan da değil. Amip gibiyiz valla. Emperyalizme, kapitalizme, Türkiye egemen sınıflarına karşı mücadeleye önce tek çıkmışız, giderek çoğala çoğala ulaşmışız elli yedilere. İnşallah ellisekiz'e ulaşmayız.

Ben 12 Eylül sonrası biraz aklımızın başımıza geleceğini, biraz azalacağımızı, biraz birleşeceğimizi düşünmüştüm, ne gezer? Üstüne üstlük azmışız gibi bu arada da bölündükçe bölündüler. Ne diyeyim? Devam. Belki bölüne bölüne kırkbeş milyona ulaşırız da böylece kurtuluruz.

Bizim devrimci örgütlerin, bizim Kürt aşiretlerine en çok benzeyen yanlarından birisi de aşıkları, yani ozanları. Nasıl mı? Dinleyin:

Bizim her Kürt aşiretinin bir **"dengbej"**i, yani *destan* söyleyicisi vardır. Bir *tür* hak aşığı, yani bizim devrimcilerin ağzıyla **"devrimci ozanları"**. Dengbej'siz aşiret, biliniz ki yarı beysiz aşiret sayılır. Çünkü her dengbej, aşiretinin reklam yayın organıdır. Kendi aşireti ile başka bir aşiret arasındaki küçük bir dövüşü, Hazreti Ali cengi gibi anlatır. Tabii hep kendi aşireti galip gelir. İşi gücü aşiretine övgü düzmektir. Aşiretinin, beyinden başlar, Zaloğlu Rüstem'e eş tutar, atları Hazreti Ali'nin Düldül'üne boyun eğdirir, kuyruk indirir, kendini tutamaz, beyinin bitlerini bile över. Yok bizim beyin bitleri bir koça benzer, aslan gibi yırtıcıdır, ceylan gibi seker, diye. Hem güzel de söyler. İlk dinleyişte aldanırsın, çünkü alır götürür seni. Hele bir de gençsen, hele bir de başında sevda yelleri ha babam, de babam fırtına olmuşsa, bizim dengbeje vurulmamak elde değil. İşte o zaman da aşiretinin beyini Zaloğlu Rüstem, bitlerini de koç görürsün.

Bakıyorum bizim her devrimci örgütün, bir de devrimci ozanı var. Elbet devrimci ozan olacak, dengbej veya halk aşığı olacak değil ya! Her örgütün devrimci ozanı da örgütünün dünya görüşüne göre şekillenmiş. Benimki de laf mı şimdi, elbet aşiret dengbeji aşiretinin davulunu çalacak. İçlerinde arkadaşlarım da var. Kusuruma kalmasınlar. Ben kafiyeden vazgeçerim ama Safiye'den vazgeçmem. Ne diyordum? Ha, işte bu devrimci örgüt ozanları örgütlerinin vuruculuğunu, kırıcılığını, yumuşaksa yumuşaklığını, yaman Marksist-leninist ise, o yanını yemin edeyim, örgüt liderlerinin yazıya zor döktüğünü, onlar kafiyeye döküyorlar.

Diyelim ki bizim ozan **"hesap sorucu"** bir örgütün ozanı. O zaman kafiye hep **"vurmak, kırmak, sormak"** üstüne kurulu. Veya diyelim ozanımız **"çok teorik"** bir örgütün ozanı. O zaman da kafiyeler **"...izm, ...izm, ...izm"** üstüne kurulu. Eğer ozanımızın bağlı bulunduğu örgüt **"yumuşak görüşlü"** bir örgüt ise, o zaman iş başka. Kafiyeler **"barış, gene barış, gene de barış"** üstüne kurulu. Yok örgütü çok halkçı bir örgütse? O zaman da kafiye kurmaya ne gerek? Çık, bir halk türküsü, olmaz iki halk türküsü söyle, yer gök kırılsın.

Minareden at beni
"Minareden at beni,
İn aşağı tut beni", diye.

Ozan arkadaşlarım bağışlasınlar. Demem, onların kişiliklerine değil. Kişiliklerine saygım var. Sözüm tuttukları yola. Veya tutulmak zorunda oldukları yola. Aslolan örgüt aşığı olmak değil, aslolan halk aşığı olmaktır. Yunus gibi, Karacaoğlan gibi, Dadaloğlu gibi, Nazım gibi. Nazım bir örgüte bağlılığını aşıp, halka, insanlığa mal olmasını bilmiş, büyük bir ozandır ve büyüklüğü de bundan dolayıdır.

Evet, örgütler aşiretçilikten kurtulmalıdırlar. Uluslaşma süresine girmeli Türkiyeli örgütler. Geç bile kalındı. Benim her gün yabancı bir ülkede korkuyla uyanmaya, kuşkuyla insanlara bakmaya gücüm ne kadar yeter, bilmem. Yurdumu çok özledim. İnsanlarımı çok özledim. Halklarımızın da özlemi çok. Onların özlemi özgürlüğe, tokluğa, korkusuz uyumaya...

Biliyorum benim bu yazımı okuyan çok keskin bir çok örgüt militanı gülüp geçecekler satırlarıma. Kusura kalmasınlar, benim gücüm bu kadar. Neyleyim ben hala -izm kafiyesi kurma ustalığına ulaşamadım.

Yozgat valisi General Borantaş'ın marifetleri

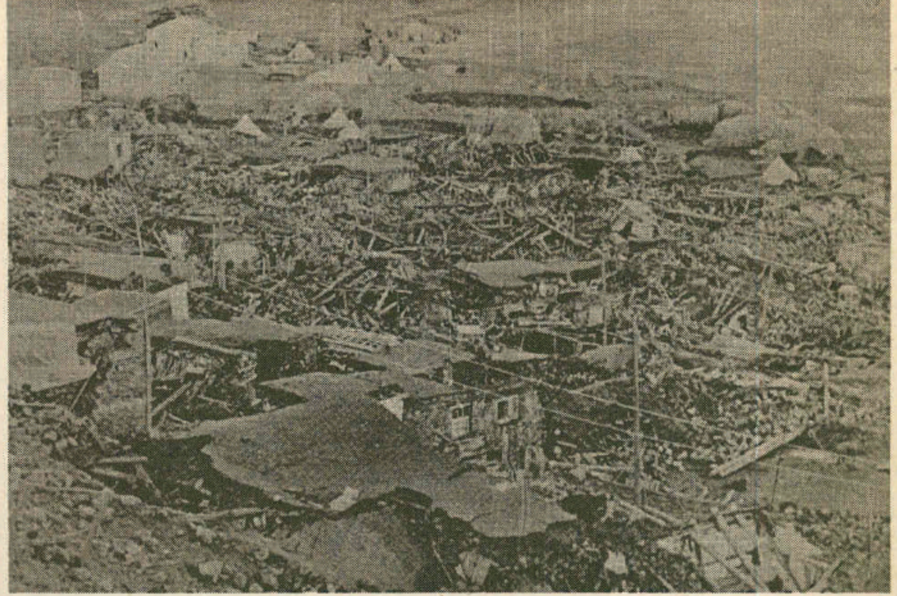
Ben Yozgat'ta orta dereceli bir okulda öğretmenim. Sivil askerlik desek daha doğru olur ya. Neyse asıl anlatmak istediğim bu değil. Faşist generaller cuntasının; faşist Yozgat valisi general M.Hakkı Borataş'ın; kanunsuz, yönetmenliklerde ve de bir başka ilde uygulaması olmayan; çıkardığı bir emirle, yıllık, haftalık, günlük plan yaptırması ile ilgili.

Belki buraya kadar normal sayılabilir. Zaten faşist generallerin görevi bu denebilir. Asıl ilginç olanı; planı okullara gönderdiği emirde belirttiği "Büyük oluk" yayınlarının defterlerine yapılmasını istemesi. Yozgat ilinin tümü düşünülürse bunun binlerce defter edeceği açıktır.

Öğretmenler arasında bu mantıksız gibi gözüken olayın açıklaması; valinin yayın eviyle anlaşarak para yediği şeklinde.

Tunceli'den geçen yıl gelen; ve de geçen yıl uygulattığı bu emri, bu yılda çıkardığını öğrendik.

Faşist cuntanın valisinin, her öğretmenden 500 lira çalarak "Büyük oluk" yayınlarıyla ortak, milyonları cebe indirmesi öğretmenler arasında nefretle karşılanmaktadır.

Deprem 1500 can aldı

Can kaybı neden yüksek oluyor?

1 Önceden alınması gereken önlemler, depremden depreme hatırlanıyor.

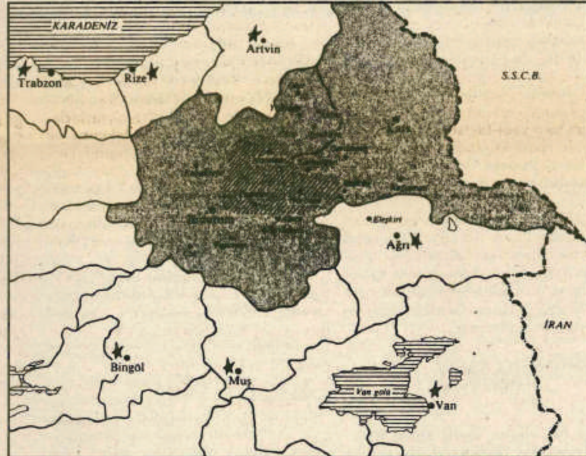
2 Bina yapımının kontrolsüzlüğü can kaybını arttırıyor.

3- Doğu Anadolu'da çok yaygın bina tipi olan "kerpiç" evlerin, depremlere karşı hiçbir güvenliği olmuyor.

4 Türkiye deprem açısından en aktif kuşaklardan biri üstünde

5 Depremin önceden belirlenebilmesine yönelik çalışmalar yetersiz

6- Türkiye'nin özellikle Doğu bölgelerindeki depremler, gelişmiş ülkelerdekine oranla daha çok can alıyor

TÜM DOĞU ANADOLU'DA HİSSEDİLDİ— Sabah saat 07.12'de meydana gelen deprem tüm Doğu Anadolu'da hissedildi. Richter ölçeğine göre 7.1 şiddetindeki deprem, Erzurum'un Pasinler, Horasan, Narman ile Kars'ın Sarıkamış ilçelerinde, köylerde, Kars'ın bazı köylerinde büyük hasara ve can kaybına yol açtı. Depremden sonra Erzurum adeta alarma geçirildi ve yardım çalışmaları başladı.

Depremin merkezi Horasan'a bağlı köylerdeki 2 bin konuttan 1601'i yıkıldı.

Depremin olduğu gün Cuntanın başı Evren, Dış ülkelerden gelen yardım teklifini **"kendi yaramızı kendimiz sarabiliriz"** *diyerek reddetti. Buna rağmen çeşitli ülkeler yadımda bulundular.*

30 Ekim, Pazar sabahı Erzurum ve yöresinde 7.1 şiddetinde bir deprem oldu. Bundan yedi yıl önce olan Van depreminden bu yana en şiddetli olan deprem çok sayıda can ve mal kaybına yol açtı. Deprem Erzurumun Pasinler, Horasan, Nenman ilçeleri ile Karsın Sarıkamış ilçe ve köylerinde büyük hasara yol açtı. Son gelen rakamlara göre 1334 kişinin öldüğü, yüzlerce kişinin de yaralandığı bildiriliyor. Enkaz kaldırma çalışmaları sürdükçe ölü sayısının 1500'e çıkmasından korkuluyor.

Hemen seçimlerin öncesinde meydana gelen bu felaket karşısında devlet yetkililerinin ilk tepkisi çok ilginçti. Evren başlangıçta dış ülkelerden gelecek yardımları reddettiklerini açıklamasına rağmen çeşitli para ve yiyecek yardımında bulundular. Bu deprem felaketinden sonra da, bilinen açıklamalar ve tartışmalar yapıldı. Önlemlerin nasıl olması gerektiği, alınan ve alınacak önlemler yine hepbir ağızdan tekrarlandı. Ama bu kez ülkenin içine girdiği seçim havası deprem felaketinin süratle unutulmasına yol açtı. Depremzadeler tekrar kendileriyle başbaşa bırakıldılar.

LIEGE'DE DEPREM TÜRKİYELİLER EVSİZ KALDI

8 Kasım günü Almanya Belçika ve Hollanda'yı etkileyen bir deprem oldu. Depremde Belçika'da Liege bölgesinde oturan Türkiyelilerin konutları zarar gördü. Gerek Belçika Kraliçesi gerekse çeşitli Belçika kurumları depremzade Türkiyelilerle ilgilendi ama Konsolosluk yetkililerinden kimse ortada görünmedi.

Türkiye'nin yüzde 76'sı deprem tehdidinde

KOYU YERLER
BİRİNCİ DERECE
AÇIK YERLER
ORTA DERECE

İTÜ *Maden Fakültesi Jeofizik Bölümü Başkanı Prof. Dr. Nezihi Canıtez ve Jeoloji Mühendisleri Odası Başkanı İsmail Kulaksızoğlu'nun verdiği bilgilere göre, Türkiye nüfusunun en az yüzde 76'sı doğrudan deprem tehdidi altında yaşıyor. Nüfusun yüzde 22'si birinci, yüzde 29'u ikinci derecede, yüzde 25'i üçüncü derecede deprem bölgesinde. Kulaksızoğlu, deprem tehdidi altındaki nüfusun oranını yüzde 95'e kadar çıkarırken, kentlerin yüzde 75'i, barajların yüzde 41'inin deprem bölgesi içinde yer aldığını belirtiyor. Sismik harita, Türkiye ve komşu bölgelerde deprem merkezlerini ve yoğunluklarını gösteriyor.*

Kurtarma çalışmalarından

Deprem sonrası

ben
devlet babayım
kondu yaptım sana halkım
deprem acıların son
topla davarını malını
topla çoluk çocuğunu
git kon

ben
devlet babayım
mağaralarda
çadırlarda
yaşamana son
kondu yaptım sana halkım
altı beton üstü beton
çoktan yarıldı duvarlar
yok kapısı penceresi
ister ısın
ister don

Can YOKSUL

Ve Özgürlük Türkülerimizi birlikte söyledik

Türkiye halklarının yurtdışındaki sesi, bir gece, bir gündüz Berlin'de yükseldi.

Türkiyeli yazar, sanatçı, sendikacı, gazeteci ve bilim adamlarının ortaklaşa düzenledikleri eylemleri siyaset, milliyet ayırımı yapmaksızın büyük kitleler destekledi. Bu eylemlerde cuntanın seçim komedisi teşhir edildi, baskı ve zorbalıkları kınandı.

"Türkülerimizi birlikte söyleyelim" *5 Kasım gecesine üç bini aşkın seyirci katıldı. Geceyi, 6 Kasım günü yapılan açık oturum, protesto yürüyüşleri izledi.*

Yurt dışındaki Türkiyelilerin güzel bir dayanışma örneğini sergileyen bu eylemlerin ayrıntılarını aşağıda arkadaşımız **Arif Özserin'***in kaleminden okuyacaksınız.*

Salon hıncahınç dolu, gecenin başlama saati bile gelmemiş.. Salon kapısında girmek isteyenler... Tatlı bir karmaşa var ortalıkta. Hemen karşıdaki ufak salon açılıyor ve iki salonda aynı anda, aynı sanatçılarla, aynı program yapılma hazırlığına giriliyor. Birden düzenleme komitesini sinirli bir hava kaplıyor, olumsuz tartışmalar geçiyor. Derken iki salon arasındaki trafik düzeni gerçekleşiyor ve gece başlıyor. Gece başladığı anda tüm sinirler gevşiyor, yerini bir tebessüm, dostluk-arkadaşlık alıyor. Salonu ayakta, koltuk aralarında, yerlerde, üst üste dolduran insanlarımız, halkımız hemen aksaklıkları unutuyor ve kendini gecenin o sıcak, o dayanılmaz dinamik ritmine kapıp koyveriyor.

Adını herzaman saygıyla, sevgiyle andığımız, yürekli bilim adamı Server Tanilli'nin uzun mesajı ile gece açılıyor. Mesaj aynı zamanda geceyi 5-6 Kasım eylemlerini düzenleyen tüm sendikacıların, sanatçıların ortak ularını yansıtıyor; Birlik, ilkeli samimi birliktelik...

Ve Berlin, Ömer Polat'ı tanıyor bu gecede. Usta hikaye-tiyatro yazarı, gazeteci Ömer Polat bu kez ağzından bal damlayan bir sunucu, daha doğrusu gecenin bütünleştiricisi. Dayanışma gecelerinin biçiminde ve özünde önemli değişimler sunuyor bize Ömer Polat. Ve tüm izleyicilerle kurduğu candan diyaloğun sonucunu bol bol alkış toplayarak alıyor...Ömer Polat, Melike Demirağı çağırıyor. Melike şarkısını bitiriyor bu sefer Melike sunuyor sanatçıları ve Ufuk Adalı çıkıyor sahneye.Dostluk türküleri söylüyor Ufuk, iniyor sahneden. Omer çıkıyor Sümeyra'yı çağırıyor. Hasta haliyle bile Sümeyra ustalığını ortaya koyuyor. Hocası Ruhi Su'nun bestelerini okuyor. Salon alkıştan inliyor. Ömer çıkıyor sahneye ve Sürpriz yaparak bir türkü okuyor, türküyü yarıda kesiyor İsveç'te yaşayan Kürt hikayeci Mahmut Baksi'yi sahneye çağırıyor.

Mahmut Baksi ile Ömer Polat karşılıklı Kürtçe türküler okuyorlar. Bu içten, bu yürekten gelen gür ses karşısında seyirciler hepten coşuyor... Sevgi gösterileri, alkışlar...İbrahim Tokgöz-Derya ve Deniz grubu çıkıyor. 2 ufacık çocuk ellerinde mikrofon bu gecenin heyecanına, atmosferine uymaya çalışıyorlar. Zamani söylüyor, halk istiyor... Ve Fuat Saka ile Mesut sahneye geliyorlar. Fuat alabildiğine yeni, alabildiğine canlı bu gecede.Fuat'ın türküleriyle seyirciler sanki ayrılmaz bir parça oluyorlar, birlikte söylüyorlar. Hele 1 Mayıs'a sıra gelince tüm salon ayaklarıyla-elleriyle bir bütün oluşturuyor. Fuat'a eşlik eden Mesut kah piyanoyla kah gitarıyla, kah sesiyle-sazıyla Fuat'ın sağ kolu oluyor. Ömer'in kara mizah fıkraları ile zaman geçerken Emekçi geliyor. Zaman kısıtlaması gündeme geldiği için Emekçi hemencecik 2-3 türkü söylüyor. Daha izleyiciler doyamadan Emekçi sahneden ayrılıyor. Bazı seyirciler bu üzüntüyle durumu protesto ediyorlar... Ve Kürt halkının büyük ozanı Şıvan geliyor. Salonda artık heyecan son noktasında. Şıvan, Kürt halkının yüzyılarca bastırılmış sesini, acılarını, umutlarını, özlemlerini haykırıyordu sahnede. Herşeye inat ayakta kalmaya, direnmeye çalışan tüm ezilenler için söylüyordu. Sanki yüreğini koparıp bizlere atıyordu.. Uçar gibi sazını çalıyor, koştururcasına,nefes nefese türkülerini okuyor, salon kendinden geçmiş bu büyük ozanı dinliyordu.. Ve Şıvan düzenleme komitesinin yapamadınğını yaparak bir başka Kürt ozanı-sanatçısı Nizamettin Arıç'ı sahneye çağırdı. Nizamettin bazen kavalıyla bazan yalın gür sesiyle tüm herkesi büyüledi.. Ve salonun kapanış saati geldiğinde Şıvan'ı halktan ayırmak zor oldu. Şıvan "Kinem" i söylüyor, herkes ayakta ona eşlik ediyordu. Bir türlü gidemiyor Şıvan, bırakmıyor halkımız...Sanatçılarını...

KONSOLOSLUK ÖNÜNDE PROTESTO

Pazar günü Türkiye'de insanlar zorunlu olarak sandık başına gönderilirken aynı saatlerde sanatçı-sendikacılardan oluşan bir grub Berlin Türkiye Konsolosluğu önünde bir protesto gösterisi yaptı. Saat 10'da başlıyan gösteri sırasında, üzerinde Türkiye'deki durumu açıklayan bir metin olan siyah çelenk Konsolosluk önüne bırakıldı. Siyah çelenk polisler tarafından hemen kaldırıldı. Bunun üzerine çelenk Konsolosluk önündeki sokak direğine asıldı. Gösteri kısa bir konuşma ile sone erdi.

TARTIŞMALI BASIN TOPLANTISI

"Bu bir seçim değil komedidir" gazeteci-yazar Dursun Akçam'ın söylediği bu sözlerle 6 Kasım göstermelik seçimleri ve Türkiye konulu tartışmalı basın toplantısı açıldı. Toplantıya konuşmacı olarak; Türkiye-NATO ilişkileri ve Almanya'nın askeri yardımları üzerinde çalışmalar yapan Prof. Ulrich, yazar prof.Ingeborg Drewitz, SPD Bölge Başkan Vekili Dr. Norbert Meissner, DGB üyesi; Sanat Sendikası başkanı Dieter Ruckhaberle, gazeteci-yazar Dursun Akçam, DİSK Maden İş Başkan vekili Bahtiyar Erkul katıldı. Toplantının yöneticisi ise Dr. Cihan Arın'dı. Ayrıca bu toplantıda konuşmacı olarak ismi yer alan Yeşiller milletvekili Jürgen Reents ise önemli bir gerekçeden dolayı toplantıya katılamadı.

Toplantıyı kısa bir açış konuşması ile açan C.Arın ilk sözü Dursun Akçam'a verdi. D.Akçam konuşmasında seçimleri komedi, partileri de Cuntanın soytarıları olarak niteledi ve şöyle devam etti. **"Anayasa ile hazırlanan bu seçimler platformunda Marksist Sol, İslami Akım ve Kürt halkının istekleri yer almamıştır. Ayrıca halkın tarihsel iki akımı-eğilimi AP ve CHP seçimlerde yoktur. SODEP ve BTP seçimlere sokulmamışlardır. Cunta üç memuruna kurdurduğu üç parti ile üç yıldan beri temellerini oluşturduğu faşist dikattörlüğün açılış törenini yapmaktadır.'** Akçam konuşmasının sonunda Avrupalı demokratlara ve ilericilere seslendi. "gerek demokrasi gerekse Türkiye'ye yapılan askeri ekonomik yardım konularında görevler düşüyor" dedi..Daha sonraki konuşmacı Bahtiyar Erkul'du. **"Bütün dünyanın dikkatleri bugün Türkiye'ye çevrilmiş durumda"** diyerek B.Erkul sözlerine başladı ve Cuntanın 3 yıllık ekonomik-politik bir değerlendirmesini yaptı. Uygulanan ekonomik politikalar sonucu işçilerin açlığa-sefalete itildiğini söyledi. B.Erkul sonra sözü seçimlere getirerek **"3 partinin hangisine oy verirsen ver direkt Askeri Cuntaya oy vereceksin"** dedi **"Biz düşünce özgürlüğüne açık bir demokrasi istiyoruz, biz işçi sınıfının politik örgütünün serbestçe örgütleneceği bir demokrasi istiyoruz"** diyerek sözlerini bağladı.

Yönetici C.Arın iki Türkiyeli konuşmacıdan sonra yazar I.Drewitz'e söz verdi. I.Drewitz, konuşmasında 1933 Almanyası ile 1983 Türkiyesi arasındaki benzerlikleri anlatarak başladı ve **"her iki dönemde de demokrasi boş bir laf olmaktan öteye geçememiştir"** dedi. 6 Kasım seçimlerine katılan partilerin gerçek demokratların sözcüsü olmadığını açıkladı. **"uluslararası gözlem, denetim ve karşı koyma ile demokrasi sözcüğünün kötüye kullanılması engellenebilir"** diyen Drewitz sözlerinin sonunda konuyu Almanyadaki Türkiyelilere getirdi ve **"Ülkemizdeki Türklerin yüksek sayısı bizi onların ülkesinde olanlarla ilgilenmeye ve onlarla birlikte Türkiyedeki gelişmeleri eleştirmeye zorluyor"** dedi... Sonraki konuşmacı Prof.U.Albrecht ise Türkiyenin NATO üyeliği ile göstermelik seçimlerin bağlantısını **"öyle ya NATO kendisini dünyadaki demokrasinin korunmasından sorumlu tutuyor"** diyerek açıklamaya çalıştı. **"Türkiye NATO içinde ABD'den sonra en fazla askeri olan ülke. Bu askerler ülkedeki kontrol için mi besleniyorlar? Türkiye stratejik bir konumda ve NATO'da daha ziyade bir saldırı gücü olarak rol oynuyor.** Prof.U.Albrecht'e göre Evren NATO'da Türkiyeli politikacılardan daha çok tanınıyor. Albrecht, **"Heryerde ordu işkence ve baskı ile direkt bağlantılıdır. Türk ordusu neden farklı olsun, anlamıyorum"** diyerek sözlerini tamamladı. SPD Berlin Başkan Vekili N.Meissner söz alarak, **"Türkiye'de bugün neden seçimler yapılıyor"** sorusuyla konuşmasına başladı. **"Cunta sadece dünya kamuoyuna, haber ajanslarına bir seçim sonucu vermek için bu seçimleri düzenlemiştir. Ülkesinde gerçek demokrasinin dönmesini isteyen herkesin gözleri boyanıyor"** diyen Meissner, seçimleri **"bu bir ihanet eylemidir ve Türkiye 7 Kasımda da bir askeri diktatörlüğün altında kalacaktır"** şeklinde yorumladı. Meissner, **"Türkiye'de demokrasi ordunun gelmesi ile çökmedi, daha ziyade hayat için gerekli olan herşeyin haklı bir şekilde dağıtılmayışından dolayı yıkıldı"** diyerek konuşmasını bitirdi. Toplantının son konuşmacısı D.Ruckhaberle, **"kendi tarihimizden ders alalım"** diyerek konuşmaya başladı. Türkiye'deki göstermelik demokrasinin hangi güçlere dayandığını soran konuşmacı, cevabı da kendi vererek, bu gücün NATO olduğunu söyledi. **"Türkiye'de insan haklarını, düşünce özgürlüğünü yok eden bir diktatörlük var"** diyen Ruckhaberle, seçimleri eleştirdi ve **"Maske düşürülmeli ve biz de bu işe katkıda bulunmalıyız."** diyerek sözlerini bağladı.

Konuşmacıların sözlerini tamamlamaları üzerine soru ve tartışma bölümüne geçildi. Bu arada söz alan AL eski milletvekili Rita Kandemir, ilticacıların çok zor koşullar altında yaşadıklarını, saat ücreti 3 DM.'dan çalışmaya zorlandıklarını söyledi. Kandemir ayrıca Almanya'daki yabancılar için seçme ve seçilme haklarının verilmesini istedi. Bir soru üzerine tekrar söz alan Dursun Akçam, Almanya'daki Türkiyelilerin Cuntaya karşı tavırsız kalmalarının bir nedeni olarak Alman hükümetinin uyguladığı sert Yabancılar Yasasını ve uygulamaları gösterdi.

GÖSTERMELİK SEÇİMLER VE SAYIM

Basın toplantısının bitiminden sonra toplu halde salona geçildi. Salonda, Türkiye'deki seçim platformu, kukla partiler, seçim pripagandası, vb. çeşitli panolar halinde sergileniyordu. Salonun ortasında siyah bir seçim sandığı hazırlanmıştı ve sandığın arkasındaki panoda Evren'in 3 ayrı renkli resmi A,B,C partileri olarak yer alıyordu... Salonda bulunan tüm davetliler, izleyiciler oylarını yazarak sandığa attılar. Tabii ki oyların büyük çoğunluğunda **"Hayır"**, **"Kahrolsun Faşist Askeri Cunta"**, **"Seçim değil Devrim"** gibi sloganlar yazılmıştı. Oyların kullanılması bitince Dursun Akçam ve Bahtiyar Erkul oyları saymak üzere sandığı açtıklarında oyların sandığın altındaki bir çöp sepetine atıldığı görüldü. Böylece Türkiye'deki göstermelik seçimler sahnelenmiş oldu.

Burada kısa bir konuşma yapan Akçam ve Erkul, 5-6 Kasım eylemlerine katılan herkese teşekkür ettiler ve üniversitenin önünde başlayan yürüyüşe davet ettiler.

Nizamettin Ariç ve Şiwan

SEÇİMLERİ PROTESTO YÜRÜYÜŞ

Berlindeki Türkiyeli örgütlerin ortaklaşa organize ettikleri ve sendikacıların-sanatçıların desteklediği yürüyüş 6 Kasım Pazar günü 14.30 sıralarında başladı. Yürüyüşe katılımın azlığı dikkat çekerken, sanatçıların pankartının sorun yaratması üzücü bir durumdu. Yürüyüş boyunca cuntanın göstermelik seçimleri, göstermelik partileri eleştiren sloganlar atıldı, pankartlar taşındı. Yürüyüş yapılan konuşmalarla sona erdi.

5-6 KASIM EYLEMLERİNİ (VORSICHT DEMOKRATİE) KİMLER DÜZENLEDİ

5-6 Kasım eylemleri bir platform etrafında toplanmış olan sanatçıların-sendikacıların-bilim adamlarının seçtikleri bir koordinasyon komiteleri tarafından gerçekleştirildi. Bu yumuşak ilişkili komitede de gazeteci-yazar Dursun Akçam ve Ahmet Kardam ile TÖB-DER Genel Sekreteri Kemal Uzun ve Kompozitör-gazeteci Şanar Yurdatapan bulunuyor. Bu komite daha önce 12 Eylül 1983 Bonn eylemini gerçekleştirmişti. 6 Kasım seçimlerini teşhire yönelik eylemlerin Berlin'de yapılması düşünüldüğünde ve tartışıldığında ayrıca bir teknik komitenin oluşturulmasında karar alındı. 5-6 Kasım eylemleri için Berlin'de oluşturulan teknik komiteye Mehmet Aksoy (ressam), Cihan Arın (Sosyal bilimci), Safder Çınar (Sendikacı), Necati Gürbaca (sendikacı), Arif Özserin(sendikacı), Süleyman Üstün(sendikacı) seçildi. Berlin Teknik komitesi ile koordinasyon komiteleri birlikte çalışarak eylemleri hazırladılar.

Eylemler içinde basın toplantısı önemli yer alıyordu. Bu toplantı için SPD Başkanı W.Brandt, eski DGB Başkanı H.Oskar Vetter vb. çok ünlü politikacılara davet yapıldı, konuşuldu. Ancak çok önceden yapılmış programları olduklarından basın toplantısına çok üst düzeyde politikacı katılmadı.

Bu arada Berlin Komitesinin açmış olduğu imza kampanyası geniş ilgi gördü ve aralarında Prof.G.Bauer, Dr.Peter Brandt, M.Coppik, R.Bahro, F.Duve, O.Dreßler, Prof. 1.Drewitz, G.Grass, Peggy POarnass, Prof.Buro, Prof.O.K.Flechtheim ve K.Bloch'unda bulunduğu yüze yakın tanınmış Alman destek imzası gönderdi.

Yine komite çalışmaları ile yurtdışında bulunan Türkiyeli sendikacı-bilim adamı-sanatçılar Berlin'e davet edildiler. Aralarında G.Gazioğlu, bilim adamı-sanatçılar Berlin'e davet edildiler. Aralarında G.Gazioğlu, H.Keskin, T.Ata, M.Tokmak, A.Karahasan, T.Gezgen, Y.Cerit, T.Serin, T.Üstün. M.Baksi vb. bulunduğu Türkiyeliler 2 gün Berlin'deki tüm eylemlere katıldılar...

Kısacası, Türkiyeli sanatçı, sendikacı, yazar ve gazeteci yurtseverlerin Berlin'de düzenlemiş oldukları bu eylem, cuntaya karşı tüm siyasi grupların, antifaşist halkımızın ortak gücünü ve ortak dayanışmasını simgeleyen örnek bir eylem oldu. Bu eyleme emeği geçenleri, katkısı olanları kutlarız.

Geriye dönüş kararını işçilerimiz kendileri vermelidir

-Verilen 10.500 DM'lık pirim gerçekçi değil, sadece geriye dönüş masrafını karşılıyor. Pirim yasası ailece kesin dönüş koşulu getiriyor.

-İşsiz olanlar ve sosyal yardım alanlar bu pirimden yararlanamıyor, geriye dönmeleri zorlanarak çaresiz bırakılıyor.

-Çocukların geriye dönmeleri zorunlu kılınıyor (18 yaşından küçük olanlar) ve eğitim sorunlarına karşılıklı çözüm getirilmiyor.

Aylardır konuşulan gerçekleşmesine kesin gözüyle bakılan 10.500 marklık pirimle geriye dönüş yasası Federal Mecliste tartışılarak muhalefetin red oyu vermesine rağmen kabul edildi. Karar 25 Kasım'da Eyalet Meclisleri tarafından tartışılarak yürürlüğe girecek. Karar Çalışma Bakanı Blum tarafından işsizliği azaltmak için tedbir olarak ileri sürüldü. Karar ayrıca yabancılar arasında çoğunlukta bulunan Türkiyelileri hedef almaktadır. Karara karşı çıkan muhalefet şu açıklamada bulundu **"Bu kanun tasarısı, yabancı işçi ve ailelerinin sosyal haklarını ortadan kaldırmaya teşvik etmekte ve yabancıyı, karar vermesi için, çok kısa bir zaman içinde baskı altında tutmaktadır"** dedi.

Bugüne kadar geriye dönen yabancı sayısı 130 bini aşmıştır. Bavulunu hazırlamış geriye dönmek için tasarının sonucunu bekleyen yabancı sayısı ise 70 bini aşmıştır. İşsizlerin ve sosyal yardım alanların da geriye döneceklerini hesaba katarsak bu sayı daha da artacaktır.

Türk basını karar karşısında sürekli söylenenleri aktararak işçilerimizin pirimi alıp geri dönmelerinden yana. Blumun da dediği gibi **"eğer pirim karşılığı geri dönüş ilgi umulan sayıya ulaşırsa, yabancı işçi sayısında bir azalma olursa son zamanlar artmakta olan yabancı düşmanlığı da kendiliğinden ortadan kalkacak ve böylece Türk-Alman dostluğu kendini açık olarak gösterecek"**

Oysa bugün bunları söyleyenler gelişen yabancı düşmanlığını dolaylı olarak desteklemiş ve işsizliğin sorumlusu olarak biz yabancı işçileri tutmuştu. Bugün ise dostluktan söz ediyorlar.

Ayrıca geriye döndükten sonra kendi ülkesinde bir iş yeri açmak isteyen yabancıya gerekli yapacaklarını söyleyerek bugün biraz parası olan işçilerin de hemen kendi ülkelerine dönmelerini sağlamaya çalışıyorlar.

KESİN DÖNÜŞ YAPANLAR TEKRAR GERİ GELEMEYECEKLER

Kararın en önemli ve bizleri daha çok etkileyen maddesi kesin dönüş yapan bir işçi ailesinin hiçbir ferdinin bir daha Almanya'ya girememesi. Geriye dönen işçi ve diğer aile üyeleri sınırda bir daha Almanya'ya geri dönmeyeceklerini taahhüt eden bir formül kağıdını imzalamak zorundadır. Ayrıca pasaportlarına tekrar geri giremezler diye damga vurulacaktır.

İsviçre'nin Bern şehrinde onbinler barış için yürüdü

5 Kasım günü İsviçre'nin Bern şehrinde yaklaşık olarak 50 bin kişinin katıldığı, İsviçre tarihinde son yıllarda yapılan en kalabalık gösteri olduğu söylenen barış yürüyüşü yapıldı.

85 örgütün düzenlediği yürüyüş Parlamento binasının önünde toplandı. Bir bölüm Sovyetler Birliği Büyükelçiliğine diğer bir bölüm de Amerikan Büyükelçiliğine giderek iki elçilik arasında bir zincir oluşturdular. Zincir oluşturduktan sonra herkes 5 dakika hiç konuşmadan sessizce durdular.

Avrupaya yerleştirilmek istenen Atom raketlerini protesto eden 50 bin kişi Nükleer silahlarla tehdit edilerek esir alınmak ve kurtuluş mücadeleleri boğulmak istenen 3.Dünya Ülkeleri ile dayanışma içinde olduklarını içeren pankartlar taşındı, sloganlar atıldı, türküler söylendi.

5 Kasım günü saat 12'den akşam 21'e kadar devam eden miting de çeşitli ülkelerden binlerce insan tüm insanlığı tehdit eden silahları protesto etmek için bir araya gelerek haksız bir temelde olan silahlanmaya karşı dayanışma örneği sergilediler.

Basel D.T.Okurları

ÇOCUKLARA MASALLAR

Hastalıkların gelişi

Bulgar Halk Masalı

Çev.: Ö.Başargan

Bir zamanlar yeryüzünde hastalık diye bir şey yokmuş. İnsanların ölümü, ya yaşlanmaktan, ya savaşta vurulmaktan yada herhangi bir kazadan olurmuş; örneğin, atın gemi azıya alıp sürücüsünü yere çalması, bir arabanın yolcularıyla birlikte uçuruma yuvarlanması yada azgın bir boğanın birini boynuzlaması gibi...

Yine eski zamanlarda, kentin birinde, evde kalmış iki yaşlı kadın varmış. Gel zaman git zaman, her ikisi de son derece yoksul düşmüşler. Çünkü tatlıya ne kadar düşkünseler, işten de o kadar nefret ederlermiş. Evlenememeleri de bu yüzdenmiş.

Böyle giderse bir gün açlıktan öleceklerini farkedince, kardeşlerden biri diğerine:

-Biliyormusun, kardeş, demiş, bizim için tek çıkaryol, hastalık ateşi olmak... Birinin vücuduna girip onu titretmeye başlayınca, yatağa düşürünce, akrabaları kendisine yiyeceklerin, içeceklerin en güzellerini taşırlar. Hasta bunları yedikçe bizim midemize gider.

-Peki, diye cevaplamış diğeri, hepsi iyi de, ateş nasıl olacağız? Aklım ermiyor...

-Eğer terli bir insan soğuk su içer, ham erik veya yeşil bir meyve yerse, bozulmuş et yerse, biz de onun vücuduna girer, kendisini sarsmaya başlarız. Kızgın güneşte ona öyle soğuk hava hohlarız ki, otuziki dişine keman çaldırırız, çok soğuk havalarda onu öylesine yakarız ki, hamamdaymış gibi ter döker...Ateşli hastalar çok yorgun ve bitkin düşeceklerinden, kendilerini iyi beslerler. Biz de onların kesesinden bol bol yer, günümüzü gün ederiz. Haydi elini çabuk tut. Yola çıkar çıkmaz rastladığımız ilk insanı yakalayıp şöyle bir adamakıllı silkeleyelim.

Dediklerinin de yapmışlar. Şehre giriş yerinde bir kanepeye oturup beklemeğe başlamışlar, bir süre sonra iki adam yaklaşmış: biri zengin bir tüccar, diğeri yoksul bir değirmenci. İki tembel kadın gizlice yaklaşmışlar, sessizce iki erkeğin vücutlarına girmişler. İlki tüccarın, öteki de değirmencinin kalplerine yerleşmişler. Sonra şiddetle sarsaklayıp silkmeğe başlamışlar. Öyle ki, zavallıların dişleri birbirine vuruyormuş...İnlemişler, sızlanmışlar, kendilerini eve dahi atamayacak kadar bitkin düşmüşler.

Tüccarın karısını ve çocuklarının elleri ayakları birbirine dolaşmış. Hemen tüccarı kuştüyü yataklara yatırmışlar, başının altına da ipek yastıklar koymuşlar, atlas yorganlar örtmüşler. İçi ısınsın diye ne lazımsa taşımışlar...

Rahatsız olduğunu öğrenen akraba ve dostlarından birisi bir şişe kanyak, bir diğeri mahzende yıllanmış kırmızı şarap, üçüncüsü nefis bir domuz sucuğu, dördüncüsü kendi elleriyle yaptığı peynir tatlısı, beşincisi şerbet, elma ve diğerleri de çeşit çeşit meyveler, daha pek çok nefis şeyler...Herkes herşeyin en iyisini getirmiş. Zenginliğinden dolayı tüccara çok itibar ediyorlarmış. Onun zangır zangır titrediğini gören dostları çok üzülüyorlarmış. Çünkü o güne değin herhangi bir kimsenin ateşten böylesine titremesi görülmüş şey değilmiş. Tüccar uzun süre yatakta yatmak zorunda olduğundan eşi dostu o kadar çok şey getirmişler ki bunlarla bir dükkan açılabilirmiş.

Bu kadar güzel şeyleri gördükçe hastalık ateşinin ağzı sulanıyor, hastayı daha kuvvetle sarsıyormuş... sonra dinlenmesi için birazcık rahat bırakıyormuş. Ateş hastayı rahat bırakır bırakmaz, hasta kendini biraz toparlıyor, iştahı açılıyormuş. Hem de öyle bir açılıyormuş ki, herkes bu kadar yiyeceğin nereye gittiğine bir türlü akıl erdiremiyormuş. Oysa aslında bütün yiyecekleri içecekleri bitiren, hastalık ateşi'ymiş... Lanet ateş öylesine yiyip içiyormuş ki, tüccarın karnı şiştikçe şişiyormuş, sonunda kendisini kaldırabilmek için sedye gerekmiş. Tüccar eskisinden yüz misli uykucu ve tembel olmuş... O kadar rahat yatağa, o kadar nefis içki ve yemeklere kavuşunca tembel ve uykucu olmayıp da ne olsun ?

Tüccarın karısı hastayı silkeleyip kendine getirmeğe çalışırmış:

-Uyan be adam, kalk artık! Yüzünü yıkayasın diye su getirdim. Kımılda biraz, avluya çık. Temiz hava al da iyileş. Üç yıl oldu hala yatıp duruyorsun, herif! Gece demeyip, gündüz demeyip uyuyorsun. Hepimizin yediğinden de fazla yiyiyorsun, üstelik de hiç de bir yararını görmüyorsun. Karnın şiştikçe şişiyor, fıçıya döndün.

-Ah hanım, diye fısıldarmış tüccar işitilmeyecek bir sesle, hangi kör görmek istemez ki? Bende ayağa kalkmak, gezip dolaşmak isterim. Şu musibet enseme bineli hepten uykucu oldum. Uyandığım zaman beni tekrar yakalıyor, sallıyor. Sallayıp silkelemekten vazgeçtiği zaman da öyle bir acıkıyorum ki, sanki içimde doymak bilmez bir ejderha var. Yiyiyorum, yiyiyorum, ne kadar çok yersem, kendimi o kadar hantal hissediyorum, o zaman da tekrar uyku bastırıyor. Öyle ki, kim olduğumu ve nerede olduğumu bilemiyorum. İşte bunun için, hanımcığım, yataktan çıkamıyorum.

-Tekrar sağlığa kavuşman için ne yapmamız gerek, adam? Şimdiye kadar doksandokuz doktor çağırdık, hiçbiri derdine deva bulamadı. Bana izin ver, sana öyle bir bilgiç kadın getireyim ki, ne derdin varsa söylesin. Belki o zaman iyileşirsin.

-Çağır onu hanım! Falcıları, ilaç yapan kocakarıları, doktorları, dervişleri, papazları çağır! Kimi görür, kimi işitirsen çağır ki, artık tekrar iki ayağımın üstüne geleyim.

Bunun üzerine karısı uzaktan tanıdığı yaşlı yoksul bir nineye gitmiş. Kocasının ağır hastalığını anlatıp yardımını istemiş, alıp kocasına getirmiş. İhtiyar kadın derdini adamakıllı sorup soruşturduktan, ne yiyip ne içtiğini sorduktan sonra:

-Eğer, demiş, söylediklerimin hepsini tutarsan, tahammül edersen, sana yardım ederim.

-Ah anacığım, diye inlemiş hasta, itaat ne söz, dediklerinin hepsini yerine getireceğim. Yeterki sen beni bu dertten kurtar.

-Hiç üzme kendini evlat, demiş nine, söz dinlersen üç gün içinde tekrar iki ayağının üstüne kalkarsın. Ve çekmiş gitmiş.

Eve gelince çitin yanından bir avuç pelin oto toplamış, kaynatıp suyundan hastaya getirmiş. Bir bardak dolusu verip:

-Bunu aç karnına içesin, demiş.

Hasta bu zıkkım gibi acı şeyi içince allak bullak olmuş:

-Ah anneciğim, diye inlemiş, bana verdiğin zehir ne böyle?

-Merak etme oğul, sabret, demiş nine, vücuduna girip yuva yapan ateş seni asla bırakmaz, eğer tatlı ve lezzetli şeyler yiyip içersen. Onu defetmek için acı ve ekşi şeyler içmelisin. Artık kuştüyü yatakta yatmaktan da vazgeç. Hasır üstünde yatıp kayaları yastık yap kendine. İki gün süreyle de benim çayımdan başka bir şey içme, bak görürsün, nasıl kaçıp gider bu meret.

Hasta, ihtiyarın öğüdünü tutmuş. Hiçbirşey yememiş, sadece acı pelin otu suyu içmiş. Üçüncü gün yaşlı kadın tekrar gelmiş. Tüccarı avluda hasır üstünde yatar bulmuş. Bir kova soğuk su almış, yanına yaklaşıp başından aşağı boca etmiş. Tüccar dehşetle fırlayıp kalkmış yerinden. Fırlamasıyla da eski sağlığına kavuşması bir olmuş.

Fakat soğuk sudan asıl hastalık ateşi dehşete kapılmış, öyleki, tüccarın vücudundan fırlar fırlamaz, yaşlı kadının vücuduna dalmış:

-Bekle görürsün, kaltak cadı, demiş içinden, seni de zangır zangır titreteyim de gör! Madem ki rahatımı ve lüks hayatımı elimden aldın...

Tüccar her geçen saat biraz daha iyileşiyor, neşesine kavuşuyormuş:

-Daha daha nice yıllar yaşayasın nine, demiş, ihtiyar kadını çil çil altınlarla mükafatlandırmış.

Yaşlı kadın altınları aldıktan sonra yola koyulmuş. Yolda giderken kendisini ateş yakalamış ve titremeye başlamış. O kadar ki zavallı kadın kendisini eve dahi zorlukla atabilmiş. Ocağın yanında kupkuru yere serilmiş, dönüp kıvranmış, titremiş, ateşin şiddetinden ağzında kalan iki tane diş birbirine vurarak takırdıyormuş. Sonra güçlükle yerinden kalkmış. Tüccara yaptığı ilaçtan bir bardak, bir bardak daha içmiş.

Ateş, ihtiyarın o acı meretten birbirbiri ardına içtiğini, üstelik yumuşak yerlerde yatmadığını fark edince çileden çıkmış, ihtiyar kadını bırakıp zengin bir adamın vücuduna girmek için yeniden yola koyulmuş.

İhtiyar kadının şöhreti öyle yayılmış ki, artık ateşli bir hastalığa yakalanan herkes derhal onu çağırır olmuş. Hastalara kendi yaptığı pelin otu suyundan veriyor, hastalıkları derhal yok ediyormuş. Ateş, artık, tüccarda olduğu gibi lüks hayatını yıllarca sürdüremiyormuş.

İhtiyar kadının artık kendisine rahat vermiyeceğine kanaat getirince, başka bir yere, kimsenin kendisini def etme yolunu bilemiyeceği bir yere göç etmeye karar vermiş.

şehrin kapısında bir de ne görsün, kız kardeşi de kendisi gibi başını almış, başka yerlere göçmüyor mu?

Birbirleriyle kucaklaşmışlar. Ayrı yaşadıkları yıllarda neler yaptıklarını sorup soruşturmuşlar.

Birincisi, zengin tüccarın vücudunda iyi bir yaşam sürdüğünü, ihtiyar kadının kendisine ne kötü oyunlar ettiğini anlatmış. Sonra diğer ateş'in bu süre içinde neler yapabildiğini sormuş.

-Ah sorma bacı, diyerek halinden şikayete başlamış ikinci ateş. Başlangıç hiç de iyi olmadı. Değirmenciyi titretmeye başlayınca hemen değirmene gitti, soğan alıp havanda ezdi, üstüne sirke döktü ve bu zıkkımı bir solukta içti. şeytanlar kovalasın,az kaldı beni zehirliyecekti. Bu da yetmiyormuş gibi,ateş verince, çırılçıplak soyundu, kendini değirmenin buz gibi suyuna attı. Nerede ise soğuktan kazık kesilip ölecektim eğer kaçmasaydım...

Onu terkettikten sonra zengin bir kadına gittim. Üç yıl titrettim onu, bol bol yedin içtim... İyi güzel ama, değilmi ki şu kocakarı var, artık bu şehirde yaşanmaz. Nerede olursan olayım peşimi bırakmadı. Birinin içine mi girdim, hemen onu çağırıyorlar. Hiç iyi günüm olmasın diye bana hep acı zehir içirdiler. Artık dayanılacak gibi değildi, bu şehirden uzaklaşmağa karar verdim.

-Ben de bu kocakarıdan kaçıyorum. Böyle cadıların, ottan ilaç yapan kocakarıların olmadığı bir yere, gitmek istiyorum.

-Ne dersin bacı, bundan böyle istersen beraber yaşıyalım. Yerleşecek birini bulursak, onu her ikimiz sırayla sarsarız, silkeleriz. Fakat mutlaka zengin birini bulmalıyız, bıkıncaya kadar rahat bir yaşam sürmek için.

-Haklısın, demiş birincisi, fakirlerin içinde yaşanmıyor. Diyelim ki yoksul birini soğuktan titrettim, ne yapar o ? Baltayı kaptığı gibi, terleyununcaya kadar ağaç keser, bense onun iki misli daha terlerim.

-Ya da, diye sözü kesmiş, ikincisi, birini kor ateşin içine koysam,benim değirmenci gibi, hemen soğuk suya atlar, bende soğuktan kazık kesilirim.

-Aman kardeşim, bak sana bir şey daha söyliyeyim.

-Söyle bakayım, senin şu kurnaz kafan yine ne hinoğlu hinlik düşündü?

-Biz belli bir zaman daha böyle yapalım, ama sonra kendimize birer koca bulalım. Dünyaya çocuklar getirelim onlara da sanatımızı öğretelim ki, insanları hep hasta etsinler, kendileri de rahat yaşasınlar.

-Çok iyi düşündün bacı! Hay aklınla bin yaşayasın. Ama dua edelim de, şu ot suyu zıkkımından ve soğuk sudan Allah bizi korusun.

Bu kötü niyetlerle iki fesat kardeş başka bir kentin yolunu tutmuşlar. İnsanlar hastalık ateşinden nasıl kurtulacaklarını öğreninceye kadar ikisi de şahane bir hayat sürmüşler. Sonunda kendileri ile evlenecek iki enayi bulmuşlar. Pek çok oğulları, kızları olmuş...Böylece çeşit çeşit hastalıklar sarılık gibi, öksürük gibi, romatizma gibi, kızamık gibi, bütün dünyaya yayılmış...

Berlin halkı yabancı düşmanlığına hayır dedi

Berlin, 26 Ekim tarihindeki Almanya-Türkiye milli maçı nedeniyle yine heyecanlı günler yaşadı. Aslında gerek Berlin'deki, gerekse tüm Almanya'daki hareketlilik Neo-Nazilerin aylar önce dağıtmaya başladıkları, özellikle Almanya-Türkiye maçında Türkiyelileri hedef alan bildirilerle başlamıştı.

Ağustos ayından itibaren geniş bir kampanya başlatan yabancı düşmanı güçler-neo Naziler maç günü bir katliam yapacaklarını açıkça duyuruyorlardı. Ancak, 200 bine yakın Türkiyelinin bu korkutma kampanyasının karşısında sessizce boyun eğeceklerini düşünenler yanıldılar. Alman ilerici demokrat örgütlerinin, sendikalarının da katılımıyla geniş bir Türkiyeli gurubu harekete geçti ve Neo-Nazi propagandalarını etkisiz hale getirdi. Tüm Berlin maç günü ayaktaydı ve bir saldırı karşısında hazırlıklıydı. Ve Berlin bir kere daha yabancı düşmanlığına, aşağılanmaya hayır dedi.

NEO-NAZİLERİN TOPLANTISI GERÇEKLEŞİYOR

Maç tarihine kadar Almanlar ve Türkiyeliler olası faşist saldırılara karşı en geniş önlemleri almaya çalışırken, Neo-Naziler bildirilerinde özellikle sözünü ettikleri eylemi 24 Ekim Pazartesi günü gerçekleştirdiler. Bu eylem, maç sırasında Türkiyelilere bir saldırı yerine, Berlin Senatosuna girmeyi amaçlıyan Neo-Nazilerin "Aksion Ausländerrückführung" isimli partiyi kurmalarıydı. Eylemi örgütleyen ANS "Aktionsfront Nationaler Sozialisten" türkçesiyle Ulusal Sosyalistler Eylem Cephesi", dikkatleri maça yöneltip, her yerde antifaşistlerin protesto eylemleriyle karşılaşan parti kurma çabalarından bir tanesini usta bir oyunla yerine getirip, Berlin Senatosu'na girmeyi amaçlayan partilerini kurdular.

Spor Klüpleri ve Politik Gruplar Komitesi üyesi Gurbet:
"Neo-naziler spor hastaları arasında çalışmalarını sürdüreceklerdir.

Röportaj: Arif ÖZSERİN

Demokrat Türkiye adına Arif Özserin, Maçla ilgili oluşturulan iki komite (Spor Klüpleri Komitesi—Politik Gruplar Komitesi) de görev yapan Garip Gurbet ile konuştu:

D.T: Maç biteli yaklaşık iki hafta oldu. Şimdi geriye doğru baktığında bu eylemlerle ilgili başarıları ve başarısızlıkları kısaca açıklayabilirmisiniz?

G.G: Berlin'de, daha önceki Lummer kararlarında, Cemal Kemal Altun olayında ve Konservative Aktıon eylemlerinde olduğu gibi bu eylemlerde ortaya çıkan gerçek yabancı düşmanlığına karşı geniş bir potansiyelin var olmasıdır. Başarılı olan, bu potansiyeli gören tüm anti-faşist grupların bir ortak eylem platformu doğrultusunda kafa yormaları, çalışmaları.. Başarısız olan yön ise bazı grupların ortak güçlü eylemleri güçsüzleştirerek tavırlarda bulunmaları. Örnek olarak, yapılan mitingin beklenilenden daha az bir katılımla gerçekleşmesi. Senatonun politikasına karşı da yeterli bir çaba harcanmadı. Ön plana Neo Naziler çıkarıldı. Oysa senatonunda yabancı düşmanı politikasıda açığa çıkarılmalı idi.

D.T: Komite çalışmaları nasıl başladı, nasıl sürdürüldü?

G.G: Neo Nazilerin maça çağrı bildirilerinin açığa çıkması (20 Temmuz 1983'de Tageszeitung'da yayınlandı) üzerine Özenspor olarak tüm spor kulüplerine çağrı yaparak çalışmalara başladık. İlk toplantılara az sayıda Alman kulüp katıldı. Dostluk turnuvası kararı alındıktan sonra katılım çoğaldı. Maç gününe kadar olan çalışmaları düzenleyecek bir komite kuruldu. Spor alanı dışında, Altenatif Liste'nin çağrısı üzerine politik gruplar bir araya gelip komiteleştiler. Her iki komite ayrı ayrı ama bağlantılı bir şekilde maça yönelik eylemlerini planlamaya ve uygulamaya başladılar.

D.T: Çalışmalarla ilgili Türkiyeli örgütlerin, Almanların ve sendikaların tavırları nasıldı?

G.G: Herzaman olduğu gibi önce Alman grupları reaksiyon gösterdi Türkiyeli gruplar ise sonradan konunun önemini farkettikten sonra çalışmalara katıldılar. Bu her iki komite içinde geçerli. Bu arada IGM sendikası tüm işçilere yabancı düşmanlığının önlenmesi için birlikte maça gitme çağrısı yaptı. Ama sadece çağrı olarak kaldı ve yetersiz oldu. İlk başlarda maça gitmeye karşı bir eğilim vardı. Daha sonra ASTA TU önderliğinde maça gidilmesi eğilimi gündeme geldi.

D.T: Yapılan eylemleri kısaca anlatırmısın? Stadyum da neler oldu?

G.G: Önce spor dalından başlıyalım. Özenspor'un çağrısı üzerine bir araya gelen kulüpler ortak bildiri çıkarıp tüm Berlin'de dağıttılar. 22 Ekim günü Kreuzberg'te bir dostluk turnuvası düzenlendi. 12 takım katıldı. Bu turnuvaya Kreuzberg Belediyesi özel kupa koydu. Ayrıca bu turnuvanın her yıl tekrarlanması için karar alındı...Politik gruplara gelince, onlarda ayrı ayrı bildiriler çıkarıp eylemlere çağrıda bulundular. Ortak düzenlenen merkezi eylem maç gününden bir gün önce Kreuzberg'de bir mitingin yapılması idi. Tüm siyasal grupların katılmasına rağmen miting hazırlığı ve duyurusu yeterli olmadı. 25 Ekim günü Oranien Platz'da yapılan mitinge Gazeteci-Yazar Peggy Sanatçı Melike Demirağ - Panach ve Kunnert katıldı. Türkçe ve Almanca konuşmalar yapıldı... Maç günü her türlü saldırılara karşı (maç öncesi ve sonrası) koyabilmek ve maçı televizyondan birlikte seyretmek için şehrin belli merkezlerinde toplanıldı. Maça gidecekler ise bir saldırı olanağını önlemek için stadyuma yakın bir meydanda toplanarak maça gittiler. Bu grup yaklaşık 5 ile 10 bin arasındaydı. Stadyumda Neo Nazilerin oluşturduğu blok tamamen polis tarafından kontrol altına alınmıştı. Buna rağmen yabancı düşmanı propagandaya devam ettiler. Ancak, bir saldırıyı gerçekleştiremediler. Maç çıkışı yine toplu halde aynı meydana yüründü. Tüm gece boyu gelişebilecek bir saldırı için kontakt adreslerinde beklenildi.

D.T: Eylemler basında-televizyonda nasıl yer aldı?

G.G: Bu konu kamuoyunda geniş yankı yarattığı için tüm eylemler basında geniş yer aldı. Örneğin Özenspor'un yaptığı çalışmalar SFB'de, ZDF'in Kennzeichen D programında ve bazı gazetelerde geniş olarak yer aldı. Diğer eylemlerde, özellikle stadyuma topluca gitme eylemi (dostluk gezisi) özel ilgi çekti.

D.T: Maç olayı Türkiye'nin Politik durumunun (seçimler vb.) biraz gözardı edilmesini getirmedi mi?

G.G: Haklısın Türkiye'nin politik durumu kamuoyunda bu olayla birlikte gözardı edildi. Sorun Türkiye-Almanya sorununa dönüştürülmeye çalışıldı. Senatonun da konuyu abartması üzerine tüm dikkatler Neo Nazilere çevrildi.

D.T: Berlin Senatosu'nun maçla ilgili politikası neydi?

G.G: Berlin Senatosu'nun politikası bu olayı en iyi şekilde değerlendirmekti. Kendilerinin yabanci düşmanı Neo Nazilere karşı olduklarını ve kendi yabacılar politikasının haklı olduğunu göstermeye çalıştı. Senato aşırı sağ ve aşırı sola karşı olduğunu ve yabancıların asıl savunucularının kendileri olduğunu ispat etmeye çalıştı. Bunun şehrin belli yerlerinde astıkları afiş kampanyası "Biz Almanlar ve Türkler çok iyi anlaşıyoruz" ile sürdürdüler.

D.T: Neo Nazilerin politikası başarılı oldu mu?

G.G: Hayır. Konservative Aktıon'da olduğu gibi düşündükleri hiç bir eylemi gerçekleştiremediler. Gerek Alman gerekse Türk kamuoyunda Neo Nazilere karşı nefret bir kere daha dile getirildi. Yalnız, bütün bu karşı eylemlere rağmen Neo Nazilerin eylemleri durmamıştır ve özellikle spor hastaları içinde çalışmalarını sürdüreceklerdir.

D.T: Maçın sonucu hakkında neler söyleyeceksiniz?

G.G: Türkiye'deki çok zor koşullar altında spor yapan milli takım oyuncularının Alman takımına yenilecekleri bilinen bir gerçekti. Bu yüzden yenilgi kaleci Adem'in hatasına bağlanamaz.

Nereden nereye

Melike DEMİRAĞ

Acı bir "oldu bitti"

Tüylerim ürpererek şeyrettim bugün Televizyon haberlerinde.. Rauf Denktaş, bağımsızlığını (!?) ilan etmiş... Bir meydan manzarası gördüm, insanlarımız sevinç içinde bağırışıyorlar, bağımsızlığı kutluyorlar. Denktaş'ı alkışlayarak.. "Olup biteni" gerçekten anlayabilseler hiç cellatlarına alkış tutarlarmı?... Daha da acısını gösterdi TV. Evren Türkiyesi hariç hiçbir devletin yasal kabul etmediği KTFD (!?) parlamentosunda "Bağımsızlık" önergesi oylandı.. Karşı çıkan yok, çekimser kalan yok.. (Oysa kuvvetli bir muhalefet vardı, biliyoruz. Belki de protesto için salonu terketmişlerdir, şu anda bilmiyoruz orasını. Televizyonlar coşkulu bir manzara gösterdiler, hepsi o kadar.)

Ne demek bağımsızlık?... Adadaki Türk toplumunun kendi kaderini kendisi tayin etmesi mi?... Evren'in ordusu, MİT'iyle, Kontrgerillasıyla adada tek kuvvetken halkın kendi kaderini çizebileceğini kimse iddia etmeye kalkmasın, gülünç olur...

Ne demek bağımsızlık?... Ortadoğu'daki barut fıçısının yanıbaşındaki Kıbrıs'ta tarafsızlık veya barış isteklerini açıkça uygulayabilecek mi Türk toplumu?.. Sivil posta bürünmüş Türk cuntası durdukça, Kıbrıs'taki İngiliz üsleri sökülüp atılmadıkça böyle birşeyi kimse iddia edemez, gülünç olur...

Peki, ne demek Bağımsızlık?... Ben size söyliyeyim işin Türkçesini: Adada yüzyıllarca yanyana yaşamış insanlar artık tamamen birbirlerinden koparılacaklar demek. Yeşil çizginin üst yanı Türkiye, alt yanı Yunanistan olacak demek. Nasıl ki Meriç nehrinin bir yakasından öte yakasına şarkılarımız bile geçirilmiyorsa, işte öyle kesin kesin koparılacağız demek, dili ve dini hariç herşeyi tıpatıp bizim gibi olan insanlardan.. İşte bu demek "Denktaş" ın Bağımsızlık !?'ı....

FENA MI ARTIK KAVGA DA BİTER..

Belki birçok kişiye-hatta okurlarımızın dahi bir bölümüne- iyi bir çözüm gibi görünebilir: İş artık kan davasına dönüşmüşse, Türkler ve Rumlar kinle birbirlerini boğazlıyorlarsa daha iyi çare ne olabilir?.. Bölersin adayı, pay edersin, bir de set koyarsın kavga edenlerin arasına ki artık birbirlerini yiyemesinler.... Ne kadar makul, değil mi?... Hiç de değil tabii... Eğer Kıbrıs meselesine boyalı basının gözüyle yaklaşırsak, bütün bilgimiz Eoka faşistlerinin katlettiği banyo küvetindeki öğretmen ve çocukları fotoğrafından ibaretse -ki çoğunluğunki öyle- Kıbrıs gerçeği hakkında en ufak birşey öğrenmemize de imkan kalmaz. Zaten hangi meseleyi "Biz-Onlar" veya "Türkler-Gavurlar" veya "Müslümanlar-Hristiyanlar" gibi temelsiz ayırımlarla yaklaşırsak, çok geçmeden akla karayı karıştırmamız kaçınılmazdır.

"İyi ama Rumlar soydaşlarımızı kesiyorlar.." Hayır... Bu işi yapan adanın barışsever Rumları değil, EOKA-B faşistleriydi. Bir de Yunan cuntasının yolladığı faşist Yunan subayları..

"İyi ama Türkler çocuklarımızı öldürdüler, kızlarımızın namusuna saldırdılar.." Hayır, bu işi yapan, adanın barışsever Türk halkı değildi!.. Galip ordunun üniforması altına sığınan sadistlerdi..(Gavur öldürdüğünü ispat edebilmek için insan kulaklarını kesip saklayan, ve bunları marifetmiş gibi o günün başbakanı Ecevit'e gösterenler de oldu.. Ama bilemiyorum o mu daha suçlu, yoksa onu bu yaşa gelene kadar kahramanlık kışkırtmalarıyla eğiten, düşman öldürmenin sevap olduğunu öğretenler mi?..)

Şöyle veya böyle, iki toplum arasında kan davasının başlamasını ve gelişmesini isteyenler, bundan çıkar umanlar hep başkaları oldu.. Önce - adanın tapulu sahibi İngiltere, bağımsızlık ve Enosis isteyen Rumlara karşı fakir Türk gençlerini polis olarak kullandı.. Yetmeyince, Denktaş gibi sadık adamları aracılığıyla insanların arasına kan girmesini başardı. (İlk kan dökülüşünün öyküsünü ayrıca anlatacağım.)

İNSANLAR NE İSTİYOR?

Kıbrıs'ın iki parçasına da gittim.. İnsanlarla konuştum.. Zaten hepsi hepsi avuç içi kadar bir ada.. Kuzeye, savaştan 1,5 yıl kadar sonra gitmiştim. Ekonomi altüst olmuştu. İnsanlar geçmişin kötü günlerini değil, koskoca bir geçmişe dayanan dostlukları, komşulukları anıyorlardı hasretle... Güneye ise 1981 ve 1982'de gittim, iki defa.. Aradan geçen yıllar, insanların hasretlerini daha da kamçılamıştı besbelli.. Hangi eve gitseniz, aynı anılar.. "**İşte şu komşuda İbrahim otururdu.. Çocukluk arkadaşımdı.. Kaç yıldır hiç haber alamadım ondan..**" "**Fatma kardeşimin evini tam üç yıl ben korudum.. Onlar da Girne'de annemin dükkanına bakmışlar. Ama Denktaş aramızı kesti, haber yollamış hakkını helal etsin diye.**

Bir daha da mektubu gelmedi. Girne'ye giderseniz onu arayıp sorarmısınız?..." Ne bilsin bizim kendi evimize bile gidemediğimizi?..

Ne Rum faşistlerinin yaptığından Kıbrıs Rum halkı sorumludur, ne de Türk faşistlerinin yaptığından Kıbrıs Rum halkı sorumludur, ne de Türk faşistlerinin zulmünden Türk halkı!..

Her iki tarafın göbeği yağlı politikacılarının kaypak oyunlarını da savunmak bize düşmez. Ben gözümle gördüğüm bir gerçeği haykırmayı insanlık borcu biliyorum:

Ey dürüst insanlar, barışsever insanlar!.. Kıbrıs'taki Türk ve Rum halklar yanyana yaşamak istiyor.. Yüzyıllarca yaşadığı gibi dostça, kardeş kardeş, yanyana, içiçe!.. Başka ne denirse size, yalandır, inanmayın.. Yıllarca önce, bu kardeşlik uğruna çabalarken yanyana vurulan Derviş Kavazaoğlu ve Misauli'nin mezarlarına inanın...

Gittik,, ziyaret ettik saygıyla, sevgiyle.. Bir daha inandık, yeşil hatlar filan koparamaz halkları birbirinden.. Kolay mı, yanyana yaşanmış yüzyıllar var, yüzyıllar.. Haydi türkülerimizi koparın kolaysa birbirinden, danslarımızı koparın... Üssüz, postalsız, duvarsız Kıbrıs'ı göreceğiz.. Türk olsun, Rum olsun, bütün Kıbrıs'lılara gönül dolusu sevgiler... Yılmayın kardeşler, yılmayın!....

"Andreas, kardeşim,
Ekmek değil ki bölelim,
"Vatan" dır, bölünür mü hiç,
Dostça, beraber yaşamak
varken!..."

(Dr. İbrahim Aziz-Lefkoşe)

Kardeşlik uğruna çabalarken yanyana vurulan Derviş Kavazaoğlu ve Misauli

Not:Kıbrıs olayı olmasaydı, seçim sonuçları hakkında yazmak istiyordum, ama nasılsa inceden inceye değerlendirilecektir.. Gene de şu kadarını yazmak isterim:

Her üç partinin de Evren Müsadeli olduğunu unutup, "Oh, Evren'in partisi üçüncü geldi, sekiz parti olsa sekizinci gelecekti" diye avunmak, bir Demokrat aydına yakışmaz, bu biir.

IMF gibi, USA gibi, Alman Hükümeti gibi "Oh, Özal geldi, az buçuk biraz demokratikleşir ortalık" diye bu kadarına razı olmak, SİVİL FAŞİZME teslim olmak hiç mi hiç yakışmaz, bu ikii.

Hele hele basın yayın organlarında bu görüşleri yabancı kamuoyuna bu görüşlerin yayılması için yardımcı olmak hiç mi hiç yaraşmaz. Bu da ÜÇ!.

Yoksa daha bu sözlerin mürekkebi kurumadan acı gerçek insanı yalancı çıkarıverir: BARIŞ DERNEĞİ davası sonuçları'nı nasıl açıklayabilecekler acaba dünya kamuoyuna?... Aydınlarımızın düzeyi bu değil, bu olamaz!..

6 Kasım seçimleri yurtdışında protesto edildi

STRASSBURG

STRASSBURG'DA SEÇİMLER PROTESTO EDİLDİ

Strassburg'ta Türkiyeli sol örgütler (Strassburg STID, FTİF, Devrimci İşçi, Serxwebun, Gerçek, Birlik Yolu) bir araya gelerek Türkiye'deki seçimleri protesto etmek amacı ile çeşitli eylemler gerçekleştirdiler.
Bu eylemler şunlar:

Strassburg Türk Konsolosluğu önünde protesto eylemi

5 Kasım Cumartesi, saat 10'dan itibaren konsolosluk önünde pankart ve panolarla, Fransızca-Türkçe konuşmalarla seçim aldatmacası teşhir edildi. Fransızca **"Türkiye'deki seçim maskaralığına hayır"**, **"6 Kasım seçimi bir aldatmacadır"** pankartlarının yanı sıra **"faşist cunta'nın demokrasi oyununa hayır"** yazılı türkçe pankart, Evren'in çizilmiş büyük bir portresi (üzerinde fransızca faşist Evren yazılı) ile gösteri başladı.

Fransız basını TV'si eylem yerine geldiler. Eylem 45 dakika sürdü. Eylemin sonuna doğru Fransız örgütlerce (CFDT, FEN, CIMADE, CEDETİM, CLİPS ve CGT) hazırlanan seçimleri protesto mektubu Fransızlardan oluşan 3 kişilik heyet tarafından konsolosluğa götürüldü. Heyet içeri alınmadı ve mektup polisler tarafından konsolosluğa iletildi. En sonunda da Evren'in portresi yakıldı ve eyleme son verildi.

Eylem aynı gün radyo ve televizyonda yer aldı.

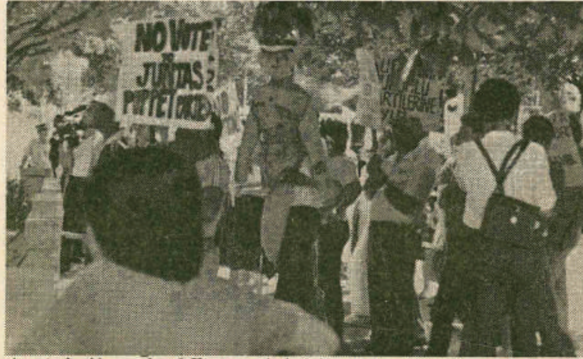
İkinci eylem saat 14'de şehir merkezinde açılan sergilerle başladı ve bildiri dağıtıldı.
Alana getirilen oy sandığıyla Türkiyeliler oy vermeye çağrıldı. sandığın yanına konan oy pusulalarında Türkiye'de seçime katılan partilerin adları yazılıydı.

Eylem yerinde davul ve zurnayla sürekli halay çekildi, sık sık yapılan konuşmalarla eylemin amacı ve Türkiye'deki son durum anlatıldı. Konuşmalardan sonra oy kullanan bazı Fransızlar hiç tereddütsüz üç partinin de üzerini çizerek geçersiz oy kullandılar.

Eylem akşam saat 17.30'a kadar sürdü. Bu saatte sandık açılarak sayım yapıldı. Kullanılan 203 oyun 198'i geçersiz, 3'ü SODEP, 2'si TSİP'e çıktı. Ayrıca birçok oy pusulasında da çeşitli sloganlar yazılıydı.

Neticeler duyurulduktan sonra sandık oy pusulaları ve Evren'nin portresi yakılarak eyleme son verildi. Eylem yerine gelen radyo ile röportaj yapıldı. Ayrıca bölgesel radyolarda eyleme ve Türkiye'de yapılan seçimlere ilişkin programlar yapıldı. Yerel basın da eyleme yer verdi.

Strassburg'dan Demokrat Türkiye okurları

Avustralya'da yapılan 6 Kasım seçimlerini protesto yürüyüşü

AVUSTRALYA

CUNTANIN SEÇİM ALDATMACASI SDNEY'DE PROTESTO EDİLDİ

6 kasım göstermelik seçim aldatmacasını protesto etmek için 5 kasım 1983 tarihinde Sdney'de bulunan Türkiyeli anti-faşistler bir protesto yürüyüşü düzenlediler. Yüz civarında kişinin katıldığı protesto yürüyüşü bazı yabancı ulusların anti-faşistleri tarafından da desteklendi.

5 kasım günü erken saatlerde şehir merkezinde bildiri dağıtıldı, daha sonra saat 11 sıralarında Türk Konsolosluğu yakınında toplanılan yerden kortej oluşturularak yürüyüşe geçildi. Yürüyüş boyunca sık sık "cuntanın seçimi bir yalandır", "faşist cunta mezara halk iktidara", "cuntanın demokrasisine hayır, halk demokrasisine evet" vb. sloganlar atıldı. Televizyonun filme aldığı eylemi Türk Konsolosluğu ve Tercüman gazetesi muhabiri provaka etmeye çalıştıysa da başarılı olamadı.

Konsolosluğa yaklaşıldığında kortejdekilerinin resmini çeken bir kişiye müdahale edilmesi üzerine kendisine müdahale edenlere küfür etmeye başladı. Defelarca uyarılmasına ragmen aynı tavrını devam ettirdi, bunun üzerine makinasından çekmiş olduğu film alındı. Daha sonra olaya polisler müdahele ederek iki görevli kişiyi götürdü.

Konsolosluk önüne gelindiğinde Kenan Evren'in yakılmış makedi konsolosluk bahçesine bırakıldı. Bu makedi konsolosluk görevlileri dışarı attılar. Eylem daha sonra olaysız bitti.

Aynı gün en büyük televizyon kanalı olan (NETWORK 0-28) eylemi ve Türkiye'deki seçim haberini geniş bir şekilde gösterdi.

PARİS

PARİS PAN AMERİKAN BÜROSU 4 KİŞİ TARAFINDAN İŞGAL EDİLDİ

Türkiye'de yapılan 6 Kasım seçimlerini ve cuntanın demokrasiye geçiş aldatmacasını protesto etmek için Devrimci-Sol taraftarı oldukları söylenen 4 anti-faşist Paristeki Pan Amerikan bürosunu işgal etti. İşgal bir saat sürdü. Üzerlerinde herhangi bir patlayıcı madde bulunmayan işgalciler büroda bulunan 30 kişiyi rehin aldılar, daha sonra güvenlik kuvvetlerine teslim olarak eyleme son verdiler.

DORTMUND

DORTMUND'DA GARANTİ BANKASI TEMSİLCİLİĞİ İŞGAL EDİLDİ

31 Ekim pazartesi günü 5 anti-faşist Dortmund Garanti Bankasını işgal etti. 9.05 sıralarında bankaya giren eylemciler görevlileri bir odaya kapadıktan sonra cuntanın seçimlerini ve demokrasiye geçiş aldatmacalarını yeren sloganları duvara yazarak eylemlerini gerçekleştirdi. Kasadaki paraya ve bir odaya kapattıkları görevlilere herhangi bir şey yapmadan eylem yerinden uzaklaştılar.

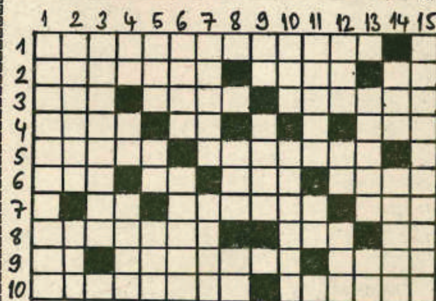
STUTTGART

STUTTGART KONSOLOSLUĞU ÖNÜNDE SABAHA KARŞI BOMBA PATLADI

30 Ekim pazar günü sabaha karşı Stuttgart konsolosluğunun kapısına yerleştirilen bir bombanın patlaması çevre halkı tarafından duyuldu. Tahrip gücü az olan bombanın sadece konsolosluk kapısında bir kaç camın kırılmasına neden oldu.

Daha sonra seçimleri protesto için Türkiyeli sol örgütler tarafından yapıldığı tahmin edilen eylemi gazetelere telefon eden **"Devrimci Halk Tugayı"** adlı bir örgüt üstlendi.

BULMACA

SOLDAN SAĞA

1- 1978 Aralık ayında bir sinemaya bomba konulduğu gerekçesiyle başlatılan ve gelişen saldırıların yüzlerce insanımızın ölümüyle bir faşist katliama dönüştüğü ilimiz. 2- Aramak işini yaptırmak. -Sabah rüzgarı - Yemek yeme gereksinmesi olan. 3- Kürtçe'de çok anlamına. -Emekçi. -Tersi, karmaşık. 4- Tersi, içki dağıtan. -Türkiye'de bir haber ajansı. -Ev aletlerinden. 5- Bir tümün parçası ile ilgili. -Tören. 6- Bir isim. -Nota. -Değerli bir taş. -Gelenek, görenek, adetlerin tümü. 7- Tersi, asker. -Derebeyi. -Küçük körfez. 8- Kararsızlık, tereddüt. -Satmaktan emir. -Nota. 9- Tersi, çok değil. -Son yıllarda yaygınlaşan müzikle yapılan bir jimnastik türü. -Doğuda bir nehrimiz. 10- Tersi, bir düşünüşte, bir politika programında dayanılan düşüncelerin tümü. -Müzik aletlerinin birbirleriyle olan uyumu anlamına.

YUKARDAN AŞAĞIYA

1- Tekel öncesi sistem, kökeni para olan sömürü düzeni. 2- Porselen yapımında kullanılan bir cins toprak. -Bir yağış şekli. 3- Japonlarda karınlarını bıçakla deşerek yapılan intihar. 4- Tersi, uluslararası trafikte Türkiye. -Kimya'da Selen. -Tersi, kemirgenlerden bir hayvan. 5- Tersi, dolayısıyla anlatma. -Türk parasında bir birim. -Ata. 6- Ateşi tutmaya yarayan alet. -Tersi, bir isim. 7- Bir yazarımız (soyadı). -Okul. 8-Tersi, İspanyollarda sevinç nidası. -İngiltere'nin büyük petrol şirketlerinden birini simgeleyen harfler. 9-9-Kuzu sesi. -Tersi, bir ekin. 10-Askerlikte rütbece küçük. -Kuzey Amerika'da bir ülke. 11-Tersi, elçi. -Nota 12-Birdenbire. -Köpek. -Noksansız. 13-Tersi, sanayide ve ısınmada kullanılan bir maden. -Tersi, generallikte bir aşama. 14-İlişkin. -Bir edebiyat ürünü. 15-Karısının ailesinin evinde oturan damat.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ
SOLDAN SAĞA
1-Demokrat Türkiye. 2-Oranlamak. -Aidat. 3-liZ. -Okul. -Ad. -eyİ. 4- amİ. -racA. -tnA, -Ik. 5-Tm. -ilikE. 6-Ilgaz. -Apaydın. 7-Kral. -İka. -Al. 8-Zerdüşt. -Kır. 9-ırA. -Kr. -Om. 10-Zelzele. -Realite.
YUKARDAN AŞAĞIYA
1-Dolaşıksız. 2-Erim. -Lr. -Re. 3-Mazi. -Gazal. 4-On. -Bale. 5-Klor. 6-rakaS. -İdil. 7-amuC. -Akü. 8-Talatpaşa. 9-Tk. -Ma. 10-At. -yA. -kE. 11-radniD. -krA. 12-Ki. -Alıcı. 13-İde. -İn. 14-Yayık. -Ot. 15-Etiketleme.

avukatınız diyor ki

Av. Michael Böttche
(Çev. Orhan T.)

Aile Fertlerini Yanına Alma Hakkı

Daha önceki (SPD-FDP koalisyonlu) Federal Hükümetinin 2.12.1981 yılında, Avrupa Ekonomik Topluluğuna üye olmayan ülkelerden gelen yabancı işçilerin aile fertlerini yanlarına getirmeleri hakkında aldığı kararlar şöyledir:

"Federal Hükümet tüm eyaletlere aşağıdaki belirtilen özelliklere sahip olanların Almanya'ya getirilmelerinin yasaklanmasını rica ediyor.

a)16 yaşı ile bu yaşın üzerindeki yabancı gençler.

b) Sadece annesi ya da babası burada olan yabancı gençler.(Dul ve bekar olanların çocukları getirebilir.)

c)Almanya'da eğitim veya öğretim için gelmek isteyen ya da süreli iş mukavelesi(sadece firması ile) olan aile fertleri.

d) Burada çalışan işçilerin, ikinci generasyon dediğimiz çocukların aileleri de Almanya'ya gelemezler, eğer:

-İşçinin çocuğu ki, o eger ailesini getirmek isterse en az 8 yıldır Almanya'da olması gerekir.

-İşçi ailesinin çocuğu, ailesini getirmek isterse 18 yaşından yukarı bir yaşta olması gerekir.

-En az bir yıldır evli olmuş olmaları gerekir."

Bu kısıtlamalarda bazı istisnalar da olabilir. Bu kısıtlamalar Türkiyeliler için de geçerlidir.

Ama bu kısıtlamalar ilticalığı tam olarak kabul edilmiş olanlar için geçerli değildir. **İlticalığı kabul edilmemiş** olanlar aile fertlerini kesinlikle getiremezler.

Federal Hükümetin 2.12.1981 günü aldığı bu kararlar Eyaletler tarafından -küçük değişiklerle- uygulanmaya kondu. En önemli farklılıklar:

-Baden Wüttenberg ve Bavyera Eyaletleri bu kararlara uyarken onu daha da kötüleştirip öne sürülen 1 yıldır evli olma zorunluluğunu üç yıla çıkardılar.

-Bremen Eyaleti ise sadece küçük bir değişikle yani 16 yaş sınırını 18'e çıkararak kararları yürürlüğe koydu.

"Yabancıları geri gönderme Politikası" da denen tüm bu kısıtlamalar hukukçular arasında büyük tartışmalara yol açtı. Bu kararların bazıları **Anayasaya karşı** bulundu.

Çünkü bunlar Aile Birliğinin kanuni olarak korunmasıyla çelişkili idi.(F.Almanya Anayasasının 6.Paragrafı)

Buna ilişkili olarak birçok mahkeme sonuçlarıyla yukarıda alınan kararların şematik bir şekilde uygulanmasının kabul edilemiyecek bir davranış olduğu tesbit edildi. Bu mahkeme sonuçlarına göre Yabancılar Polisinin durumları ayrı ayrı incelenmesi ve gözönüne alınması gerekiyor. Buna ilişkin örneğin: Baden Wüttenberg Eyaletinde Mahkeme kararları ailenin getirilmesi şartı olan evliliğin en az 3 yıldır gerçekleşmiş olması kararını bozdu. Yani oturma izni, yukardaki maddelere uymadığı gerekçe gösterilerek kabul edilmez ise idari mahkemede bir dava açmak bu kararı bozabilir. Aile Fertlerinin getirilmesinde iki şartı daha gözönüne almak gerekir.

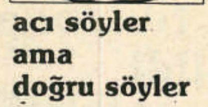
a) Aileyi geçindirilebilecek bir durumda olmak yani çalışacak bir işi olmak ve maddi durumu iyi olmak gerek.

b) Yeterli büyüklükte eve sahip olmak. Bu durum Eyalette ayrı ayrı büyüklükte ev istenerek uygulanıyor.

Bir başka problem ise mahkemelerde büyük tartışmalara yol açan sözüm ona yalancı evlilik yolu ile aileyi getirmek. Bir örnekle şöyle diyorlar: İkinci generasyondan olan bir işçi iltica eden ya da Almanya'da okuyan bir öğrenci ile evlenirse ve ilticacı dilekçesini geri alırsa ya da öğrenci okulunu bitirirse ne olur? Hamburg Idari Mahkemesi bu durumu evli olan ilticacıyı ya da öğrenciyi **"Türkiye'de imiş"** gibi ele alıyor ve yukardaki kararları şematik olarak uyguluyor. Yani oturma iznini kabul etmiyor. Berlin İdari Mahkemesi ise evli olan ilticacı yada öğrenci Almanya'da bulunduğu için bu durumun **"Aile Ferdini yanına alma"** durumu ile bir ilişkisinin olmadığını öngörüyor.

Son olarak **Dede** ve **Nine** lerin getirilmesi hakkında açıklayacağım.Bu durum çok çok zordur. Onun için çok özel bir neden bulmak gerekir.

Tüm bu kararların çok sert ve Anayasaya karşı olmasına rağmen kısa bir zaman sonra çok daha kötü ve sert kararlara varılacağı da gözönüne alınması gerekir. Aile Fertlerinin getirilmesine karşı alınacak olan Almanya Hükümetinin yeni kısıtlama planları da insanlık dışı bir davranıştır!

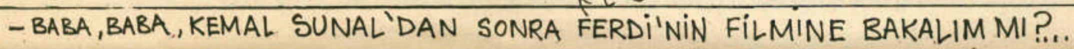

ÇIK ULAN ORADAN
O SEÇİM SANDIĞI
DEĞİL, SEÇİM
SANDIĞI

Arbeitsamt

VİDEO.VİDEO.VİDEO

FRIEDEN

Ermeni ve Türk halkları arasında kardeşlik ilişkilerinin perçinlenmesine çalışılmalıdır.

Adem KALFA

Ermeni terörizmi güncel bir olay olarak ortaya çıkalı beri bir birini izleyen Türk hükümetlerinin ve özellikle şimdiki Ankara cuntasının bu konuda **"Türk tezi"** olarak ileri sürdükleri şey, İttihat ve Terakki Partisinin Ermeni soykırımındaki sorumluluğunu gözlerden gizlemeye çalışmak, bütün suçu Ermenilere yüklemek ve Ermeni terörizmi konusunda Batı ülkelerini daha kararlı davranmaya çağırmaktan ibarettir. Kuru sıkı tehditler de eksik değil. Burada tek doğru tutum, ne denli acı olursa olsun, tarihsel gerçekleri dile getirme yürekliliğini göstermek ve soruna önyargılardan arınmış olarak, iki halkın kardeşliğini esas alarak yaklaşmaktır. Bu da elbette ki kendi halkına düşman bir faşist cuntadan beklenemez.

Ermeni tarafına gelince, Ermeni ulus davası adına konuşma durumunda olan çevrelerin tutumu da özünde Türk hükümetlerininkinden farklı değil. Geçmişte Ermeni Komprodor burjuvazisinin etkinliği altındaki siyasal örgütlerin Ermeni ulusal davasını sömürgeci devletlerin Doğu politikasının bir unsuru haline getirerek bu davaya büyük kötülük ettikleri açık. Ancak bu davanın bugünkü sözcülerinin de tarihten ders aldıkları söylenemez. Marksizme, sosyalizme sahip çıkanlar dahil, hemen hemen hiçbir Ermeni Örgütü soykırımına varan olaylarda emperyalizmin, Yalnız Alman Emperyalizminin değil, Çarlık Rusyasının da, ABD dahil Batı emperyalistlerinin ve Ermeni işbirlikçilerinin de oynadığı rolün sözünü etmemektedirler. Bunlar da bütün günahları karşı tarafa yükleyip bütün sevaplara sahip çıkıyorlar.

Örneğin bugün marksizm-Leninizme sahip çıktığını söyleyen bir ASALA (hiç değilse ilk yayınlarında) Taşnak geleneğinin sürdürücüsü olduğunu, bu gelenekle çağımızın devrimci düşüncesini bir sentezde birleştirdiğini ileri sürmektedir. Bu çelişkilidir. Taşnak partisinin Ermeni ulusal davasını emperyalizmin yedek gücü durumuna düşürerek yozlaştırdığı ve feci olayları kışkırtma konusunda bu partinin de sorumluluğu olduğu gerçeğini kesin şekilde kınamadan bu konuda ilerici bir tutum benimsenemez.

ASALA'nın bireysel terör niteliğindeki eylemi de marksist düşünceyle çelişir. Teslim etmek gerekir ki, bireysel de olsa, bu cinsten terörizm Ermeni davası üzerindeki dikkatleri çekebilmiş ve bu sorunun güncel hale gelmesine yardımcı olmuştur. Ancak bunu yalnızca terörizmin bir sonucu ve eylemin doğruluğunun bir kanıtı olarak değerlendiremeyiz. Eğer ASALA'nın terörizmi bu denli yankı uyandırabildiyse, bunun açıklamasını eylemin doğruluğunda değil, kendi halkının en değerli evlatlarını en hayasız yöntemlerle ezen, Kürtlere karşı yeni soykırımlar peşinde koşan Ankara cuntasının dünya ölçüsündeki itibarsızlığında, yalnızlığında ve askeri darbe koşullarının hazırlık döneminde iktidarda olan hükümetlerin zavallılığında aramak gerekir.

ASALA'nın ilk Ermeni teröristlerinin geleneğini sürdürdüğü de söylenemez. Abdülhamid'e karşı suikast girişiminde olsun, Birinci Dünya Savaşının bitiminde İttihatçi liderlerin öldürülmesinde olsun, ilk Ermeni teröristleri hedef olarak Ermeni direnişinin bastırılmasında baş rolü oynamış olan, birinci derecede sorumlu kişileri seçmekteydiler. Yüzyılımızın başlarında Ermenilerin eseri olan Abdülhamid'e karşı bombalı suikast girişimi, otokrasiye karşı olan Türk aydınlarınca da olumlu karşılandı. Tevfik Fikret'in ünlü **"Bir Lahza-ı teehhür"** (bir anlık gecikme) adlı şiiri bunu dile getirir. Fikret bu şiirinde bir çok kişinin öldüğü, ama Abdülhamid'in bir raslantı olarak kurtulduğu bu bombalı suikastı **"Ey güzel darbe-Ey intikam alan el"** diye nitelendiriyor ve **"Ey şanlı avcı damını beyhude kurmadın-Attın fakat yazık ki, yazıklar ki vurmadın"** diyordu.

İlk Ermeni teröristlerinin hedef seçmede hangi ilkeye bağlı kaldıklarını, Sadrazam (başbakan) Said Halim Paşa'yı Roma'da vuran Ermeni terörist şöyle açıklıyor: **"... Bana niçin o anda Said Halim Paşa'nın yanında bulunan yaveri Albay Tevfik'i de öldürmedin diye soruyorlar. Onu vurmamak için özellikle dikkatli davrandım. Albay Tevfik'in Ermeni soykırımı kararı ya da uygulaması ile bir ilişkisi yoktu. Ermeni tehciri olurken o Çanakkale'de savaşmaktaydı... Ben doğrudan doğruya soykırımdan sorumlular dışında kimseyi hedef almadım. Çok zor durumlarda kaldığım oldu; Türk de olsa hiç bir polise hedef gözeterek ateş etmedim..."**

Türk basınında böyle nerede çekildiği, nereden alındığı belli olmayan resimler yer alıyor.

Bugünün Ermeni teröristlerinin aynı tutumda olmadıkları açık. Örneğin Esenboğa hava alanında ya da Orly'de olduğu gibi **"Silahlar, bombalar patlasın, kim olursa olsun insanlar ölsün ki adımız duyulsun"** der gibi bir halleri var. Ve bu, şu anda, Ortaçağın Bagrati hanedanının Büyük Ermenistanının yeniden kurulması uğruna yapılıyor!

İLERİ SÜRÜLEN İSTEMLER

Son olarak Lozan'da toplanan Ermeni kongresinin ileri sürdüğü istemler üzerinde de kısaca duralım: İstenen özetle Ermeni soykırımının Türk hükümetince tanınması, tazminat ve toprak konusunda Türkiye ile **"içten"** bir diyaloğun başlatılması, Ermeni dosyasının yeniden açılması ve Wilson ilkeleri ışığında Ermeni sorununa yeniden çözüm aranmasıdır. Kongrenin önde gelen düzenleyicisi İsviçreli papaz James Karnusyan basın toplantısında Kars, Ardahan ve Doğu Beyazıt'ı Ermeni toprakları saydıklarını ve Türkiye'den bu yerleri istediklerini söylüyor. Bir gazetecinin Türkiye ile diyalogda Ermeni tarafını kimin temsil edeceğini sorması üzerine de Karnusyan, karşılık olarak, Muhatabın Ermenistan Sovyet Cumhuriyeti olduğunu söylüyor.

Ermeni soykırımının tanınması ve (elbetteki muhatabın temsili nitelik taşıması şartıyla) karşılıklı diyalog haklı istemlerdir. Ermeni sorununun bir sorun olmaktan çıkarılması yolunda atılacak ilk adımlardır bunlar.

Buraya kadar iyi. Ama Ermeni dosyasının yeniden açılması, Wilson ilkeleri ışığında Ermeni sorununun gündeme getirilmesi bize tarih çarkını gerilere, 1919'a, Kurtuluş Savaşı öncesine döndürme yolunda bir çaba gibi görünüyor. Zamanın Amerikan Cumhurbaşkanı Wilson'un kağıt üzerinde ulusların kendi kaderlerini kendilerinin belirlemesi ilkesini içeren tezi, amerikan misyoneri anlayışından esinlenmiş insancıl bir tez gibi görünebilir. Ama uygulamada Wilson, hıristiyan halklar için başka ölçüt kullanıyordu. Halkının büyük çoğunluğu Türk olan Ege bölgesini Yunanistan'a peşkeş çekenler arasında Wilson da vardı. Van dışında bütün illerinde müslüman halkın çoğunlukta olduğu Büyük Ermenistan'ın devrim Rusyasına karşı bir tampon devlet olarak kurulmasını savunan gene odur. Wilson ilkeleri, özünde, yalnızca hristiyan halklar için kendi kaderini belirleme hakkını savunur. Wilson ilkelerini benimseyenler Türkiye'nin devlet olarak ortadan kaldırılması yolundaki emperyalist planın savunucularıydılar.

"Ermeni dosyasının yeniden açılması" Lozan anlaşmasının iptali ve Sevr anlaşması hükümlerine yeniden yürürlük kazandırma amacını güden bir istem midir? Eğer öyle ise tarihten hiç ders almamak ve Ermeni davasını yeniden emperyalist politikanın bir unsuru derecesine düşürmek olur.

Türkiye'nin devlet olarak varlığına fiilen son veren Sevr anlaşması, bir ulusal kurtuluş savaşında emperyalizmin yenilgiye uğratılmasıyla hükümsüz hale getirilmiştir. Bu savaşta, Sovyet Ermenistanını da içeren Sovyetler ülkesi dahil bütün dünya ilerici kamuoyu Türklerle dayanışma durumundaydı. Lozan anlaşması yalnızca Türklerin savaş alanlarında elde ettikleri zaferin belgelenmesi değildi. Bu anlaşma aynı zamanda Sovyetler ülkesine karşı kapitalist kuşatmanın, hiç değilse bu bölgede, başarısızlığa uğradığını da belgeliyordu. Bugün dahi Lozan'a karşı ve Sevr'den yana çıkışlarda bulunmak bilerek ya da bilmiyerek 1920'lerin emperyalist politikasının savunmasını yapmaktır. Ankara cuntasının CIA tertibi bir askeri darbenin ürünü olduğu ve cuntanın politikasının Amerikan uyduluğu politikası olduğu gerçeği ne Sevr anlaşmasına ne de Lozan'a başka gözle bakmak için neden olamaz.

Karnusyan'ın Türkiye'ye muhatap olarak Sovyet Ermenistanını göstermesi ise şaşırtıcıdır. Ermenistan Sovyet Cumhuriyeti Sovyetler Birliğini oluşturan cumhuriyetlerden biridir. Ayrı bir dış işleri bakanlığı yoktur. Sovyetler Birliğinin Türkiye'den herhangi bir toprak talebi olmadığına göre Ermenistan Cumhuriyeti, ondan ayrı olarak, yanbancı ülkelerle diplomatik ilişkilere geçecek ve bu arada Türkiye'den toprak mı isteyecektir? Böyle bir durumda Ermenistan dış politikasıyla çelişkiye düşmüş olmayacakmıdır?

Yıllar önce iki Gürcü profesörün Kars ve Ardahan'ın Gürcistan'a ait olması gerektiğini ileri süren bir yazısının Sovyet basınında yayınlanmasını gerici Türk iktidarları on yıllar boyu ABD uyduluğu politikalarının bahanesi olarak ileri sürdüler durdular. Karnusyan aynı gerici çevrelere yeni malzeme sağlamaktadır.

Yahudilerin ana yurtlarından kovulup dünyanın başka yerlerine sürülüşü ile Ermenilerin yurtlarından olup dünyaya dağılışı arasında parelellik kurulabilir. Çok eskilerde yer almış birinci olayın yakın tarihte olmuş ikinci olaydan daha az zalimce olduğu söylenemez. Siyonizm bu zulmü, bu haksızlığı iki bin yıl sonra **"adil"** bir çözüme bağlama iddiasındadır. Emperyalistlerin desteğiyle Arap halkı, yüzyıllardan beri yaşadığı yurdundan kovarak bir Yahudi anavatanı yaratmaktır bu **"adil"** çözüm! Bu bakımdan uzak geçmişteki bir facianın hesabının görülmesi için çağımızda bir başka halkın yokedilmesi ile gerçekleşebilecek bir çözüm getirmektedir siyonizm.

Ermeni tehciri çok daha yakın bir tarihte olmasına karşın, gene de şu anda bir Ermeni nüfusun bulunmadığı Doğu Anadolu'da bir Ermeni devletinin kurulması gibi bir uygulama ancak Ermeni katliamına benzeyen bir zulm ile gerçekleşebilir. Orta-Doğu'da yeni bir İsrail yaratılması ise, Ermeni halkı dahil, tüm bölge halklarının gerçek çıkarlarıyla bağdaşmayan bir uygulama olur. Hem siyonizm Nazi işgali altındaki Avrupa'da yedi milyon yahudinin kanına girildikten sonra, ancak bu soykırıma karşı tepkinin yarattığı ortamda hedefine varabildi. Şu anda dünyaya dağılmış olan Ermenilerin durumu bu değildir.

SORUNUN KÖKENİNDE EMPERYALİZM VAR

Evet, Ermeni sorununun halkların özlemleri, kardeşliği doğrultusunda çözüme bağlanabilmesi için tarihsel gerçeklere dayandırılması zorunludur. İki halk arasında düşmanlığı alabildiğine kışkırtanlar bu hedefe varılmasını engfellemektedirler. Ermeni soykırımı gerçeği tanınmalı, bundan sorumlu olanlar yalnızca Ermeni halkına kanlı zulümlerinden ötürü değil, Türk halkının anlına kara çaldıkları için de en açık biçimde kınanmalıdır. Bugün Türk yurtseverliğinin dayattığı bir görevdir bu. Gerçeklikten ayrılmamak ve hele başka bir halkı göçe zorlamak gibi yeni facialara meydan vermemek koşuluyla Ermeni ve Türk halkları arasında kardeşlik ilişkilerinin perçinlenmesi doğrultusunda çalışılmalıdır. Besbelli ki bu ancak tutarlı bir anti-emperyalist politika izlemekle olur. Çünkü Ermeni sorununun kökeninde emperyalizm vardır ve bölgemizde emperyalist vesayete son verilince başbaşa kalan halklar birlikte kardeşçe yaşama yolunu bulurlar

Saldırıları protesto etmek için kendini yakan Artik Penik'in cenaze töreni sırasında Ermeni ve Türkler bir aradaydılar.

Uygar korkusuzluk

Hüseyin ERDEM

"Sınıf savaşı sanatın hasını, su katılmamışını ister, ucuzunu değil!"

Ne onulmaz hastalıktır bizde, bir düşünceye, bir bilimsel yapıta, bir sanat ürününe karşı görüşlerini açıkça söyleyememek. Bir yazarı, bir sanatçıyı, bir yapıtı uygar korkusuzlukla eleştirememek!

Eleştiri, bizde, özgürlüğe, sorumluluğa, bilimselliğe, çıkarsızlığa, korkusuzluğa ve daha nice erdemlere erişememiştir ne yazık ki! Böyle bir eleştiriden yoksun olan sanat ve edebiyat da bir kaç soylu örnek dışında kişilik bulamamıştır daha. Bu nedenle değilmidir, eline her saz alan türkücü, üç beş söz karalıyan herkes yazar? İlerici sanat daha çok çekeceğe benzer "cahilin cesareti" elinden.

Burjuva sanatına yönelmiş sınıfsal içerikli, savaşımının işlevini, ereğini belirlemiş bir irdelemeden ve açık konum almaktan bile yoksundur -gerçek anlamda- Türk sanat ve edebiyatında eleştiri... Dünün ve bugünün bildiğimiz sayılı saygın çabası dışında, gücü, yönü, niteliği oturmuş bilimsel bir eleştiriden sözedilebilir mi?

Giderek keskin boyutlara erişen sınıf savaşının, yurdumuzda binbir cephesi var. Bu savaşta burjuvazinin ideolojik saldırılarına, emekçi yığınların bilincini bulandıran sanat ürünlerine karşı uyanık olmak; sarsılmaz bir kararlılıkla ve bilgi, kültür, bilinç, savaşçılık dolu bir eleştiriyle baş kaldırmak önemli bir yer tutuyor. Gücünü sınıf savaşından aldığı için, böyle bir eleştirinin işi daha kolay gibi görülebilir. Bu görece kolaylığına karşın, böyle bir eleştirinin kişilik bulduğundan söz edilemiyor.

Devrimci sanatın ilk ereği burjuva sanatına karşı tek seçenek olarak yığınları sarmaktır. Bu sanatın iç dinamizminin dayanakları, kültürel, ideolojik ve estetik kökleri toplum yaşamının derinliklerinden, uluslararası zengin deneylerden, sınıf savaşından almalıdır gücünü. Bu zor görev devrimci sanatçıların, eleştirmenlerin omuzundadır. İşin daha da zor yanı burjuva sanat ve edebiyatına seçenek olabilecek ilerici sanat ve edebiyatın bütününü ve tek tek ürünlerini sosyalist sanat yöntemiyle eleştirebilmektir. Bu yöntemle yapılacak eleştiriler ilerici sanat ve edebiyata bilinç ışığında yol açacaktır. Ne ki bu alanda da korkular, hesaplar, kolaycı tutumlar eğemen.

Burjuva sanatına karşı gerçekten ilerici bir içerikle dolu, biçim kalıplarını aşmış, estetiğin gizlerine ermiş, sınıf savaşından hız ve öz alan bir sanat yaratmak ve bu yolda var olan adımları geliştirmek önde duran, ivedi çözüm bekleyen bir sorun.

Birbirine bağlı iki sorunun yanıtlanması, bu çözümü kolaylaştırıcı etkiler doğurabilir.

Deniyor ki:" Çok az sayıda ilerici sanatçı var. Şimdi her türlü eleştiriyi bir yana bırakalım. Önemli olan faşist diktatörlüğe karşı değişik görüşlerdeki sanatçı ve edebiyatçıların birliğidir."

Şöyle de deniyor:"Ancak sanatın gizlerine ermiş sosyalist sanatçılar sanat ve edebiyat alanındaki ilerici demokratik gelişmeleri sınıf savaşının bir cephesi durumuna getirebilirler. Bu da eleştirisiz olmaz. Böylece birinci sorunda sözü edilen amaca kişilik kazandırılabilinir."

Bu sorunların çözüme kavuşturulmaları zorunludur. Bir gerçek baş köşeye oturtularak: *Sınıf savaşı sanatın hasını, su katılmamışını ister, ucuzunu değil!*

Bu konuda sosyalist sanat kuramı ilerici sanatçıların yolunu aydınlatıyor. Sosyalist gerçekçiliğin estetik ve ideolojik ilkelerini kısa ve genel olarak bir kez daha gözden geçirmenin yararı var: Sosyalist ideolojiye bağlılık, halka hizmet ve partizanlık (yanlılık), emekçi halkın savaşımı ile sıkı bağlar kurmak, sosyalist hümanizm ve enternasyonalizm, tarihsel iyimserlik, formalizmin, subjektivizmin ve naturel ilkeciliğin reddi...

Bu ilkeler sınırsız bir yaratma özgürlüğüne götüren sağlıklı dayanaklarıdır ilerici sanatçıların.

Bizde (sanat ve edebiyat ürünleri bir yana) eleştiride örneğin, sıraladığımız ilkelere bağlılık yerine eş-dost ilişkisi ağır basan gazete ve derğilerdeki rastgele eleştiriler olsun bir sanat kuramına dayalı eleştiriler olsun yararcılıktan uzak değildirler. Günlük politik çıkarlara dayalı ya da bunları gözeten bir eleştiri uzun süreli, soluklu, kişilikli bir sanat ve edebiyatın doğmasını, gelişmesini geciktirmekten öte bir yarar getirmez.

Bazı ünlü sanatçılara ya da yapıtlarına yönelen eleştiriler takma imzayla yayınlanıyor kimi zaman. Bir korku mu bu? Korku ise neden? Görevimiz değil mi her sorunu açıkça tartışmak?

Eleştirisiz sanat ve edebiyatın gözleri kördür. Bir dilin ve kültürün bilinci sanat ve edebiyat ise, bunların da bilinci kuram ve onun ışığında eleştiri olsa gerek.

Binbir silahla, kurnazlıkla, sinsilikle, yeni ince yöntemlerle donanmış gerici burjuva sanat ve edebiyatının düşmanca etkilerini kırmak o denli kolay değil... Geriye bağlı sanat ve edebiyat ürünlerinin, toplumun ileriye gitmesini engellemelerini durdurmak, bilgiyi, sorumluluğu gerektiriyor. O bilgi ve sorumlulukla yaratılan örnekler bizde de var dünyada da. Geç doğmuş aydınlanma sanatımızın, geçmişteki bir kaç sağlıklı ürünü gibi gürbüz adımlarla ilerlemesi, toplumdaki köklü dönüşümlere güç vermesi zamanı gelmiş de geçiyor. Sanat ve edebiyat ürünleri korkusuz, kolay olmayan bir bakışla irdelenmeli, eleştirilmelidir.

Arjantin'de seçimler:

Radikalleri zor günler bekliyor

Arjantin'de on yıllık aradan sonra ilk genel seçimler 31 Ekim'de yapıldı. Bilindiği gibi, ekonominin özellikle Falkland yenilgisinden sonra iyice çöküntüye uğraması, enflasyonun yüzde 500'e ulaşması ve halkın protestolarının gitgide artması, Arjantin Cuntasını yönetimi sivillere devretmek zorunda bırakmıştı.

Ülkenin en büyük iki partisi olan Peronist Parti ile Radikal Partinin seçim öncesi düzenledikleri toplantılara yüzbinler, hatta milyonlar katıldı. Radikal Parti oyların yüzde 53'ünü alarak seçimleri kazanırken, Peronistler de küçümsenemeyecek yüzde 40 oy oranıyla ikinci büyük parti oldular.

Peronistlerin lideri Luder, seçim kampanyası boyunca halkın karizmatik lider Peron'a duyduğu sevgiyi ve Peron efsanesini yeniden canlandırmaya çalıştı. Peron, 1946'da iktidara geldiğinde halkın fakir kesimine hitap edebilmeyi başarmış, halka kendisini sevdirmiş, 1955'te iktidardan uzaklaştırıldıktan sonra 1973'de yeniden seçimleri kazanmış, ancak kısa bir süre sonra ölmüştü. Özellikle ikinci iktidar döneminde baskılar, faşist uygulamalar, rüşvet ve kokuşmuşluk Peron hükümetinin belirleyici özelliği olmuştu.

Alfonsin ise, Radikal Partinin sol kanadından. 1981'de Radikal Parti lideri Balbin'in ölmesinden sonra Alfonsin'in yıldızı parladı. Alfonsin, Balbin'in cenaze törenini askerlere karşı ilk politik kitle gösterisine dönüştürmeyi başardı. Bundan sonra Radikal Parti Alfonsin önderliğinde askeri yönetime karşı daha etkili mücadele vermeye başladı. Askeri yönetime karşı üstüste düzenlenen gösterilere binlerce Arjantin'li katıldı. Falkland yenilgisini kendi zaferi için kullanabileceğini keşfeden Alfonsin, 1973 sonrası Peron hükümetinin uygulamalarını halka hatırlatarak rakibi Peronist Partiye de saldırıya geçti. Alfonsin'in de Peron gibi karizmatik ve kitlelere hitap edebilen bir lider olduğuna dikkat çekenler, Arjantin halkının partiler ve siyasi görüşlerden çok, kişilere oy verdiğini belirtiyorlar.

Radikal Parti Başkanı Alfonsin gazetecilerin yazılarını yanıtlarken.

Alfonsin başkanlığındaki yeni sivil hükümeti zor günler bekliyor. Ekonomiyi düzeltirken, askeri yönetimin uluslararası bankalardan fahiş faizlerle almış olduğu, milyarları bulan dış borçları da dikkate almak zorunda. Yeni sivil hükümetin bu borçları kabul edip etmeme durumu tartışılıyor, ancak gerek ülke ekonomisi, gerekse hükümet, dış borçları kabul etmeme kararı alabilecek güçte görünmüyor. Öte yandan halk askeri yönetimin işlediği cinayetlerin, son 10 yılda "ortadan kaybolan" 30 bin kişinin hesabının sorulmasını bekliyor Alfonsin'den. Darbeci bir geleneğe sahip Arjantin ordusunun ise buna izin vereceği şüpheli. Yıllardır faşist baskıcı, kokuşmuş sivil-askeri hükümetlerin yıprattığı bir yapıyı devralan Alfonsin için bir askeri darbe tehdidinin sürekli var olacağı belirtiliyor.

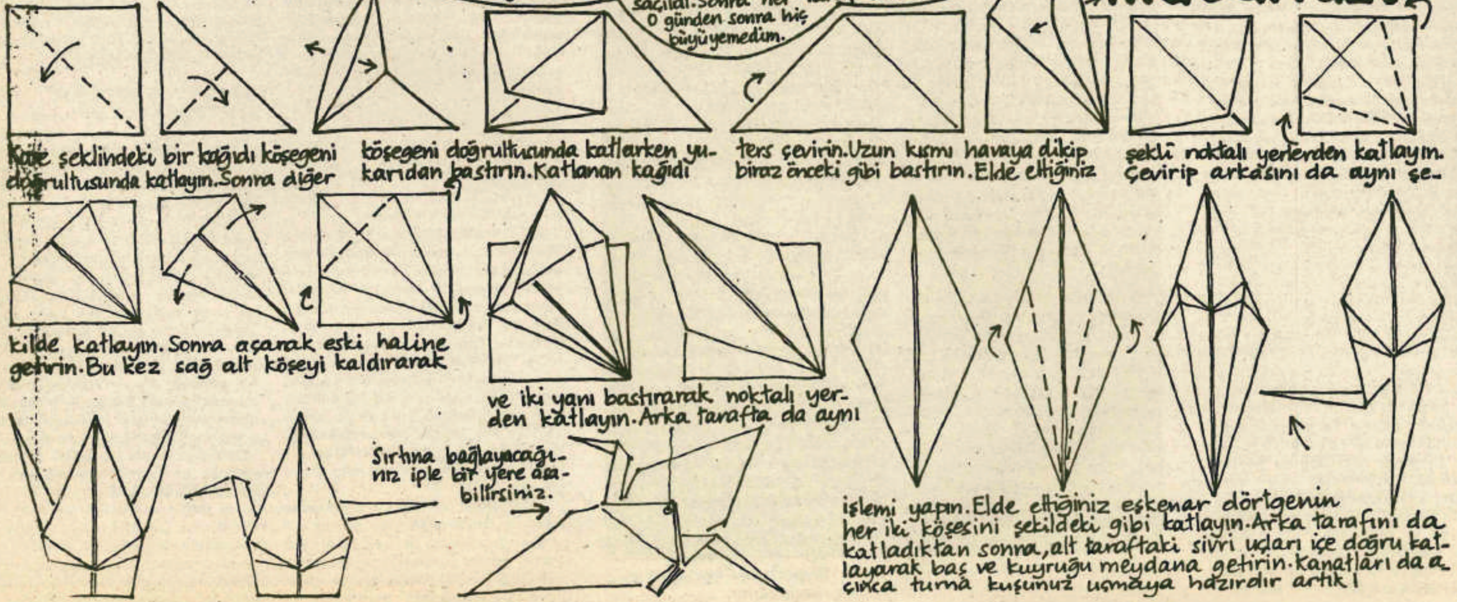
ÇOCUKLARLA BERABER

turna kuşunu tanıyor musunuz?

Çocuklar bombayı hiç sevmez. Çünkü bomba atılan yerdeki çocuklar hiç büyüyemez, hep aynı yaşta kalırlar.
Bundan 35 yıl önce annem, babam, kardeşlerim, dedem ve ninemle birlikte Japonya'nın bir kentinde oturuyorduk. Babam askerliğini yaptığı halde, birkaç ay önce yine askere gitmişti. Ben kimsenin başka bir yere gitmesini istemiyordum.
Bir gece hepimiz dedemin etrafında oturmuş, ona sorular soruyorduk.
– Savaşa gidip geri gelmeyenler ne olur dede?
– Onlar, turna kuşlarının sırtında göğe yükselirler yavrum.
– Turna kuşlarının mı?
– Evet. Turna kuşları bizim inançlarımıza göre insanoğluna yardımcıdır. Örneğin kağıttan bin tane turna kuşu yapanların sıkıntılarından kurtulacağı söylenir.
– Kağıttan mı, nasıl yani? Bize gösterir misin?
Dedem "Tabii" dedi ve katlamaya başladı. Turna kuşu tam bitmişti ki, müthiş bir gürültü oldu ve gözleri kör eden bir ışık saçıldı. Sonra her taraf karardı.
O günden sonra hiç büyüyemedim.

Lübnan'da ne oluyor?

Lübnan'da gerek iç çatışmalar karşılıklı katliamlarla alabildiğine derinleşmiş yerel güçlerin, gerekse de çıkarları çatışan devletlerin kısa sürede kalıcı çözümlere ulaşabilmesi mümkün gözükmüyor.

Ebu CEMAL

1982 Haziran'ında Lübnan'da savaşın başlamasında, İsrail'in Lübnan hükümetiyle geri çekilme anlaşması imzaladığı günlere kadar ki gelişmeler içinde Suriye oldukça geri bir pozisyondaydı. Birliklerinin doğrudan saldırı altında olduğu koşullarda bile bu konumunda bir değişiklik olmadı. Buna karşılık Arafat'ın FKÖ'sü güçlü bir taraf olarak, askeri yenilgileri bile politik bir zafere çalışarak, gerçek bir ilgi merkezi olmuştu. Ancak Reagan'nın barış planı sonrasında Ürdün ile başlatılan görüşmeler, FKÖ adına somut bir adım ile sonuçlandırılamadı. Örgüt içinde ise Suriye ve Lübnan'nın desteğini kazanan bir tepki gelişti. Bu arada Suriye askeri gücünü yoğun bir Sovyet yardımı ile artırırken anti-Amerikan, anti-İsrail sloganlarıda öne çıkartmaya başladı. Amerika-İsrail-Ürdün ile uzlaşma arayan "sağcı Arafat'a karşı, onları ve uzlaşmayı reddeden bir Suriye" imajı güçlendirildi. Bu ortamda İsrail'e ciddi politik tavizler veren geri çekilme anlaşması Suriye tarafından reddedilince gelişmelerde yeni bir döneme girilmiş oldu.

Her şeyden önce, Suriye'nin Lübnan ve Filistin sorununun çözümünde kendi politikalarını etkili kılabilmesinin Lübnan'daki kontrol sahasındaki güçleri denetleyip yönlendirebilmesinden geçtiğini belirtmeliyiz. Mayıs ayından bugüne kadarki 7 aylık sürede Lübnan'de FKÖ içindeki tabloda bu açıdan önemli değişiklikler oldu.

FETİHTE MUHALEFET

Mayıs ayı içinde Lübnan'ın Bekaa Vadisinde yerleşmiş Fetihli komutanlardan bazıları Ebu Musa önderliğinde, Arafat'a karşı açık muhalefete başladılar. Tabandaki hoşnutsuzluğu değerlendiren bu çıkış, Suriye ve Libya'nın da desteğini kazanınca kısa zamanda çatışmalara yol açtı. Suriye ordusunun Arafat'a bağlı birliklerin birbirine yardımına izin vermediği koşullarda, Arafat taraftarları kısa zamanda ciddi kayıplara uğradılar. Kuvvetlerin belli yerlerde merkezileştirilmesi ve arabulucu olarak diğer Arap devletlerinin müdahaleside sonuçsuz kalırken, Suriye Arafat'ı Şam'dan uzaklaştırdı.FKÖ'nün Arafat tarafından tek elden kontrol edilebildiği tartışılabilir hale geldi. Sonuçta Lübnan ve Filistin'nin geleceğine ilişkin tartışmalarda Filistinliler adına iki ayrı tavır ortaya çıktı. Tabi,Arafat önderliğine muhalif olanların pratikte Suriye doğrultusunda hareket ettiği gözlenebiliyordu.

ULUSAL SELAMET CEPHESİ

Lübnanlı güçler arasında, Suriye 1982 yazındaki savaş içinde ve sonrasında ciddi bir prestij kaybına uğramıştı. İsraille yapılan anlaşmanın uygulanması, ABD desteğiyle güçlü bir merkezi devletin oluşmasını sağlıyacaktı. Cumhurbaşkanı Emin Cemayel'in iktidarının güçlenmesi ise Dürziler, Şiiler ve Trabulus'taki sunni ve hrıstıyan güçlerin mevcut iktidarlarını ortadan kaldıracaktı. Gerek bu güçlerin, gereksede Lübnan'ı kendi doğal etki sahası kabul eden Suriye'nin bir yandan; diğer yandan da parçalanmış zayıf bir Lübnan'ı kendi güvenliği için daha yararlı gören İsrail'in yarattığı güçlükler, ABD tarafından ısrarla istenen bu gelişmeyi giderek zorlaştırdı. Velid Canpolat önderliğindeki Dürziler, İsrail geri çekildiği taktirde Lübnan ordusunu Dürzilerin çoğunlukta olduğu ŞUF dağlık kesimine sokmayacağını açıkladı. İsrail bölgeyi ordu birliklerine devretmeyi kabul etmiyerek tek yanlı bir çekilme kararı alınca, Cemayel iktidarı Dürziler ile karşı karşıya gelmiş oluyordu. İsrail geri çekilmeden önce Dürzilerin, Suriye ve Filistinlilerden temin ettikleri top ve roketlerle Beyrut havaalanını bombalıyabildiğini ve Eylül başındaki çekilme sonrasında dağlarda kontrolu sağlayabilmek için gerekli yığınağı yapabildiğini düşünürsek, bu adı konmamış sesiz birliğinin boyutları daha iyi anlaşılabilir.

Bu ortamda Dürzilerin lideri Canpolat, eski cumhurbaşkanı hrıstıyan Süleyman Framjiye ve eski başbakan sunni Reşit Kerami'nin Ulusal Selamet Cephesi'ni kurduğu açıklandı. Lübnan Komünist Partisi'nin de dahil olduğu başka örgütlerde cepheye girdiler. Şiilerin güçlü örgütü Emel ise dışarıdan desteklemekle yetindi. Cepheyi oluşturan güçler Cemayel'in sadece hrıstiyanların bir kesimini temsil edebileceğini söyliyerek anayasanın ve hükümetin yeniden düzenlenmesini talep ettiler.

İsrail'in geri çekilmesiyle beraber Dürziler Şiilerin ve Filistinlilerin de kısmi bir yardımıyla dağlık alandaki hrıstıyan, falanjist partisini güçlerine ve Lübnan ordusuna saldırarak bölgeyi onlardan temizledi. Bu arada karşılıklı toplu katliamların yapıldığı iddia edildi. Savaş kısa zamanda Beyrut'a bakan dağ eteklerinde yoğunlaşınca Dürzilerin Beyrut'a girişini ordunun önleyemiyeceği ortaya çıktı. Batı Beyrut'un büyük bir kesimini oluşturan şiiler ordu birliklerinin yanı sıra Amerikan-Fransız askerlerine de saldırınca hükümet Beyrut'taki kontrolu bile yitirdi.

AMERİKANIN AÇMAZI

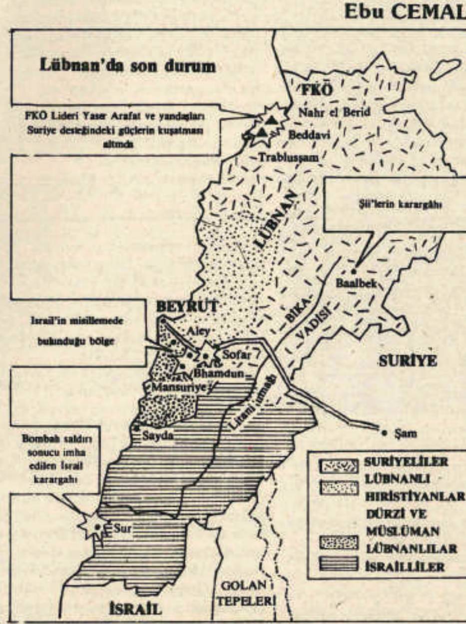
ABD uluslararası gücün Beyrut'a çıkmasından sonra, Filistin için de bir çözüm önererek, Orta-Doğu da artan Amerikan etkinliğini iyice pekiştirmeye çalıştı. Muhafazakar arap devletleri de Filistin sorununu Orta-Doğu da istikrarı oluşturabilmenin önünde temel bir engel olarak gördükleri için, Amerikan'nın önerisini desteklediler. Ancak planın açıklanmasından sonraki gelişmeler de gösterdiği üzere, Lübnan sorunu çözülmeden, Filistin sorunu Ürdün-İsrail ekseninde çözümlenemememektir. Suriye ve FKÖ'nün Lübnan'daki askeri varlığı, İsrail'le bir çatışma olasılığını sürekli canlı tutarak böylesi bir uzlaşmayı olanaksızlaştırıyor. Filistin için farklı çözüm olasılıkların varlığı Amerika'nın önerisini gerici Ürdün rejimince Filistinlilere ve tüm arap dünyasına kabul ettirilebilmesini imkansızlaştırıyor. Lübnan'daki Suriye ve Filistin askeri varlığının sona erdirilebilmesi, bu güçlerin, Filistin toprakları üzerindeki pazarlığı etkileme şanslarını önemli ölçüde azaltacaktır. Ağırlıkla bu nedenle ABD Lübnan'daki yabancı kuvvetlerin geri çekilmesi sorununa yüklendi. ABD'nin muhafazakar arap devletleri lehine İsrail ile araya mesafe koymaya çalışması, İsrail'i rahatsız etti. Geleneksel politikası komşusu arap devletlerini zayıflatmak olan İsrail, güçlü bir Lübnan önerisini benimsiyemezdi. Üstelik Lübnan'daki normalleşmenin Batı Şeria'nın Ürdün'e devrini gündemleştirecek olması, oraları artık kendi toprağı olarak gören İsrail hükümetini bu gelişmeyi engellemeye zorluyor.

Bu durumda ABD, Lübnan'da güçlü bir devletin oluşturulmasını gönderdiği askerleri de politik baskı aracı olarak kullanaraktan sağlamaya çalıştı. Ancak geri çekilme anlaşmasını Suriye reddedince ABD Suriye ile tartışmalara yönelmek zorunda kaldı. Sovyetler ABD planının gerçekleşmemesinin tüm Orta-Doğu da Amerika'nın prestijini azaltırken, moskovasız çözümlerin imkansızlığınıda arap devletlerine anlatacağını görerek Suriye'yi tüm gücüyle destekledi. Doğu Avrupa ülkelerine bile verilmeyen yeni silahlar Suriye'ye teknisyenlerle beraber aktı.

Dürzilerle ordu birlikleri ve Falanjistler arasındaki çatışma bu anlamda Suriye-ABD veya Sovyetler-ABD çatışması olarakta görülebilir. Bu nedenle Beyrut'u koruyan stratejik mevzilerin düşmemesi için ABD doğrudan savaşa müdahale etmek zorunda kaldı. Amerikan 6. Filosu dürzi mevzilerini bombaladı.Sonuçta Suudi Arabistan'nın da müdahalesiyle, Amerika taraflar arasında ateşkesi sağladı. Ancak ateşkes, Suriye tarafından desteklenen Dürzilerin talepleri kabul edilerek oluşturabilmişti.

Cemayel iktidarı, Lübnan'daki diğer taraflarla eşit düzeyde masaya oturup Suriye ve Sudi Arabistan'nın gözlemciliğinde Lübnan'nın yeniden kuruluş zeminini tartışmayı kabul ediyordu. Ateşkes anlaşması batı da ABD'nin, Suriye'nin Lübnan üzerindeki söz hakkını kabullendiği tarzında yorumlandı. Ancak bu söz hakkının sınırları ne olacak? Şimdi yeni çatışmalar ve ölümlerle bu belirlenmeye çalışılıyor... Hem Suriye, hem İsrail tarafından kabul edilmeyen politikasını Amerika nasıl gerçekleştirecek?

Amerika'nın Lübnan'daki askeri varlığı, kendi çözümünün lehine daha çok askeri müdahalede bulunmasını getiriyor. Üstelik artan Amerikan kayıpları Vietnam'daki hezimeti henüz unutmamış Amerikan kamuoyunu ve politikacılarını derinden etkilerken, bu kuşku, Beyrut'ta Amerikan ve Fransız komutanlık binalarında patlayan bombaların 250'yi aşkın askerin ölümüne yol açmasıyla alabildiğine arttı. Amerika'nın güçlü bir askeri müdahalesinin olanaksızlaşması, artan kayıplarla birleşince geçen sürenin şimdilik Suriye'nin lehine işlemesi söz konusu. İsviçre'de liderlerin katılımıyla toplanan Lübnan ulusal komitesinin Lübnan'nın arap karekteri ve Cumhurbaşkanı Cemayel'in "işgalci İsrail birliklerinin" çekilmesini sağlamak üzere yeni girişimlerde bulunması üzerine anlaşması bu nedenle önem taşıyor. Üstelik muhtevası tam açıklanmamakla birlikte ikinci dereceden yetkililerden oluşan hazırlık komitesinin yeni bir anayasa üzerinde anlaşmaya vardığıda son haftada ilan edildi. Buna göre milletvekillerinin çoğunluğunun hrıstıyanlardan oluşması yerine, nufus orantısının kabul edilmesi; ordunun komuta kademalerinin yeniden düzenlenmesi ve cumhurbaşkanınında denetleme yetkisine sahip, Dürzi bir hakimin başkanlığında anayasa mahkemesinin kurulması üzerinde tartışılmış. Bunlar tabi ki muhalefetin talepleri. Bu gelişmenin ağırlık kazanması ABD-Suriye arasında uzlaşmayıda ifade edebilir. Diğer taraftan aynı günlerde, 6. Filo'nun gemilerini vurabilecek kapasitede füzeleri şeria tarafında dağlık mıntıkaya yerleştirildiği ABD tarafından saldırgan bir davranış olarak açıklandı. Akabinde Suriye Amerika'nın saldırısına uğrayabileceği iddiası ile hemen seferberlik ilan etti. 100 bin yedeği silah altına aldı. Buna İsrail büyük çapta manevralar düzenliyerek karşılık verdi. Bir İsrail karakolunun uçurulup 28 askerin ölmesi üzerinede, İsrail Suriye ve Filistin mevzilerine hava saldırısında bulundu. İsrail'in gelişmeler karşısındaki bir diğer önemli tepkiside yapılan geri çekilme anlaşması bozulursa kendi işgal sahası ile Lübnan'ın geri kalan kesimi arasında geçişleri sınırlayacağını açıklaması ve bunu kısmen uygulamaya başlaması oldu.

BEYRUT TEKRARLANIYOR MU?

Kimle kimin arasında olacağı belli olmayan bir savaşın tartışması gerginliği artırırken, Trabuls'ta Arafat'a bağlı güçlerin ve iki Filistin göçmen kampı Abu Musa önderliğindeki Fetih muhalefetinin saldırısına uğradı. Zaten Eylül ayı içinde Suriye'den daha önce kovulmuş olan Arafat Rebna üstünden Trablus'a geri dönmüştü. Bunu Bekaa'dan 1500 civarındaki bir askeri birliğin Suriye kuşatmasını yaparak Trablus'a ulaşması izledi. Böylece Arafat'a bağlı güçlerin sadece Trablus çevresinde kaldığı anlaşıldı. İki Filistin mülteci kampı arasındaki araziye ve Trablus şehrine yerleşmiş olan Arafat kuvvetlerine karşı Kasım ayı başında başlayan saldırıda şimdiye kadar 800'ü aşkın insanın öldüğü açıklandı. Arafat'ın kendisi, doğrudan Suriye kuvvetlerinin de saldırdığını ve mülteci kamplarının bombalandığını söyledi. Çatışmalar Trablus'tan uzak olan El-Nahhr göçmen kampının da Abu Musa güçlerince alınmasıyla Arafat aleyhine gelişti. Çatışmanın kentin içine de sıçrayabileceği ihtimali üzerine yerel sunni liderlerin bazıları Arafat'ı desteklediklerini de açıkladılar. Ancak Dürzilerin lideri Velid Canpolat'ın Arafat'ı desteklemediği biliniyor. Abu Musa bu arada Arafat ile bir an önce konuşup anlaşmak istediklerini, bunun da Arafat kendi politikasından vaz geçerse olabileceğini söyledi. Arafat'ın sağ kolu durumundaki Ebu Cihat ise zaten Suriye ile esas problemin "FKÖ ve Filistin hareketinin kendi bağımsız karar mekenizmasını koruyup korumama" sorunu olduğunu söyledi. Bunu Ebu Musa ve yandaşlarının FKÖ'den ihraç edildiği açıklaması izledi. Fransa ve İtalya Arafat'ı istediği anda savaş gemilerine alabileceklerini açıklarken, Arap devletleri Şam'da ateşkes için yaptıkları çalışmalardan kesin sonuç alamadılar. Muhafazakar Arap devletlerinin Arafat'ın ölümü veya FKÖ'nun Abu Musa'nın kontrolüne geçmesinden tedirgin oldukları açık.

Diğer taraftan FKÖ'nün Suriyelileşmesi, İsrail'i doğrudan Suriye'ye karşı tavır almaya yöneltebilecektir. Bunu İsrail eski Savunma Bakanı Şaron "terörün adresinin artık belli olduğunu", eylemlerden doğrudan Suriye'yi sorumlu tutulması gerektiğini belirterek açıkladı.

Devletler arasındaki çatışmanın belirli kurallarla çözülebileceğini söyliyerek kural dışı güçlerin temizlenmesinden sevindiğinide gizlemedi. Ürdün açısından ise Batı Şeria'daki Filistinli liderlerinde katılımıyla İsrail ile görüşmelerin başlayabileceği olasılığı artmıştır. Arafat muhalefet ettiği sürece gerçekleşemiyen bu görüşmeler, onu ölümü siyasal gücünün ciddi bir kriz içine girdiği koşullarda gerçekleşebilmesi beklenebilir.

Bir yardımcısının Ürdün'de görüşmelere başlarken, Mısır ve İsrail arasında Haziran 82'de kesilen görüşmeleride yeniden başladı. Sağ politikalarını terketmesi için Arafat'a bağlı gerillalar ve mülteci kampları bombalanması Batı Şeria ve Gazze şeridinin geleceği üzerinde yeniden Ürdün krallığının ve onunla uyum içinde olan Filistinli belediye başkanlarının söz hakkı kazanmasına yol açabilecektir. Üstelik Arafat'ın kesin bir yenilgisini de sağlasa, bugünkü muhalefetin İsrail ile aktif savaş iddiasını Suriye'nin politikası dışında sürdürebilme şansı da çok zayıf. Kendi sınırlarının İsrail'e karşı kullanılmasına izin vermeyen Suriye'nin, artık kendi denetiminde olan Lübnan'da iradesi dışındaki gelişmeleri hazmetmiyeceği açıktır. Bu durumda FKÖ muhalefeti Arafat'ın askeri varlığını ve prestijini kemirirken, kendini de kaçınılmaz bir şekilde güçlü bir kozu haline dönüştürmüşlerdir.

Lübnan'da gerek iç çatışmalar karşılıklı katliamlarla alabildiğine derinleşmiş yerel güçlerin, gerekse de çıkarları çatışan devletlerin kısa sürede kalıcı çözümlere ulaşabilmesi mümkün gözükmüyor. Ancak şu anda, Arafat'ın da Trablus'a sıkıştırılmasıyla, Lübnan fiilen, israil ve Suriye arsında iki etki alanına bölünmüş durumdadır. ABD'nin yoğun çabasına karşın ancak geçici bir statünün oluşması beklenebilir. Böylesi bir statününde oluşması tüm tarafların ortak tercihi halinede geliyor. Mevcut kaos yerel güçlerin ve Filistinlilerin önemli ölçüde denetlendiği şimdi ki konumda, Lübnan üzerinde bir İsrail-Suriye savaşını kaçınılmaz kılabilir. Böyle bir savaşa ise şu anda iki tarafta istekli gözükmüyor. Diğer taraftan Suriye'nin bir parçası olmaya fazla istekli olmayan Lübnan'lı sunni, şii ve hrıstıyan liderlerin kendi aralarındaki bir uzlaşmayı, Suriye ile araya bir sınır koyabilmek içinde kullanabilirler. Cenevre'deki uzlaşma bu anlamda ABD ve tutucu arap rejimleri tarafından da desteklenebilir. Ancak ilerde anayasasındaki haklarını büyük ölçüde yitiren hrıstiyanların ve Lübnan'ı zaten kendi toprağı olarak gören Suriye'nin gelişmeleri zıt yönde zorlaması gündeme gelebilecektir.

Burada İsrail işgali sahasındaki ve ordu tarafından denetlenen Batı Beyrut'taki nüfusun büyük kısmını oluşturan şiilerin ayrıcalıklı bir konuma sahip olduğunu belirtmeliyiz. FKÖ'ye ve onu eylemlerine karşı olduğu kadar İsrail'ede karşı tavır almaya yönelen aktif şii yığınlarının eylemlerinin, İsrail'in Güney Lübnan'ı kontrolünü giderek zorlaştıracaktır. Lübnan işgalinin devam etmesinin, Sina'dan farklı olarak İsrail'e ciddi kayıplara mal olmaktadır. Beyrut'taki mahallelerine de orduyu sokmaya başladılar. Şiiler, içlerinde farklı eğilimler taşımalarına karşın Suriye'nin desteklediği Lübnan cephesine de katılmadılar. İranlı şii lider Humeyni'ye gösterilen bağlılık ise, Irak'ı destekleyen Fransa'nın Lübnan toprağında arka arkaya saldırıya uğramasında da ifadesini buluyor.

Tüm bu gelişmelerin ışığında Lübnan sorununun emperyalistlerin lehine çözümünde en önemli engel durumundaki Filistin hareketinin ve Lübnan'daki halk muhalefetinin bugün artık önemli ölçüde Suriye tarafından desteklendiğini söyliyebiliriz. Dolayısıyla çözüm Suriye-İsrail ekseninde ortaya çıkabilir. Şii hareketinin farklılığına rağmen, gelişmeleri Filistin ve Lübnan halk hareketini etkileme şansı sürekli azalıyor. İki bölge devletinin, ABD ve Sovyetlerin de desteğinde yürüttüğü kapışmanın, devlet çıkarları doğrultusunda nüfus alanı -ve hatta toprak- çatışmasından başka bir şey olmadığı açık. Yükseltilen anti Amerikan, anti siyonist çığlıklar ise elbirliğiyle boğulan Filistin hareketinin çırpınışlarını bastırmaya yarıyor. Filistin kampları İsrail'i aratmayacak bir şiddetle bombalanırken, arap liderlerinin ve Avrupa hükümetlerinin döktüğü timsah gözyaşları ise sevinçlerini gizliyemiyor. Tüm bu gelişmelerin Arafat ve Filistin hareketi açısından sonuçları ayrı bir yazının konusu olacak.

Grenada'da darbe ve ABD işgali

ABD'nin 25 Ekim'de Grenada'yı işgal etmesi, bütün dünyada tepkiyle karşılandı. Olay, özellikle NATO müttefikleri arasında bir **"güven sorunu"** *nun gündeme gelmesine yol açtı. ABD'nin işgal kararını Batılı müttefiklerine danışmadan, onlara rağmen almış olması, bu ülkelerde bir süredir devam etmekte olan* **"NATO içinde gerçek söz sahibinin kim olduğu"** *tartışmasını alevlendirdi. Tüm Batılı ülkeler, işgali kınamanın yanısıra, ABD'nin böylesi bir olayda tek başına hareket etmiş olmasını da gelecekle ilgili endişe uyandırıcı olarak nitelediler. Bilindiği gibi, bugün Avrupa hükümetleri ile ABD arasında en büyük tartışma konusu, Avrupa'ya yerleştirilecek olan ABD füzeleri. Bu yıl sonuna doğru yerleştirilmesi planlanan ve parçaları Avrupa'ya getirilmeye başlanan füzelere karşı* **"Barış Gösterileri"**, *milyonların katılımıyla sürüyor. Grenada işgali,* **"ABD gelecekte bizim ülkemizdeki üsleri ve füzeleri de bize danışmadan kullanacak, bizleri siyasi sömürgeler haline getirecektir"** *görüşünün ağırlık kazanmasına ve Avrupa hükümetlerinin de bu konuda güvensizliğe düşmesine yol açtı. Ancak, tepkiler füzelerin Avrupa'ya yerleştirilmesine köklü bir karşı çıkış niteliğini kazanmadı. Görülüyor ki, tüm kaygılara ve güvensizliğe rağmen ABD füzeleri Avrupa'ya yerleştirilecek.*

Stern dergisinden alınmıştır. "Reagan görev başında"

Pasifik okyanusunda, 110 bin nüfuslu, 750 kilometrekare büyüklüğünde (Türkiye'nin bir çok ilinden daha küçük) bir ada olan Grenada, ilk olarak geçtiğimiz ay önce bir darbe, daha sonra da ABD'nin burayı işgal etmesiyle dünya kamuoyunun ilgisini üzerine çekti. F.Almanya'da, ABD'nin Grenada'yı işgalini protesto amacıyla düzenlenen bir gösteride Grenada Devrimiyle Dayanışma Komitesi sözcüsü konuşmasına şöyle başladı: "Birçoğunuz için Grenada politik haritaya yeni çıkmış durumda. Biz, Dayanışma Komitesi olarak, Grenada'ya bugün gösterilen ilginin, daha önceki yıllarda, Grenada devriminin gelişmesi sürecinde de gösterilmesini arzu ederdik. O zamanlar toplantılarımıza 30-40 kişi ancak gelirdi. Grenada devriminin katledilmesinden sonra yapılan toplantılara ise binlerce kişi geliyor."

Dört yıl önce bir diktatörü kovarak ülkesinde devrimci bir süreç başlatmış olan Grenada'nın bu dönemini incelemenin yerinde olacağı düşüncesiyle, bağımsızlığını kazanmasından bu yana bu ülkede gelişen olayları kısaca anlatmayı uygun bulduk:

TARİHSEL GELİŞME

1968. İngiliz sömürgesi Grenada iç özerkliğine kavuşuyor. 1951'den beri politika hayatında olan tanınmış sendikacı Eric Gairy Devlet Başkanı seçiliyor. Militan bir eski sendikacı olan Gairy'nin halktan geniş ölçüde destek görmesinin en önemli nedeni, muhalefetin İngiliz eğitimi almış burjuva-liberal çevreden oluşması ve muhalefet liderlerinin halka çok uzak olmaları. Ancak, Gairy hükümeti, uyguladığı politikalarla halkın desteğini süratle yitiriyor, yönetimde kalabilmek için baskıya başvuruyor.

1973. Ülkede, Yeni Cevher Hareketi (New Jewel Movement) adı altında yeni bir sol muhalefet doğuyor. Bu yeni muhalefet, halkın desteğini kazanmaya başlıyor. Bu da Gairy yönetiminin baskıyı daha da arttırmasıyla sonuçlanıyor.

1974. Gairy, Ingiltere'den tam bağımsızlık istiyor. Bu dönemde adada protestolar yükseliyor. Yeni Cevher Hareketinin Gairy'ye karşı düzenlediği gösterilere onbinlerce kişi katılıyor (adanın nüfusu 110 bin), ülkede genel grev ilan ediliyor. Gairy'i bu zor durumdan gene dostları kurtarıyor: İngiltere, adanın kıyılarına savaş gemileri gönderiyor, Liman İşçileri Sendikası en kritik dönemde esrarengiz bir şekilde grevi bırakıyorlar (daha sonra, bu sendikanın Amerika'dan büyük miktarda para aldığı ortaya çıkıyor). Trinidad Gairy'ye **"bağımsızlık hediyesi"** olarak yarım milyon Mark veriyor. Sonunda adanın bağımsızlığı ilan ediliyor. Bağımsızlıkla birlikte Gairy'nin yetkileri genişliyor, Gairy adanın tek söz sahibi haline geliyor, muhalefete karşı daha atak ve acımasız davranabiliyor. Dönemin bir gözlemcisi, bunu **"bağımsızlığına kavuşan bu küçük ülke değil, Gairy oldu"** diye niteliyor.

1976. Gairy, seçimlere gidiyor. Liberal ve solcu muhalefet, seçimlerde diktatöre karşı birleşiyor. Seçimlere katılan hile sonucunda Gairy oyların yarıdan biraz fazlasını almayı başarıyor. Ancak, seçim sonuçlarının aslında umduğu gibi çıkmaması, muhalefete karşı baskı ve terörü arttırmasına yolaçıyor. Birçok muhalif ortadan kayboluyor veya öldürülüyor. Yeni Cevher Hareketine katılım bu dönemde doruk noktasına ulaşıyor. Mart 1979'da Yeni Cevher Hareketi liderleri, hükümetin kendilerine karşı bir imha planı hazırladığını öğrenerek, harekete geçiyorlar.

13 Mart 1983. muhalefet güçleri kışlalara saldırıyorlar. Radyoevini ele geçirerek diktatörün devrildiğini ilan ediyor, halktan yardım istiyorlar. Çağrıya binlerce Grenadalı katılıyor. Polis karakolları basılıp silah sağlanıyor, sokaklarda barikatlar kuruluyor. Öğleden sonra yönetimin elindeki son karakol da teslim oluyor. Aynı gün sokaklarda şenlikler düzenlenerek **"Revo"** (devrim) kutlanıyor. ABD, yeni lider Maurice Bishop'a, Kübayla hiç bir ilişkide bulunmaması kaydıyla destek teklif ediyor. Bu teklifin geri çevrilmesi üzerine, ABD'nin bugüne dek süren Grenada yönetimini kötüleme kampanyası başlıyor. Bundan sonra yeni Grenada yönetimi aldığı tüm kararları ABD'ye rağmen uygulamak, sürekli olarak ABD'nin açık-kapalı saldırılarına ve oyunlarına karşı mücadele etmek zorunda.

1979. Maurice Bishop başkanlığındaki yeni hükümet (People's Revolutionary Government -Halkın Devrimci Hükümeti), amaçlarını şu şekilde açıklıyor: bir sovyet demokrasisi kurulması, ekonominin kurtarılması, sosyal standardın yükseltilmesi ve özel sektörün de korunduğu bir **"karma ekonomi"** uygulanması.

Kısa sürede ekonomide büyük gelişmeler kaydediliyor. Gairy döneminde yüzde 49'a yükselmiş olan işsizlik, üç yılda yüzde 14'e düşürülüyor. Yıllardan sonra ilk kez yüzde 5 oranında bir ekonomik büyüme kaydediliyor. Dünya Bankası, Grenada'daki ekonomik gelişmeler hakkında olumlu rapor veriyor.

Sağlık ve eğitim sistemleri yeniden düzenleniyor. Ülke çapında okuma-yazma kampanyası başlatılıyor. Tüm bunlar için Küba'dan, ama aynı zamanda Kanada gibi batılı ülkelerden de yardım alınıyor, Gene Küba ve Kanada'nın yardımlarıyla, büyük bir havaalanı inşaatına başlanıyor. ABD, bunun askeri bir havaalanı olacağını, Latin Amerika'daki devrimci güçlere silah ve cephane götüren Libya uçakları ile Afrika'ya giden Küba uçakları için konaklama havaalanı olacağını iddia ederek karşı kampanya başlatıyor. (Havaalanı inşasını alan İngiliz şirketi, daha sonra bu iddiayı yalanlıyor.)

Vaadedilen sovyet demokrasisinin kurulması yönünde adımlar atılıyor. Köylerde kurulan komitelere tüm köy halkı katılıyor. Ulusal Kadınlar Örgütünün önderliğinde yürütülen okuma-yazma seferberliği, halkın politik yaşama gerçekten katılması yolunda bir adım olarak değerlendiriliyor. Devlet bütçesi, tüm komitelerde ve diğer kitle örgütlerinde tartışılıyor.

Tüm bu gelişmeler sırasında, ABD de boş durmuyor. Bir çok yönden, bu arada diğer Karayib adalarına kötü örnek olabileceği için tehlikeli bulduğu Grenada yönetimine karşı çok yönlü saldırıya geçiyor. Carter döneminde Grenada'nın denizden bloke edilmesi planlanıyor. Ancak, önce ülkede huzursuzluk çıkarmanın daha etkili olacağına karar veriliyor. 1980'de bir kitle gösterisinde hükümet üyelerine bir suikast düzenleniyor, olayda üç sivil ölüyor. Daha sonra, bombalama eylemine katılanların evinde ABD kaynaklı silahlar bulunuyor. Amaçlanan huzursuzluk bir anlamda başarılmış oluyor. Grenada hükümeti, kendisine yönelik herşeyde ABD parmağı aramaya, eleştirilere daha sinirli tepki göstermeye başlıyor.

1982. Hükümet içinde ilk ayrılıklar başgösteriyor. Bishop'un özel sektöre dokunmaması, ekonominin yüzde 60'ının hala özel sektörün elinde olması, Bishop'un ABD'ye giderek Güvenlik Danışmanı Clark'la görüşmeler yapması, gerek içte gerek dışta ılımlı bir politika izlemesi, parti içinde bir muhalefet doğuruyor. Bu muhalefetin başında bulunan Sovyetler Birliği yanlısı Başkan Yardımcısı Coard ile Bishop arasında çekişme başlıyor. Bishop, eskiden olduğu gibi halktan çok büyük destek bulurken, Coard da Bishop'un politikasına karşı mücadelesinde partideki genç ve radikal güçlere güveniyor.

1983. Çekişme daha da artıyor. Bishop'un, seçime gitme önerisi, muhalefet tarafından Batı'ya hoş görünme çabası olarak değerlendiriliyor. Muhalefet, ABD'nin aşırı ilgisi yüzünden seçim sırasında karışıklık çıkacağını, ABD'nin seçim ortamını huzursuzluk yaratmak için kullanacağını iddia ediyor. Coard ve çevresindekiler, Bishop'u ayrıca tek başına hareket etmekle, kitleler üzerindeki etkisini partiye bir baskı aracı olarak kullanmakla suçluyorlar. Bir komisyon kuruluyor ve hükümet içinde yeni bir görev dağılımı öneriliyor. Buna göre Coard bundan böyle partinin politik faaliyetleriyle ilgilenecek, Bishop ise, halk üzerindeki etkisinden dolayı, halkla ilişkileri düzenleyecek, bir anlamda hükümetin kararlarını kitlelere tanıtıp kabul ettirme görevini üstlenecek, Bishop bu öneriyi reddediyor.

YENİ DARBE VE KÜBA'NIN TAVRI

14 Ekim 1983. Bishop yönetimden uzaklaştırılarak evinde göz hapsinde tutuluyor.

18 Ekim 1983. Hükümetteki 7 bakandan 5'i istifa ediyor.

19 Ekim 1983. Grenada halkı yönetimin bu uygulamalarını kabul etmiyor. Onbinlerce kişi Bishop'un evinin önüne kadar bir yürüyüş düzenleyerek Bishop'u kurtarıyor. Güvenlik Kuvvetleri duruma müdahale ederek halkın üzerine ateş açıyor, Bishop'u götürüyor. Daha sonra Bishop'un, 3 kabine üyesi ve 2 sendikacı ile beraber öldürüldüğü açıklanıyor. Yeni yönetim, Bishop'un karşılıklı bir çatışma sırasında öldüğünü iddia ediyorsa da, Bishop'un silahsız olarak götürülüp kurşuna dizildiğini gören okadar çok tanık var ki, yönetimin bu iddiasını kimse ciddiye almıyor. Genel Kurmay Başkanı Hudson Austin başkanlığında bir **"Devrimci Askeri Konsey"**'in yönetime geldiği bildiriliyor. Austin, yönetimi iki hafta içinde sivillere devredeceğini, en kısa zamanda da seçimlerin yapılacağını bildiriyor. Halkın yeni yönetime tepkisi büyüyor. Hükümet içindeki sivil güçlerin Coard önderliğinde yaptığı darbenin, askerlerin yönetime gelmesiyle sonuçlanması, çeşitli şekillerde açıklanıyor. Bazı gözlemciler, Coard'ın haltan gördüğü büyük tepki üzerine ordunun duruma müdahale ettiğini belirtirken, Grenada'nın küba Büyükelçisi Liam'ın darbeden 14 gün önce yaptığı bazı konuşmaları dikkate alanlar, Coard'ın başından beri ordunun bilgisi ve desteği ile hareket ettiğini belirtiyorlar.

Castro - Bishop

21 Ekim 1983. Küba hükümeti, Grenada'daki son olayları kınayan bir bildiri yayınlıyor. Bildiride özetle şunlar yer alıyor: "...Kanımızca, **Grenada hükümeti içindeki görüş ayrılıkları, temelde birtakım sorunlardan çok, kişiler ve yönetim metotları konusundaki ayrılıklardan kaynaklanıyor(...) Bishop, yetenekleri, samimiyeti, dürüstlüğü ve ülkemize gösterdiği dostluktan dolayı halkımız tarafından çok sevilen ve sayılan bir politik liderdi. Ölüm haberi partimizin yönetimini mateme boğmuştur, anısını saygıyla anacağız. (...) Hiç bir doktrin, hiç bir prensip veya devrimci olduğu iddia edilen durum, hiç bir iç ayrılık, Bishop'un fiziken ortadan kaldırılması gibi acımasız bir olayı haklı gösteremez. (...) Emperyalizm şimdi bu trajediyi ve Grenada devriminin işlediği bu büyük hatayı kendi amaçları doğrultusunda kullanacaktır. (...) Grenada'daki bu son olaylardan, Grenada devrimcilerinin ve tüm dünyanın, devrim ve özgürlük adına cinayet işlenemeyeceği dersini çıkarmasını diliyoruz."**

Sovyetler Birliği ise, olayla ilgili yorum yapmıyor.

23 Ekim 1983. Karayib ülkelerinin ekonomik topluluğu CARICOM bir toplantı yaparak, Grenada'ya ekonomik ambargo uygulanmasına karar veriyor. Ancak, bir askeri müdahale konusunda oybirliği sağlanması kolay olmuyor. Daha bu görüşmeler sürerken ABD kuvvetleri Grenada'ya doğru yola çıkıyorlar. Sonunda Karayib ülkeleri, 1981'de imzalanan bir anlaşma uyarınca ABD'yi de yardıma çağırarak Grenada'ya müdahale etme kararını veriyorlar. Hemen hepsi sağcı diktatörler tarafından yönetilen bu küçük ülkelere ABD ekonomik yardım ve yatırım vaadlerinde bulunuyor. Karayib ülkelerinin yardım çağrısıyla, Grenada'ya yapılacak müdahale uluslararası hukuk kurallarına oturtulmaya çalışılıyor. Ancak, sözkonusu anlaşmanın, bir askeri müdahale için **"Karayib ülkelerinin dışarıdan bir askeri saldırı tehlikesiyle karşı karşıya olmasını"** gerektiriyor. Küçücük ordusuyla Grenada'nın böyle bir tehlike olamayacağını, ayrıca darbeden sonra da dışarıya karşı saldırgan bir politika izlemediğini belirten gözlemciler, anlaşmadaki müdahale koşullarının sağlanmadığını söylüyorlar.

ABD'NİN MÜDAHALESİ

25 Ekim 1983. ABD kuvvetleri Grenada'ya çıkıyorlar. Grenada halkının tepkisi çok çeşitli. Bishop'un öldürülmesini affetmeyip, yeni yönetimi benimsemeyen halk, yer yer ABD askerleri lehinde gösteri yapıyor. Öte yandan ABD beklemediği bir direnişle karşılaşıyor. ABD, direnenlerin binlerce Küba'lı asker olduğunu iddia ediyorsa da, adada Küba'lı asker bulunmadığı, direnenlerin Grenada halkı ile havaalanı inşaatında çalışan Küba'lı işçiler olduğu anlaşılıyor. Direnişin giderek gerilla savaşı niteliği kazanması, direnişçilere üstünlük sağlıyor.

ABD'NİN ÇELİŞKİLİ İFADELERİ

26 Ekim 1983. ABD, işgal gerekçesi olarak birbiriyle çelişen, doğruluğu kanıtlanamayan, bir kısmı da ilgililerce hemen yalanlanan açıklamalar yapıyor. Hayatlarının darbeden bu yana tehlikede olduğu iddia edilen Grenada'daki ABD vatandaşlarının güvenlik içinde oldukları, ilk olarak işgalden sonra kendileri için bir tehlike başgösterdiği öğreniliyor. Adada yapımı süren havaalanının, ABD'nin öteden beri iddia ettiği gibi askeri bir havaalanı olmadığı açıklanıyor. İşgalde ölen ve yaralananların sayısının, resmi açıklamaların çok üstünde olduğu ortaya çıkıyor. Reagan, zamanında müdahale edilmeseydi, Küba'nın adayı işgal planları yaptığını ileri sürüyor. Bu da hemen yalanlanıyor. Sonunda Reagan işgal gerekçesini şöyle açıklıyor: **"Kendi çıkarlarımızı korumak için adayı işgal ettik."**

İşgal, ABD Senatosunda da büyük tartışmalara yol açıyor. Hem Demokrat, hem de Cumhuriyetçi politikacılar işgal aleyhine konuşmalar yapıyorlar. Basın yeterince bilgi verilmediğinden yakınıyor. Ancak, daha sonra adaya incelemeler yapmak üzere giden bir senato heyeti, ABD kuvvetlerinin daha bir süre adada kalması gerektiğini savunuyor. Senato'nun tavır değiştirmesi, bazı çevreler, asıl problemin Reagan'ın Senato'dan bağımsız hareket etmiş olmasında yattığını, Senato'nun durumu kontrol edebilecek hale geldikten sonra problemin ortadan kalktığını belirtiyorlar. Yapılan anketler, Amerikan halkının büyük çoğunlukla işgali onayladığını gösteriyor. Lübnan'daki Amerikan askerlerine yapılan suikastten sonra moral açısından çöküntüye uğrayan Amerikan halkının, Reagan'ın yaptığı duygusal konuşmalarla kendine güvenini yeniden kazandığı, kendisini yeniden **"Büyük Amerika"** olarak görmeye başladığını iddia edenler var.

TEPKİLER

27 Ekim 1983. Amerikalı Devletler' Örgütü'nün yaptığı olağanüstü toplantıda işgal eleştiriliyor. İşgale katılan ülkelerin kınanması isteniyor. Ancak, toplantıdan somut bir karar çıkmıyor.

28 Ekim 1983. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde işgal kınanıyor, Grenada'daki yabancı kuvvetlerin çekilmesi isteniyor. ABD, veto hakkını kullanıyor.

Tepkiler, hükümetler düzeyinde de sürüyor. İngiltere, işgalin kendisinden habersiz planlandığını bildiriyor. Başbakan Margret Thatcher de uzunca bir tereddütten sonra işgali kınıyor: **"Komünizmden nefret ederim, ama insanları özgürlüğe kavuşturmak için ülkelerin işgal edilmesine de karşıyım."**

OKURLARIN DİLİNDEN

İzincinin izini zindan oldu

Sene 1983 Agustsun son haftasında yıllık iznimi kullanmak için ailecek ve üç cocuğumla kendi arabamla izine gitmiştim. O benim doğup büyüdüğüm annemin, kardeşlerimin ve arkadaşlarının özlemini çektiğim memleketime, benim o köylü, o memleketli, daha türkçesi Türklüğüme pişmanlık duyurdular. Kim kimler kimlerle beraber görünen, kimdi bana vuran, söven kimdi karşıda benim bu durumuma gülen kimdi?. Resmi faşistler ve sivil faşistler idi. Uzatmayalım. Hala etkisi bulunmakta ve rüyama girmekte.

Birgün köyümüzde oturan jandarmalar bana bir şişe viski ile Alman sigarası istediler. Ben de yok dedim. Beni şöyle bir tehdit ettiler.(sana bunu soranz dediler) Ben yine köyde kalıyordum. Evimi su boruları döşetmek için ustalarım vardı ve kendimde onlarla beraber çalışıyordum. Evime yine iki tane jandarma geldi ve aynı sigara ve viski isteyen jandarmalar. Bizi kazaya götürüver dediler. Ben de (bana soranm demişlerdi) o sözleri kulağımda kaldı. Ben yine (bak ben çalışıyorum ve ustalarım var götüremeyeceğim) dedim. Bana,sana bunları biz soranz deyip, dönüp gittiler ve bu sırada ustalar ve benim çocuklar sordular(bunlar sana ne soracak ve ne istiyorlar) dediler.

Ben de gülerek, baba mirası üleşemiyoruzda belki onu soracaklardır dedim. Tabi bu sırada kurban bayramı geldi. Kurban bayramının birinci günü kardeşim ve sekiz yaşındaki oğlum arabamla akrabalara bayramlaşmaya gittik. Dönüşümde evime ikiyüz metre kala yine üç jandarma bana dur dediler ve ister istemez durdum. Baktım yine ilk sigara ve viski isteyen jandarmalar. Bana dediler, sen kimsin, nerelisin. Ben de bu köylüyüm, buralıyım, dedim. Böyle araba kullanılmaz, dediler. Ben de neden dedim. Çok konuşma, hüviyetini ve ehliyetini ve arabanın Türkiye'ye çıkış kağıdını ver dediler ve çıkarıp verdim. Açıp, açıp baktılar. Bu ne biçim ehliyet dediler. Tabi bu arada arabamın camı açıktı ben sordum. Siz benden ne istiyorsunuz. Bak bir de konuşuyor deyip çeneme bir yumruk vurdu. Sizin maksatınız nedir diye sorduğumda bir daha vurdu. Bu sırada ben sinirlendim. Sizi buraya göndereni, böyle yönetime, böyle memlekete diye küfür ettim. Arabadan inmek istedim ağabeyim bırakmadı. Sen burada yaşamıyorsun, sen bunları bilmezsin dedi. Elimi pencereden uzatıp, kağıtlarımı aldıktan sonra arabanın son gazıyla eve geldim. Sinirlerim dağılmamıştı ve yine küfür ediyordum. Evin içersinde yine üç jandarma, evin kenarlarında dolaşıyorlarmış ve benim küfür ettiğimi duymuşlar. Tabi bu iki gün zarfında ben dışarıya çıkmadım. Ordan burdan (seni çok döverler, sen bu günden tezi çek Almanya'ya git) diyorlardı.Bayram tatili olduğundan her taraf kapalı idi. Bende Almanya'ya geri dönmeyi düşünüyordum ve bayramın üçüncü günü çıkış almaya gittim. Bu sırada karakol çavuşu bayram tatiline gitti, dediler. O gelirse çok fena olur diyorlardı bana. Karakol çavuşu benim çıkış almaya gittiğim gün gelmiş ve benim eve yedi-sekiz kere jandarma göndermiş. Kendi de gelmiş Annem ve bazı arkadaşlar köye gelmesin diye. Annem benim geleceğim yolun üzerine gelmiş, köyün onbeş kilometre ötesine. Sakın oğlum köye gitme, diyerek geri döndü. Çıkış alacağım yerde otellerde kalıyordum Annem köye döndüğünde jandarmalar, köyüm girişinde yolları kesmişler. 60 yaşındaki annem hasta numarası yapıp, doktordan geliyorum demiş. Biz bir kaçak var, onu arıyoruz demişler. Annem köyden biraz elbiselerimi, biraz yiyecek içecek, bir de küçük oğlumu vilayete getiriverdi. 10 yaşındaki kızımı, sekiz yaşındaki oğlumu göremeden geldim. Onlarda Almanyada doğup büyümüşlerdi. Ama kimseye ne hoşçakalın diyebildim ne de vedalaşabildim. Soluğu Almanyada aldım. Nefret duyuyorum böyle yönetimden.

Devrimci Selamlar
Bir Demokrat Türkiye okuyucusu

Barış mitingi

Bizler!...
Asgari ücrete,
On saat kıvranan
Paris'in konfeksiyon emekçileri.
Yine;
Kahve salonlarından bakıyoruz,
Bizler için yürüyen
Onbinleri!...
Bizler!...
Geri bıraktırılmış bir ülkenin gençleri
Daha ne kadar taşıyacağız,
Eli-kolu bağlı durmanın verdiği
Bilinçli ezikliği?...
Daha ne kadar bekliyeceğiz,
Almak için
Sıradaki yerimizi?..

Faruk Doğan

Okuyucu yazıları için, iki sayfa ayırsanız olmaz mı

Demokrat Türkiye yetkilileri ve yazarları, önce merhaba.

Kusura bakmayın okurlar dilinden diye bir sayfa ayırmışsınız. Size birkaç yazı gönderdim. Yayınlamadınız, sizin bileceğiniz şey. Çünkü demokratsınız bir şey diyemem. Ben sizin gazeteyi her ay alıp okuyorum. Bazen doğru yazıyorsunuz bazen doğru olan şeyleri de yayınlamıyorsunuz gibi geliyor bana. Madem okurların dilinden diye sayfa ayırmışsanız. Neden bir yarım sayfa kitap reklamını basıyorsunuz. Reklam için ayrı bir sayfa ayırsanız olmaz mı? Madem demokratız sözüm zorunuza gitmesin. İlerici, devrimci arkadaşların göndermiş olduğu yazılar için bir iki sayfa ayırsanız olmaz mı?

Güzel, doğru, gerçek fikirlere merhaba

B.M

İBRAHİM ESKİ

14 Kasım 1980'de Ankara'da iş kencede katledildi.
İnançlarını çiğnetmedi ve işkencede boyun eğmeyerek, kahramanca direndi.
O özgürlük ve sosyalizm mücadelesinin yüzakı, onurudur.
Anısını daima yaşatacağız.

Halkın Yol'undan arkadaşları

Siyasal esneklik ve ittifaklar

Sayın Demokrat Yöneticileri

Tarih göstermiştir ki kendini, toplumun, farklı sınıf ve kesimlerinden tecrit eden, bütün devrimci hareketler (Grup yada üye sayısı olarak, ne kadar kalabalık olurlarsa olsunlar) ittifak kurma kabiliyeti gösteremeyişleri, çetin kavganın gerektirdiği esnekliğe sahip olamayışları nedeniyle, yalnız kalmış ve sonra, düşmanın ağır darbeleri altında teker teker ezilip parçalanmış ve son uçta politik yaşamdan tamamiyle silinmişlerdir. Yaşama şansı, güç ve başarı, tarihin belli dönemlerinde ustaca geliştirilecek tutarlı bir ittifak anlayışı ile mümkündür.(...)

Bu noktada sayın yazarları uyarmaktan kendimi alamıyacağım. Sayın yazarlar yazılarında, Burjuva muhalefeti ciddiye almamakta, alay etmekte adeta başdüşmancasına vurmakta ve uzatılan eli itelemektedirler. Dahası ve ilginci tamamen mekanik bir mantıkla bu muahalefet hareketini **"bir senaryonun gereği"** olarak görme hareketsizliği durumuna düşmektedirler.

Sayın yazarlara, proletarya Burjuvaziyle ittifak kurmaz mı? diye sorsam...şüphesiz kurar diyeceklerdir. Ama (sayın yazarlar) eminim böyle bir burjuvazinin özellik ve niteliklerini, gökten inmesini bekledikleri Melaike özelliklerine sahip burjuvazi şeklinde hayal ediyorlardır. Zira aksi olursa kirlenir, lekeleniriz? Dahası, sayın yazarlar; Dünya görüşü olarak kurulan, sınıfın ideolojik birliğiyle, tarihin ancak belli özel aşamalarında ortaya çıkan, farklı sınıfların ittifak zorunluluğunu birbirine karıştırmaktadırlar. Bir şeye karar verirken kendi sübjektif düşüncemizden önce, bizim dışımızda gelişen objektif olay ve gelişmeleri dikkate almayı unutamayız. Aydın bilinci ve halka karşı aydın sorumluluğu bunu gerektirir. Daha açık konuşmak gerekirse bu hatalı bakışın esas nedeni; Türkiye gerçeğinden kopuk olmak.(...)

Bazen düşmanın, en uzlaşmaz, en tutarlı ve en tavizsiz karşıtı imiş gibi görünen çizginin, **düşmana hizmet edençizgi** olduğunu unutmamalıyız.(...)

Bugüne kadar Aydın ve Demokratları, kelimenin tam anlamıyla örgütsüz devrimcileri, pasifizm ve teslimiyetle suçlayan bizlerin de yaptığı, sonuçta; Aktivizm adına bir ağlanma edebiyatıyla bunun bir zıddıymış gibi görünen ve aslında aynı şeye hizmet eden, en katı, en uzlaşmaz, ittifaksız bir yeni solculuk ve bir yeni pasifizim değilmidir? (...)

Sayın baylar! Bundan sonraki işimiz yalnız Demokratik bir ortam açısından değil de, devrim hedefini de dikkate alan bizler için çok zor olacaktır. İnceleme ve araştırmaları derinleştirmek, tartışmaları yoğunlaştırmak ve çizgimizi inceltmek zorundayız. (...)

Aynı anda 5-10 düşmana karşı döğüşen ve galip gelen "Kahramanlar" masallarla, ipsiz dipsiz hikayelerde kalmıştır. **Düşman toptan değil, teker teker ezilecektir. Bu bir tercih sorunu değil, katı sınıf mücadelesinin zorunlu bir dayatmasıdır.**

Bu zor tarihi dönemden çıkışta, bütün solun, bütün devrimcilerin aynı zora birlikte göğüs gereceklerine ve aynı tarihi sorumluluğu taşıyacaklarına güvenmek için (özellikle bugünün şartlarında) yeterinden fazla neden vardır.(...)

H.Yıldırım

Birlik ihtiyacı

16 Eylül tarihli Demokrat Türkiye gazetesi-Okurların dilinden- köşesindeki **"Ulusal olmayanlar enternasyonalist olamazlar"** başlıklı yazı ve **"Hiç oğlu hiç"** adlı şiirle ilgili...

Ulusal olmayanlar enternasyonalist olamazlar başlıklı yazıyı yazan değerli Arkadaş!

Bir **"Demokrat Türkiye"** okuru olarak, aynı fikirlerini paylaşmasam da, gazetemizin, demokratik çizgisine uygun kalarak, sürtüşmelerden uzak durmak koşuluyla, değişik görüşlere sayfalarını açması her türlü övgüye layık görüyorum.

O nedenle değişik görüşteki düşünceleri hoşgörüyle karşıladım. Aynı hoşgörüyü sizlerinde göstereceğinizi umarak eleştirime geçiyorum:

Bağımsız Kürdistan'ı değil de, Türk ve Kürt halklarının birliğinden oluşan Birleşik Sosyalist Devlet anlayışını sosyal şövenizmle aynı kaba koymak, her türlü insaf ölçülerini aşmakla kalmayıp, kara günler yaşanan bugünün Türkiye'sine umut taşıyacak olan **"b i r l i k"** anlayışına da büyük bir zarar verdiği kanısındayım.

Ben, Türk ulusu'nun Kürt ulusu'nu ezdiği görüşüne de katılmıyorum. Kürt ulusunu ezen benim ulusumu da ezmektedir. Türkiye-de ezenler vardır, ezilenler vardır. Ezenler Türktür ve Kürttür, ezilenler de yine Türk ve Kürttür. Doğu ve güneydoğu'nun Kürt ağaları Türk burjuvazisi ile elele bu zulümü zalimce sürdürmektedirler. Güncel görev; Kürtlerin ayrı bir devlet kurması değil, Türkiye'deki tüm halklardan emekçi ve demokratların güçlerini bir yere, aynı yere kanalize ederek, eli kanlı çetenin başına kuvvetli bir yumruk olarak inebilmektir.

İşte o zaman sömürü ve zulüm son bulacak, özgür bir ortamda, tüm Türkiye halkları elele ve omuz omuza, kurulacak sosyalist devlete sahip çıkacaktır.

Sözümü gazetemizin **"Gelecek güzel günlere merhaba!"** sloganıyla bağlıyorum. Sevgiler ve saygılar!

Şimdi de **"Hiç oğlu hiç"** başlıklı şiiri yazan Halil isimli şair arkadaşa bir eleştirim var:

Halil Arkadaş,

Belli ki gittikçe tırmanan yabancı düşmanlığından hayli etkilenmişsin. Beni iyi anlaman için, nazi guruplarından defalarca tehdit mektupları aldığımı, uzun bir süre telefonla tehdit edildiğimi de ilave edeyim. Ama tüm bunlar Alman ulusuna düşman olmak için gerekçe mi? Türkiye'deki zulmü kınamak için bizlerle birlikte yürüyenler, bizlerle birlikte açlık grevlerine yatanlar da Alman değil mi?

Yabancı düşmanlığıyla mücadelenin yöntemi, kendine dönmek değil, tam tersine başka uluslara da açılmak, özellikle Almanlarla dostluk ilişkilerini geliştirmek, kurulan dostlukları da pekiştirmek olmalıdır.

Şiirin son bölümünde; **"senin dostun gene/ senin insanlarındır/ lanet olsun yüzünüze de/ dön geri insanlarına!"** diyorsun. Benzetmek gibi olmasın ama, Türkiye faşistleri de; **"Türkün Türkten başka dostu yoktur. Titre kendine dön!"** diyorlar da.

Şiir yazmak için yazmayalım lütfen!

Garbsen'li bir Okur

Öğrencilerin dikkatine

Türkiye'de yüz binlerce insanı hapishanelere tıkan cunta generalleri, bununla da yetinmeyip, şimdi de yurtdışındaki anti-faşistleri, yurtseverleri, bir yolunu bulup içeriye tıkma gayretindedirler. Bu işi yaparken de, önce öğrencilerden başlamak hevesindedir. İşte onlarca kanıttan bir tanesi daha:

Frankfurt konsolosluğunda, geçenlerde pasaportumu uzatmaya gittiğimde, oradaki bayan **"memura hanımefendi"** önce gerekli işlemi bitirdi ve hemen ardından da dosyaları karıştırmaya başladı; yaklaşık beş dakikalık bir aramadan sonra, yüzüme bakarak **"gülümsedi"** ve imzasıymış gibi bir işaret yaptı. Önceki uzatmaya baktığımda öyle bir işareti görmedim.

Arkamdaki şahsa ise, öğrenci olmadığından dolayı, böyle bir işlem yapılmadı. Kendiliğinden cuntacıların hapishanesine daha sınır kapısındayken girmek istemeyen, öğrenci arkadaşların dikkatini çekerim. Tabii ki, cunta bu tür işaretlerle de bizi ele geçiremeyecek ve öğrencilerimizin, halkımızın haklı davasının yanında olmasını engelleyemeyecektir.

A.R

Ölüme mahkumsun zulüm

Çürümeye yüz tuttun.
Kalıcı olmadığının haberi;
idam sehpaları,
işkence tezgahları,
atılan sloganlar.
Hürriyetin habercisi...

Kemiklerime işlemişsin zulüm,
ayazla çarpıyorsun tenime,
sızlıyorsa dişlerim sabırdan,
dizlerim de bir öyle ise.

Senden öğrendik acımasızlığı,
nasıl ayakta durulacağını,
insanları kitapları severekten.

Kolay değilse direnmek,
bu psikolojik savaşta,
hata tanımıyorsa kavga,
Korkunun eceliyse bilinç,
yıkılmayız gayri.

Kolay değil.
Kolay değil atmak seni,
tarihin çöplüğüne,
Öğrendik, biliyoruz,
yarattığın kin,
bilinçle omuz omuza,
boğacak
boğacak seni döktüğün kan'da...
Oluşurken bilinç beynimizde,
tereddüt almaz yerini.
"Ölüme mahkumsun zulüm."

Oldenburg'tan bir Demokrat Türkiye Okuru

Zalimler

Deste deste olup
sesim susturmaya
gelen zalimler
uğraşman benimle
tövbe ettiremezsiniz,
zulmün önünde
boyun eğdiremezsiniz...

Halil

Düşünme diyorlar

Kırdılar kalemimi, yırtıldı kağıt
Ne türkü söylenir, nede ağıt
Düşünme diyorlar dost
Beyne zincir vurulurmu?

Diktiler tepeme
Ağzı salyalı bir uşak
Düşünme diyor, düşünmek yasak
Sığdıramıyorum insan onuruna
Ve hiç bir kitaba
Olurmu? Düşünene düşman olmak

Düşünüyorm...!
Düşünmek için düşünüyorum
İki elimin arasına, kafamı alarak
Düşünme diyorlar, zinciri sıkarak.

İ.Arif

Demokrat Türkiye yetkililerine

Gazetenizin ilk sayısından itibaren her sayısını alıp okuyorum. Bugünkü koşullarda böyle bir yayın organının şüphesiz faydaları olacaktır.

Fakat malesef çıkardığınız bu yayın organının her sayısında çeşitli hatalara rastlanmaktadır. Bunlardan biri de son sayınızda sayfa 10 da belirttiğiniz bir haberin yanına koyduğunuz ve bu her iki haberle ilgisi bulunmayan bir fotoğrafla ilgilidir. Şimdi bu fotoğrafın hangi tarihe ve hangi siyasi harekete ait olduğunu belirtmeye çalışacağım. 26 Eylül 1983-13 Ekim 1983 tarihlerinde Tunceli ve Fatsa'da cunta güçleriyle çatışan devrimcilerin 5'inin öldüğüne ilişkin haberin yanına konan resim 12 Aralık 1980'de Cunta güçlerinin Suriye topraklarına girerek Kamışlı kasabası Çirniki köyünde katlettiği KAWA siyasetinden Kürdistan savaşçılarına aittir.

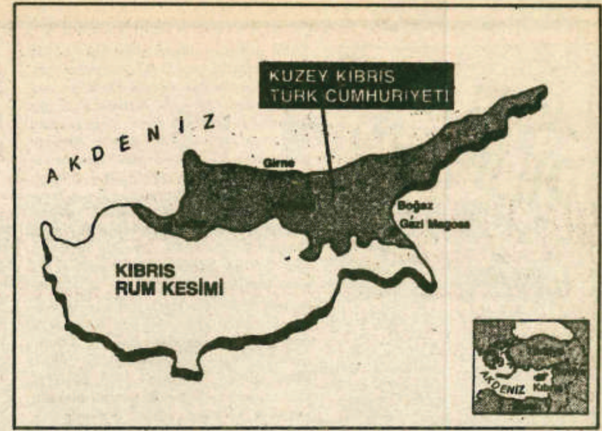
Sizlerden ricam yaptığınız bu yanlışı düzeltmenizdir.

Dostça selamlar, çalışmalarınızda başarılar.

İsviçre'den bir Kürdistanlı işçi

D.T.Notu: Tunceli ve Fatsa'da meydana gelen çatışmayla ilgili haberin altına konulan "Kawa sınır katliamı"yla ilgiliresmin alt yazısı unutulmuştur, özür dileriz.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ilan edildi

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde bir konuşma yapan KTFD Başkanı Rauf Denktaş Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni savundu

14 Kasım akşamı KTFD Başkanı Rauf Denktaş, tüm milletvekili ve Bakanlar kurulu üyelerini yemeğe çağırdı. Bu arada KTFD, tüm dünya ile haberleşme bağlantısını kesmişti.

Yemekte,daha önce bağımsızlık ilanına karşı çıkan muhalefet partilerinin iktidar partisi ile bağımsızlık ilanı konusunda tam bir anlaşma içine girmiş oldukları dikkati çeken bir olay oldu.

15 Kasım sabahı saat 0,9'da Federe Meclis olağanüstü toplandı. Ve Rauf Denktaş 16 sayfalık bildirisini okuyarak *"Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti"* nin kuruluşunu ilan etti. Denktaş bildirisinde, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilanının iki eşit halk arasında ortaklığın, bir federasyon çatısı altında yeniden kurulmasını ve sorunların çözülmesini engellemeyip kolaylaştıracağını iddia ediyordu. *"Bağımsızlık'* bildirgesi KTFD meclisinde alkışlarla ve oy birliğiyle kabul edildi.

T.C Devletinin bu karardan haberi yokmuş

T.C Başbakanı ve Dışişleri yetkilileri *"karar bizim için sürpriz oldu"* diye açıklama yaparken, Dışişlerinden bir yetkili ise haberi sabah BBC radyosundan duyduğunu bildiriyordu!

Ardından hemen, Milli Güvenlik Konseyi, Başbakan ve Dışişleri bir toplantı yaptı. Cunta şefi Kenan Evren, daha sonra yaptığı açıklamada, *"Kıbrıs Rum yönetimini barış yolunda harcanan çabaları heba ettirmek"* le suçladı. 1974' de de Kıbrıs'a barış saldırısında bulunan T.C.Devletinin başı Evren, Kıbrıs Rum yönetiminden *"bu defa yapılan barış çağrısını cevapsız bırakmamasını"* diledi

"MİLLİ BİRLİK VE BÜTÜNLÜK SAĞLANDI"

Cuntanın 6 Kasım seçim sonuçlarını unutturmayı da amaçlayan bu *"bağımsızlık ilanı"* böylece gerçekleşmiş oldu. Bağımsızlık ilanından sonra sağcısından solcusuna değin tüm basında *"milli birlik ve bütünlük"* havası esmeye başladı. Seçim sonrasının iç siyasal gelişmelerine ilişkin haberler ise ikinci sayfalara düştü. *"Ege'nin sıcaklaşacağı"* yorumlarıyla Türkiye ile Yunanistan arasında bir savaş ihtimali körüklenerek bu *"milli birlik ve beraberlik"* havası daha da yoğunlaştırılmak istendiği gözleniyordu.

TEPKİLER

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin ilanından hemen sonra Dünyadan tepkiler gelmeye başlıyordu. K.K.T.C' ni tanıyan Türkiye'nin yanına sadece Bengaldeş eklenirken, birçok devletin ve uluslararası kuruluşun bu karara karşı olduklarına ilişkin haberler yoğunlaşıyordu. Bu arada İngiltere ve Yunanistan garantör devletler olarak sert tepkilerde bulunurlarken Yunanistan Türkiye sınırı yakınında askeri manevralara başlıyordu. ●

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, KKTC'nin bağımsızlık kararını geçersiz saydı

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, 19 Kasım 1983 günü yapılan oturumunda Ingiltere'nin hazırladığı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bağımsızlık ilanını tanımayan karar tasarısı kabul edildi. Kararda **"bağımsızlık ilanının geçersiz olduğu, geri alınması gerektiği"** *belirtilerek hiç bir ülkenin yeni devleti tanımaması istendi.*

Karar tasarısı 13'e karşı bir red ve bir çekimser oyla kabul edildi. Pakistan tek red oyu veren ülkeydi. Ürdün' de çekimser kaldı. Lehte oy kullanan ülkeler: İngiltere, Fransa, ABD, SSCB, Polonya, Topo, Zaire, Zimbabve, Hollanda, Nikaragua, Guyana ve Demokratik Yemen.

Oylamadan sonra konuşan Denktaş **"kararı tanımadıklarını"** *açıkladı.*

TÜRKİYE'DE TEPKİLER

ANAP. Turgut Özal: *"Şu noktada olan olmuş. Tabi Kıbrıs idaresinin yerinde biz olsaydık bağımsızlık kararını önce mecliste alırdık. Anayasalarında bağımsızlık ilan etme yetkileri varmı bilemiyorum. Ama bağımsızlık ilan kararını referanduma götüreceklerini söylemeleri lazımdı."* dedi. Bir gazetecinin *"Bağımsızlık kararı Türkiye'nin dış kredi itibarını etkilermi"* sorusuna Özal *"Bu olay bizi siyasi gerginliklere götürmezse kredi meselesine bir tesiri olmaz"*

HP. Necdet Calp: Bugünkü beklenmedik gelişmenin Kıbrıs konusunda son çare olup olmadığı hakkında değerlendirme yapmaya yeterli bilgimiz henüz mevcut değil.

MDP.Turgut Sunalp: *"Kıbrıs'ın bağımsızlığını ilan etmesiyle değişen bir şey yok. Biz Kıbrıs devletini bir federasyon olarak görmek istiyoruz".*

SODEP.Cezmi Kartay: *"Kıbrıs Rum toplumunun son 20 yılda ortak yaşamı kabul etmeyip can ve mal güvenliğine karşı bir tutum içine girmesinin kaçınılmaz sonucu elbette Türk toplumu için bağımsızlık kararının açıklanmasıdır...Ayrıca zaman laması yönünden de ilginç.*

DYP. Yıldırım Avcı: *"Bağımsızlık ilanının Kıbrıslı soydaşlarımıza hayırlı uğurlu olmasını dilerim"*

B.Ecevit: *"Kıbrıs Türk Meclisinin bağımsızlık devlet ilanını kaçınılmaz sayıyorum. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin federal devlet çözümünü kolaylaştırmasını dilerim.*

İhsan Sabri Çağlayangil: *"Orta doğunun yeterince problemli olduğu bir dönemde Rumlar ve Yunanistan, Kıbrıslı soydaşlarımızı böyle bir karar almaya mecbur bırakmasalardı daha akıllı hareket etmiş olacaklardı kanısındayım.*

N.Erbakan: *"Kalıcı ve adil çözümün bağımsızlık ilanı olduğu kanaatini ve bunun ergeç gerçekleşeceği ümidini daima muhafaza etmişimdir.*

DÜNYADA TEPKİLER

●**Yunanistan:** Yunanistan verdiği protesto notası ile Kuzey Kıbrıs ilanından Türkiye'yi sorumlu gösterdi.

Yunan Hava Kuvvetlerinin *"Teyakkuz"* durumuna geçirildiği bildirilmektedir.

Yunanistan'ın sorunu çözmek için, Türkiye ile diplomatik ilişkileri koparmama fakat NATO ve AET nezdinde baskı uygulamaya çalışacağı söylenmektedir.

●**Kıbrıs Rum Yönetimi:** BM Güvenlik Konseyini olağanüstü toplantıya çağırdı.

●**İngiltere:** İngiltere Dışilişkileri Bakanlığı sözcüsü: *"BM Güvenlik Konseyinde başlıca amacımız KKTC'nin ilanından vazgeçilmesidir"*

●**ABD:** Amerikan Temsilciler meclisinde Türkiye aleyhindeki karar 1'e karşı 423 oyla alındı. Karara göre *"Hükümetin KKTC'yi tanıyan ülkelere karşı sert tedbirler alması isteniyor"*

ABD Dışişleri Bakanlığı yaptığı açıklamada *"Bağımsızlık"* kararının geri alınmasını istiyor.

●**SSCB:** Moskova'da Kıbrıs için uluslararası bir konferans toplanmasını istedi.

TASS'ın yorumunda Kıbrıs bunalımının ABD'nin çıkarına olacağı söylendi.

●**NATO:** Genel sekreterlik tarafından yayınlanan bildiride, sorunun ittifak üyelerini ilgilendirdiği vurgulandıktan sonra konunun bu haliyle NATO konseyi için bir gündem maddesi oluşturmadığı belirtildi.

●**AET:** AET ülkeleri, bağımsızlık ilanının BM kararlarına aykırı olduğunu söyleyerek Kipriyanu hükümetini adada tek meşru yönetim saymaya devam edeceklerini belirttiler.

Kıbrıs'ta bir Türk devleti

15 Kasım günü Kıbrıs'ta kurulduğu ilan edilen yeni devlet, Türkiye kamuoyunda ve dış dünyada **"bir sürpriz"** *olarak karşılandı. Gerçi T.C devleti ilk açıklamasında kararın kendisi için de bir sürpriz olduğunu söylediyse de hemen ardından yeni* **"Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti"** *ni tanıdı ve elinden gelen her türlü yardımı esirgemeyeceğini ilan etti.*

Bekleneceği üzere yeni devlet, hemen tüm dünya devletleri ve ilgili uluslararası kuruluşlar tarafından tepkiyle karşılandı. Kıbrıs Türk toplumu yöneticilerinin T.C. devletinin onayı olmaksızın bu işe girişemeyeceğini bilen devlet ve uluslararası kuruluşlar, ilk günden itibaren **"kararın geri aldırılması"** *yönünde telkin ve baskılara başladılar. T.C. devleti ise atılan adımdan caymak niyetinde olmadığını bildiriyor. Gerek bu telkin ve baskılar, gerekse Kıbrıs Cumhuriyeti ve Yunanistan'ın savaş ihtimalini gündeme getiren şiddetli tepkileri karşısında yeni devletin ve T.C devletinin sözcüleri* **"bağımsız devlet ilanının Rum kesimiyle federal bir devletle birleşmek tutumunu red anlamına gelmediğini"** *söylüyorlar. Kıbrıstaki yeni devleti alkışlarla karşılayan siyasi partiler ve basın da bu noktayı işaret ediyor, hatta ağız birliğiyle bu girişimin Kıbrısta iki toplumlu federal devletin yeniden oluşturulmasını hızlandıracağından bahsediyorlar.*

Şüphesiz, bu aşamada başka türlü sözler edilmesi zaten beklenemez. Ancak endişemiz odur ki bu son gelişme ile Kıbrıs halkının, özel olarak da adadaki Türk toplumunun çektiği acılar ve sorunlar bir kat daha katmerleşecektir. Aynı şey konuyla ilgili Türkiye ve Yunanistan halkları için de sözkonusu olacaktır. Kıbrısta iki halk arasında adım adım oluşturulan kopukluk, duşmanlık havası, orada olduğu gibi Türkiye ve Yunanistan halkları arasında da yoğunlaşabilecektir. Bir savaş ihtimalini tehlikeli biçimde yükselten bu gelişmeden sonra, Türk ve Yunan halkları arasında düşmanca duygular yaymak ve körüklemek için ötedenberi çalışanlar ve bunu çıkar ve politikalarına uygun görenlerin teşvikleri güçlenebilecektir.

Bu karanlık niyetlerin başında herhalde Türkiye'de hala iktidarda bulunan asker dikta gelmektedir. Kıbrıs'ta yeni devlet ilanının **"zamanlaması"**, *cuntanın bu girişimi sahnelemesindeki asıl amacın Türkiye'ye ilişkin kendi iç politik hesapları olduğunu gösterir niteliktedir.*

Cuntanın Kıbrıs Türk toplumundaki bazı tutucu çevreler tarafından bir kaç ay öncesinden beri yürütülen **"bağımsız devlet ilanı"** *kampanyasıyla ne ölçüde doğrudan bağı olduğunu bilemeyeceğiz. Ancak biliniyor ki Kıbrıs Türk toplumunun yarıya yakın bir kısmını temsil eden siyasi partiler bu tür bir girişimden yana olmadıklarını belirtmişlerdi. O sıralarda* **"bağımsız devlet"** *konusunda bir* **"bekleme"** *tavrı gösteren Cunta, 6 Kasım seçimlerinde beklemediği bir darbe yeyince, yeni hükümetin kurulmasını bile beklemeden sözkonusu girişime yeşil ışık yakmıştır. Bu yeşil ışığın haddinden fazla zorlayıcı olduğu* **"yeni devlet kararı"** *nın Kıbrıs Türk toplumu parlamentosunda oybirliği ile alınmasından da bellidir. Önceleri bu karardan yana olmayan siyasi parti gruplarının 14 Kasım gecesi yemek bahanesiyle alalacele çağrıldıkları Denktaş'ın köşkünden gece yarısı* **"bağımsız devlet"** *i kabul etmiş olarak çıkmaları; onların orada yemek değil, Cuntanın kesin tehdidini yediklerinin açık belirtisidir. Türkiye'deki Cunta, 15 Kasım sabahı Kıbrıs Türk meclisinde ortaya konan oy sandığının üstüne oturarak istediği kararı aldırtmıştır.*

Çünkü, öyle sanıyoruz ki Cunta, Kıbrıs'ta sandığı zorlayarak aldırdığı o karar ve onun yaratacağı gelişmelerden yararlanarak Türkiye'de bir **"sandıktan mal kaçırma"** *operasyonu düzenlemek peşindedir. Kıbrıs'ta yeni bir Türk devleti ilanıyla, Türkiyenin uluslararası düzeydeki siyasi, iktisadi ilişkilerinde, sorunlarında bir dizi güçlüklerin doğacağı, yoğun tepkilere konu olacağı ve bunun ülkenin genel durumunda, özellikle iktisadi düzeyde ciddi etkileri olacağı ve ayrıca bu girişimin Kıbrıstaki Türk toplumuna görünür hiçbir katkı da yapmayacağı elbette bilinen bir durumdur. Cuntanın bu durumunu bilmesine rağmen Kıbrıs kartıyla oynamasındaki asıl güdü, 6 Kasım seçimleriyle kritikleşen kendi konumudur, bu konumunu korumak, başlamış olan aksine gelişmeleri durdurabilmektir. Cunta, birdenbire seçim sonuçlarını gölgede bırakacak biçimde öne çıkan* **"Kıbrıs sorunu"** *nun yaratacağı politik-ideolojik ortamı bu amaçla kullanabilecektir. Türkiye'nin bu gelişme nedeniyle uluslararası planda karşılaşacağı tepki çemberi ve Yunanistanla bir savaş ihtimaline açık gerginlik havası içinde Cunta, herşeyden önce ülkenin milli birlik ve beraberlik içinde olmasının kesin zorunluluğunu ilan edip,* **"bütün düşmanlarımızın harekete geçtiği"** *gerekçesiyle* **"olağanüstü durum"** *un tanıdığı tüm araç ve yöntemleri kolayca devreye sokma imkanını bulabilecektir. Başta, içine girilen demokratikleşme yöneliminin her düzeydeki belirtisi, demokratik fikir ve her tür örgütlenme hareketleri olmak üzere, yeni kurulacak hükümetin kuruluş tarzından, icraatına kadar her konu, devlet gücünü denetleyen cuntanın* **milli birlik ve beraberliğe aykırı"** *damgasını yeme tehdidi altına girebilecektir. Benzeri ihtimal Kıbrıs Türk toplumu için de sözkonusudur.*

Öyle gözüküyor ki Kıbrıs sorununun çözümü, her zamankinden daha fazla ilgili tüm halkların estirilmeye çalışılan savaşçı-şöven rüzgarlara kapılmayarak sürdürecekleri demokrat, özgürlükçü tutumun güçlülüğüne bağlıdır. Bu tutumun şu aşamada ilk gereği ise Kıbrıstaki bu sözde devlet emrivakisini reddetmektir.